

Socialistična zveza in nov gospodarski sistem

Ko je pred dnevi Zvezna ljudska skupščina sprejela vse predlagane spremembe gospodarskega sistema, so postali novi gospodarski ukrepi stvarnost. Sedaj je pred našimi delovnimi kolektivi naloga, da začnejo takoj izvajati sprejete zakonske predpise, kajti prav praksa bo potrdila njihovo upravičenost in njihovo življenjsko vrednost.

V ta namen je bilo pred dnevi sklicano v Celju posvetovanje, ki so se ga udeležili člani vseh okrajnih političnih forumov, ljudski poslanci ter številni predstavniki zbornic in večjih gospodarskih organizacij. To pomembno posvetovanje je sklical Okrajni odbor Socialistične zveze z namenom, da bi organizacije Socialistične zveze zagotovile čim širše pojasnjevanje in še posebej izvajanje novih gospodarskih predpisov.

Cepav imajo ti ukrepi obliko zakonskih predpisov, nosijo v sebi globoko politično vsebino. Nov gospodarski sistem ne bo vplival le na spremembo metod proizvodnje in gospodarjenja, temveč tudi na spremembe družbenih odnosov v delovnih kolektivih, komunah in med ljudmi sploh, saj bomo z njim dokončno odpravili zadnje ostanke meznega dela in odnosov. Prav zaradi tega je tolmačenje in uveljavljanje v življenje novih gospodarskih ukrepov ena prvih in najvažnejših političnih nalog organizacij Socialistične zveze.

Ta politična naloga naj bi ne bila le v »pojasnjevanju«, »tolmačenju« in »populariziranju« novih gospodarskih ukrepov. Aktivnost Socialistične zveze mora biti usmerjena v nekaj več, predvsem pa v to, da bodo državljani, člani Socialistične zveze in še posebej proizvajalci razumeli in osvojili duh novih ukrepov in da bi jih čimprej uveljavili v praksi. Novi ukrepi morajo čim prej prodreti v miselnost proizvajalcev, skratka postati morajo stil in metoda njihovega dela.

Doslej so razpravljali o novem gospodarskem sistemu največkrat le vodilni ljudje v ozkem krogu po raznih zbornicah, ljudskih odborih in v gospodarskih organizacijah, manj pa so bile te razprave dostopne širši javnosti. Zaradi tega so se ponekod pojavila določena nerazumevanja tega sistema v celoti, enostransko gledanje na posamezne njegove instrumente ali pa so ugotavljali njegovo vrednost skozi prizmo zastarelih kriterijev in odnosov, katere že opuščamo.

Prav zaradi tega naj bi organizacije Socialistične zveze čimprej organizirale predavanja in seminarje, da bi čim širši krog državljanov razumel pomen in vsebino novih gospodarskih ukrepov. Veliko vlogo bodo lahko pri tem odigrale tudi sekcije. Sekcije za gospodarska in družbena vprašanja ter sekcije za družbeno upravljanje bodo lahko imele za daljše obdobje bogato vsebino dela, zlasti če bodo zagotovile tudi spremljanje praktične izvedbe novega sistema na svojem področju. To delo pa bo Socialistična zveza izvajala tudi preko zborov volivcev in vseh mehanizma ljudskega odbora in komunalnega sistema. Na ta način bo prišla iniciativa delovnega človeka, ki je hkrati upravljalec, proizvajalec in potrošnik, čim bolj do izraza.

Ker novi ukrepi ne veljajo le za gospodarstvo, temveč jih hkrati spremljajo reforme v šolstvu, zdravstveni službi in socialnem zavarovanju in prav tako tudi v kulturi, bodo tudi sekcije za prosveto, zdravstvo in kulturo lahko razvile zelo plodno in živo politično dejavnost. Novi zakonski predpisi o finansiranju šolstva, o reorganizaciji zdravstvene službe in razširitvi družbenega upravljanja na teh dveh področjih bodo omogočili dovolj političnega delovanja in vpliva pri reševanju teh vprašanj v komuni.

Morda se bo neke prijetilo, da bodo skušali dati novim ukrepom drugačen smisel, da bodo ponekod zaradi dosedanjega privilegiranega položaja nekaterih podjetij gledali nanje dokaj skeptično. V vseh takih primerih bo morala ukrepati Socialistična zveza, ki mora biti v stanju da najboljši razločno in najhitreje vidi in oceni te pojave.

Prav zaradi tega so na posvetovanju sklenili, da bodo v vseh občinah ustanovili politični aktivi, ki bo skrbel za čim večjo popularizacijo novih gospodarskih ukrepov med ljudmi, predvsem pa da bo spremljal njihovo izvajanje tudi v praksi.

CELJSKI televiznik

CELJE 10. marca 1961
Leto XI. štev. 9
CENA IZVODU 20 DIN
GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
OKRAJA CELJE
LIST IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO PODJETJE
»CELJSKI TISK«
ODGOVORNI UREDNIK
TONE MASLO

Peti kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije

USPEHI - zrcalo naporov vseh zavestnih socialističnih sil naše družbe

V torek, nekaj po deseti uri dopoldne se je v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani začel peti kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Kongres je začel predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije MIHA MARINKO, nakar je Invalidski pevski zbor zapel Internacionalo. Po himni je gov. MARINKO poudaril velik pomen kongresa, ki sovpada z letošnjimi proslavami ob dvajsetletnici ljudske revolucije, ki je za slovenski narod pomembna tudi zavoljo tega, ker praznujemo istočasno dvajsetletnico ustanovitve Osvobodilne fronte, predhodnice Socialistične zveze.

Po teh besedah je gov. MARINKO pozdravil ne le nad sedem sto delegatov, temveč tudi številne goste kot Edvarda KARDELJA, Svetozarja VUKMANOVIČA-TEMPO, zastopnike Glavnih odborov Socialistične zveze iz ostalih republik ter predstavnike Slovencev v Italiji in Avstriji.

Ko so z enominutnim molkom počastili spomin članov Glavnega odbora SZDL Slovenije, ki so umrli med četrtim in petim kongresom, so sprejeli dnevni red zasedanja in izvolili organe kongresa.

Na začetku dela je kongres pozdravil član Glavnega odbora SZDL Jugoslavije gov. Svetozar VUKMANOVIČ-TEMPO, zatem pa je predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije gov. Miha MARINKO poročal o nekaterih aktualnih nalogah Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije v komunalnem sistemu. Po referatu je kongres nadaljeval svoje delo v treh komisijah, in sicer za družbeni sistem in gospodarstvo, v komisiji za politična in ideološka vprašanja ter v komisiji za organizacijsko kadrovska vprašanja. K zaključnemu plenarnemu zasedanju pa se je zbral včeraj dopoldne.

IZ POROČILA PREDSEDNIKA GLAVNEGA ODBORA SZDL SLOVENIJE GOV. MIHE MARINKA

Uspešna preorientacija gospodarske politike

Ko je gov. Marinko na začetku svojega referata ocenil mednarodno politiko, zlasti pa vlogo in mesto Jugoslavije v njej, je dejal:

Ce pa zdaj preidemo na notranja vprašanja, potem morem najprej ugotoviti, da je za obdobje med četrtim in petim kongresom najznačilnejši nagel razvoj našega socialističnega družbenega sistema, zlasti pa način, kako se je razvijal. Naraščanje materialnih osnov naše družbe in razvoj demokratičnih oblik delavske in komunalne samouprave sta se vzajemno prepleta, omogočala in spodbujala. Doseženi rezultati so tako veliki, da nam omogočajo, da se danes lotevamo realizacije bistveno novih spopolnitev, ki bodo nedvomno spodbudile in sprostile materialne možnosti in subjektivne sposobnosti za še hitrejši nadalj-

nji razvoj sistema kot takega in pogojev za gnetni, kulturni in politični dvig naše socialistične družbe v celoti.

V razdobju med četrtim in petim kongresom se je realni narodni dohodek skoraj podvojil. Dosegel je indeks 198,5. Poleg industrije so se pospešeno razvijale tudi druge panoge, med katerimi je najpomembnejše kmetijstvo. Veliki uspehi so dali materialno podlago, da se je skupna osebna potrošnja dvigala letno v povprečju za 9,6 odstotkov. V prvih letih je bil ta dvig nesorazmeren, na škodo mestnega prebivalstva, toda v zadnjih letih se je to razmerje bistveno popravilo, kar kaže tudi tale podatek: v letih 1953-56 je povprečna realna plača zaposlenega v družbenem sektorju naraščala za 3,5 %, v letih 1957-60 pa že za 10, % na leto.

Podoben napredek je dosežen z bistvenim izboljšanjem izgradnje objektov družbenega standarda. Investicije za družbeni standard so znašale v letu 1953 — 7,5 milijarde dinarjev, v letu 1960 pa 33,1 milijarde dinarjev ali preko 4-krat več. Na tej osnovi se je povečal delež investicij za družbeni standard v skupnih investicijah od 12,4 v letu 1953 na 30,5 odstotkov v lanskem letu. Tako je bilo mogoče lotiti se intenzivne gradnje stanovanj, šol, zdravstvenih in drugih objektov. Skupaj s podatki o dose-

Spremembe gospodarskega sistema in naloge

Zakoni in predpisi, ki so jih te dni sprejeli Zvezna ljudska skupščina in njeni izvršni organi, predstavljajo celoto, pomenijo konkretno, praktično izvajanje načelnih zamisli, ki jih vsebujejo omenjeni referati kongresa. Spremembe našega sistema so tako epohalnega pomena, da je prav, če se naš kongres v pretežni meri posveti zelo odgovornim nalogam, ki se v zvezi s tem postavljajo pred naše organizacije.

Spremembe gospodarskega sistema nimajo za cilj samo uveljavljanje načela: enako plačilo za enako delo, ki se v delitvi dohodka znotraj podjetja, v ožjih okvirih — omenjeno na individualno vrednost vloženega živega dela — že sedaj uveljavlja, marveč da spodbujajo vsesplošno smotno gospodarjenje tako podjetja kakor komune, torej tudi posamezne družbene dejavnosti izven čistega gospodarstva. Dajejo materialno osnovo in spodbudo za razvijanje samoupravnih oblik vseh družbenih dejavnosti. »So podlaga za popolno odpravo državno meznih odnosov, za odpravo ostankov kapitalističnih in birokratsko etatičnih družbenih odnosov, za popolno uveljavljanje svobodnega dela.« To se pravi, gre za uveljavljanje položaja proizvajalca, da si sam določa merila za osebno »nagrado« po kriteriju količine in kvalitete individualnega deleža v kolektivni proizvodnji, po objektivnih kriterijih na trgu, oziroma pod vplivi gospodarske politike družbene skupnosti, ki jo vodita za vsklajevanje tržnih odnosov.

To bo spodbudilo interes proizvajalca za sodelovanje v delavskem in družbenem upravljanju zaradi preprostega — toda epohalnega dejstva, da bo le na ta način realiziral svoje ekonomske interese.

Cilji te reforme je uveljavljanje čim večje enakosti objektivnih pogojev za vse, objektivnih

ženem razvoju osebne potrošnje nam ti podatki potrjujejo, da smo uspešno izvedli preorientacijo naše gospodarske politike na hitro izboljšanje življenjskih razmer prebivalstva.

Preorientacija v gospodarski politiki se z druge strani ka-

že v postopnem, vse močnejšem zmanjševanju centralizacije družbene akumulacije. To zmanjšanje je krepilo materialne osnove delavskega in družbenega upravljanja ter s tem povezanega komunalnega sistema.

pogojev, ki so jih doslej otežkočali in malicili razni administrativni posegi in instrumenti, ki so bili nujni v prvi stopnji gospodarskega razvoja industrijsko zaostale dežele, ki bi pa na sedanjih stopnjah že krnili in omejevali ustvarjalno iniciativo posameznika, kolektiva in širših panog.

Težnja po čim večji enakosti objektivnih pogojev bo omogočala realnejše merjenje vrednosti dela, da bi dobili čim objektivnejšo sliko o stopnji racionalnosti in rentabilnosti gospodarjenja in osnovo za čim pravičnejšo delitev nagrade za delo.

Namen teh sprememb je dati

Družbeni pomen gospodarske reforme

Pomen te reforme pa ni le gospodarski, ker sega v vse pore družbene dejavnosti. Ima splošno družbeni pomen. Daje osnovo za globoke spremembe družbenih odnosov. S tem da se osvobaja delo, se osvobaja človek — individualno, da se z družbeno koristnim delom svobodno in zainteresirano uveljavlja tako v družbeni proizvodnji kakor v celotnem družbenem življenju, ki temelji na konsekvencnem podružbljenju produkcijskih sredstev in izključuje vsako eksploatacijo človeka po človeku. Pomen te reforme sega torej na vsa področja družbene aktivnosti, ker postavlja slehernika, ki opravlja kakršenkoli družbeno koristen opravke tudi izven tovarniškega proizvodnega procesa, v enakovreden položaj, da s svojim znanjem in sposobnostmi odreja sebi mesto, položaj in veljavo v družbi.

Na tej osnovi gre za hitrejšo oblikovanje splošne družbene socialistične morale, za hitrejšo

likvidiranje egoistične mentalitete stare družbe, ki je izvirala bodisi iz kapitalističnih izkoriščevalskih ali iz birokratsko etatičnih družbenih odnosov. Poslej so dane nove materialne osnove za hitrejšo oblikovanje socialistične družbene zavesti, za oblikovanje resničnega humanizma. Zaradi tega so odgovornosti in naloge SZDL na področju komunne še večje, še bolj pestre.

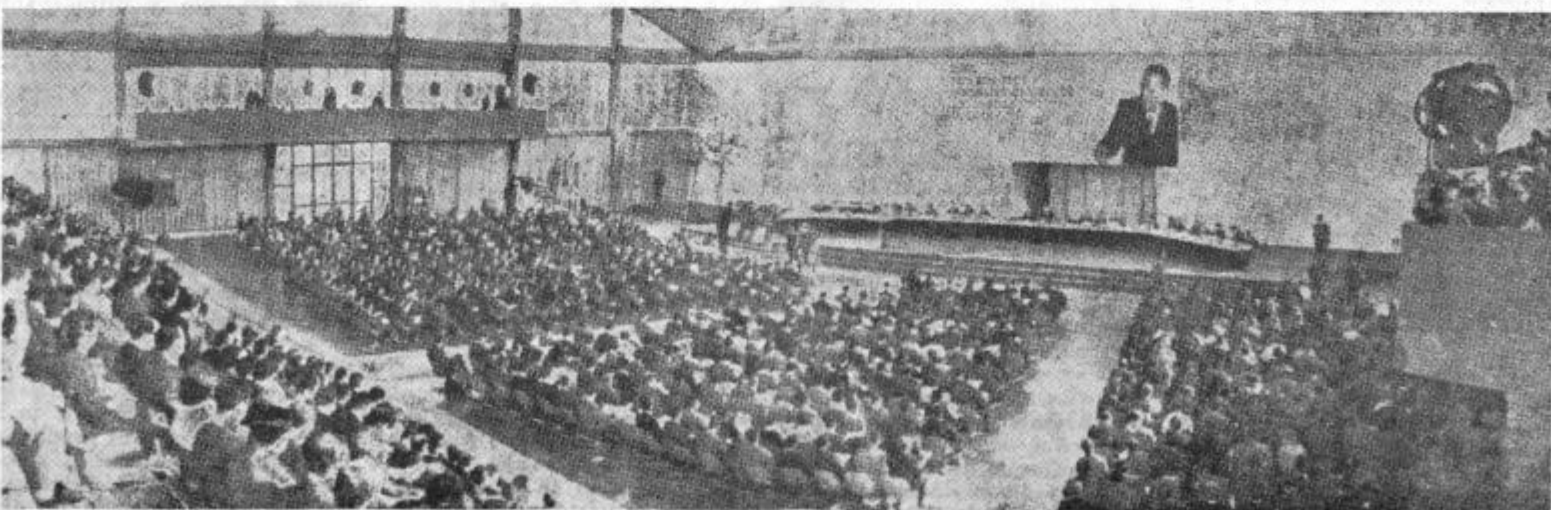
Uresničevanje te reforme, kakorkoli pomeni korenit prelom v materialnih odnosih, vendarle ni enkratni akt, marveč le začetek radikalnega procesa. Zato spremljajo ta začetek nekateri administrativni omejevalni posegi.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mladina pred volitvami V ZADRUŽNE SVETE

Pred dnevi je sklical okrajni komite Ljudske mladine posvetovanje z vsemi predsedniki in sekretarji občinskih komitejev z namenom, da ugotovijo, kakšne so priprave na volitve v nove zadržne svete.

V dosedanjih zadržnih svetih je bilo le petnajst odstotkov članov mladih ljudi. Ker pa se bo ob volitvah tudi razmerje med delavci in uslužbenci kmetijskih zadrug in kmetovalci povečalo, računajo, da bo v nove zadržne svete izvoljenih tudi več mladincev in mladink. Prav bi bilo, če bi bil njihov odstotek v zadržnih svetih vsaj 25 do 30. Njihova naloga ne bo le, da bodo smotno gospodarili, zanimali bi se naj še za vrsto drugih problemov. Nedvomno pa bo prva naloga, da bodo pri novih kmetijskih zadrugah ustanovili aktivne Ljudske mladine in vanje vključili vse mlade delavce kmetijske zadrug.

Pogled v veliko dvorano Gospodarskega razstavišča med delom kongresa

VRME

za čas od 4. do 19. marca

Okrog 11. in 14. marca močne ohlادتve s padavinami in vetrovi. V ostalem bo suho in lepo vreme z mrazom ponoči.

IZ POROČILA PREDSEDNIKA GLAVNEGA ODBORA SZDL SLOVENIJE TOV. MIHE MARINKA

Smisel reforme gospodarskega sistema

(Nadaljevanje s 1. strani)

Glavni smisel reforme sistema je, da zagotovi jasne osnove za ugotavljanje realne rentabilnosti gospodarjenja, čim večjo objektivizacijo merjenja ekonomskega položaja vsakega podjetja na podlagi oblikovanja stvarnih ekonomskih cen, da se bodo tako jasno oblikovali objektivni kriteriji za ugotavljanje ekonomičnosti poslovanja vsake gospodarske organizacije.

To bo posledaj olajševalo jasen vpogled v ekonomičnost poslovanja podjetja tako kolektivno samemu kakor družbenim organom komunke. S tem se bodo olajšale in okrepile kompetence kakor tudi povečala odgovornost odločanja delavskih svetov, neposrednih kolektivov. Olajšana in povečana bo s tem tudi osnova za smotnost ekonomske politike komunke, njenih družbenih organov, zlasti zborov proizvajalcev.

Povečal se bo interes delovnega kolektiva in komunke, ker bodo izpodbujani za podvzemanje ukrepov za realizacijo čim več-

jega dohodka. V tisti gospodarski organizaciji, ki se bo znašla v težavah, bo moral kolektiv sam, kakor tudi komunke, ugotovljati vzroke za nerentabilnost. Če so vzroki subjektivnega značaja znotraj podjetja, v slabem gospodarjenju, slabšem izkoriščanju produkcijskih sredstev, neracionalnem trošenju surovin, nizki produktivnosti, slabi kakovosti proizvodov, slabi komercialni službi — bo posledice nosil kolektiv sam, dokler jih ne odpravi. Če pa so vzroki objektivnega značaja — v iztrošenosti osnovnih sredstev, pomanjkljivi opremljenosti, v nemožnosti presumevati proizvodnje na boljše artikole — je stvar komunke, zbora proizvajalcev, da odloči o likvidaciji podjetja in s tem reši vprašanje drugačne zaposlitve delavcev, ali o oblikah sanacije podjetja s krediti svojih fondov za spopolnitev opreme, o pomoči s strokovnim kadrom in podobno.

Po drugi strani pa bo komunke treba odvrniti od tega, da bi

vplivale in pritiskale na zapiranje trga, bodisi da bi zavirale racionalno delitev dela, smotno kooperacijo nekega njenega podjetja s katerikoli podjetjem izven občine v republiki, državi ali celo v inozemstvu, ali bi z neekonomskimi sredstvi skušale vplivati na konkretno formiranje cen. Komunke mora budno bedeti in onemogočati tendence zapiranja trga, kartelnega dogovarjanja cen. Zlasti so na to dolžne opozarjati SZDL, sindikati in druge družbene organizacije v najbolj neposrednem interesu samih potrošnikov. Obsojati in onemogočati je treba tendence po monopolnem navajanju cen, ki bi pomenilo zlorabljanje ključnega položaja podjetja pri proizvodnji nekega iskanega artikla ali sestavnega dela, ker povzroča neopravičeno prerazdelitev dohodka.

SZDL - ŽIVA POLITIČNA SILA

Organizacije SZDL so nedvomno napravile velik napredek.

Skozi vse preteklo obdobje so v korak z gospodarskim in družbenim razvojem samoupravnega sistema rastle naše politične organizacije, kar se je v zadnjih letih pokazalo zlasti v utrditvi politične situacije nasploh, v razpoloženju prebivalstva.

Upravičeno lahko poudarimo, da so rezultati, ki smo jih dosegli v času od IV. kongresa do danes, odraz velikih naporov SZDL, Zveze komunistov in vseh naših družbenih organizacij — to je vseh zavestnih socialističnih sil naše družbe. Naj spomnim, da je bil IV. kongres povečan poleg politično organizacijskim vprašanjem kot so: usposabljanje organov delavskega in delavkega samoupravljanja, spopolnitev gospodarskega sistema v svrhu uveljavljanja načel socialističnega nagrajevanja po delu, tudi raznim splošnim in konkretnim problemom gospodarjenja tako v industriji kot v kmetijstvu in prečim problemom družbenega standarda na raznih toriščih. Naglasil je potrebo po taki sprostosti sistema, ki bi omogočil doslednejše uveljavljanje socialističnega nagrajevanja po delu. Mnogo je bilo truda po vseh naših političnih in družbenih organizacijah, ki so

razčistile pojme in prikazovale nujnost aplikacije teh načel našim najširšim političnim aktivom. Skratka, bilo je govora o problemih, ki so tudi danes aktualni, vendar moramo ugotoviti, da jih obravnavamo in rešujemo danes na razvitejših in trdnjejših temeljih. Doseženi rezultati jim dajejo namreč neprimerno višjo osnovo zaradi materialne podlage in spopolnjenih oblik naše družbene samouprave, zlasti pa zaradi razširjenosti in večje usposobljenosti samoupravljalcev in velikega napredka naših političnih družbenih organizacij. V koraku z ekonomskimi rezultati so rastle in se razvijale subjektivne socialistične sile naše družbe. In obratno. Zavestne subjektivne sile v široko zasnovani in živahno delujoči SZDL in drugih družbenih organizacijah so odločilni faktor za doseg te ekonomskih rezultatov in razvoja demokratičnih samoupravnih oblik našega socialističnega sistema.

Rezultati gospodarskih uspehov, ki so se v odgovarjajočem razmerju odrazili v dvigu gmočnih pogojev življenja in rezultati razvoja samoupravnega družbenega sistema, so pripeljali do tega da je neprimerno globlje prodrlo v zavest ljudi spoznanje, da si s svojo neposredno udeležbo v upravljanju, z dobrim

gospodarjenjem neposredno zboljšujejo materialne pogoje življenja, da so postali sami odločujoči činitelji v družbenem dogajanju. Vsemu temu pa se je pridružilo sprejetje programa ZKI na VII. kongresu. Njegov pomen za idejno politično razbistritve naše stvarnosti in naših razvojnih perspektiv je neizmerno velik. Živahna in dolgotrajna razprava o programu, ki je potekala v vseh naših družbenih organizacijah, je potrdila, da je postal vsej ljudski program. Nesporno soglasje s temeljnimi postavkami programa je odraz osnovne politične enotnosti vsega ljudstva.

Sprito razvoja komunalnega sistema in vse večje decentralizacije družbenega upravljanja so organizacije SZDL dobile bogato vsebino, ko članstvo obravnava tako praktične in konkretne življenjske probleme, kakor širše politične, strokovne in idejno izobraževalne, kulturne, gospodarske in druge probleme. Razvija se živahna delavnost in prizadetost članov na sestankih in sicer v družbenem življenju.

Danes je SZDL živa, vse obsegajoča politična sila. V njej se udeležuje takorekoč vse ljudstvo. Tak pomen in vloga SZDL celo presega, da že itak visok formalni obseg članstva, ki zajema 70% volivcev, kot je ugotovljeno po plačani članarini. — To razgibano udeležbo vsega ljudstva v SZDL so zlasti živo pokazale vse predkongresne občinske konference. V živahnosti razprav se je odražala pestra dejavnost tako samih organizacij SZDL, kakor sindikatov, mladinskih, zaščitnih in drugih kolektivov v SZDL vključenih družbenih organizacij.

Oba bloka vztrajata pri hladni vojni. Kennedy »oblikuje« dokončno stališča in pošilja Harrimana, da bi bil na tekočem glede stališč zaveznikov, medtem pa ZDA nadalje podpirajo Čangajškove vojske v Burmi in ustanovljajo nova NATO oporišča v Angliji in na Sardiniji, ne meneč se za nejevoljo ljudstva v teh krajih. Skupni evropski trg se razburja nad usako razširitvijo trgovine na Vzhod, vendar se ta kljub vsemu širi. Italija nabavlja v SZ vedno večje količine nafte. Danska pa bo sklenila s SZ pogodbo o nakupu sovjetskih avtomobilov. Svet za medsebojno pomoč v vzhodnem bloku je imel svoje 14. zasedanje v Berlinu. Na njem je zastopnik Vzhodne Nemčije opozoril, da se Zahodna Nemčija ne drži trgovske pogodbe. Adenauer je pač najdoslednejši antisocialistični križar. Svoji generalom ni dovolil, da bi šli v Moskvo na neko vojaško parado. Morda se boji pohujšanja, morebiti pa bi bil rad spodoben. Res ne gre, da bi general Bundeswehra, ki ga šteje Straus za naslednika Wehrmarchta, kar zadeva »poslanstva na vzhodu«, šli na prijateljski obisk v Moskvo, posebno, odkar je poveljnik general Förtsch, ki je bil v SZ obsojen na 25 let zaradi svojih vojnih zločinov.

Naša država spremlja svojega predsednika na afriški poti. Razvoj jugoslovansko-afriških odnosov ima v sebi vse pogoje za nadaljnjo razširitev in poglabitev. Kdo bi si bil mislil pred 20. leti, da bosta podjetji iz Ljubljane in Maribora gradili hidrocentrale v Togu?

T. O.

V zadnjem tednu na DOMOVINI

Petek, 3. marca

V LJUBLJANI so ustanovili Zbornico za industrijo, rudarstvo, gradbeništvo in promet ljudske republike Slovenije. Za predsednika so izbrali inž. Ivo Klemenčiča, za glavnega tajnika pa Mirana Goslarja.

Sobota, 4. marca

IZVRŠNI ODBOR Zveznega odbora SZDL Jugoslavije je izdal pismo o letošnjem praznovanju prvega maja.

Nedelja, 5. marca

NA SEJI Glavnega odbora Prešernove družbe so ugotovili, da znaša število naročnikov 62.000. Da bi se povečali krog bralcev in naročnikov, bodo za vse člane, ki se bodo vpisali do 5. aprila letos, razpisali nagradno žrebanje z glavnim dobikom — novim avtomobilom Špačka.

Ponedeljek, 6. marca

NA POBUDO republiškega odbora sindikata zdravstvenih delavcev in republiškega sveta za zdravstvo so se v Ljubljani zbrali predstavniki zdravstvenih kolektivov in razpravljali o tem, kako se ti kolektivi pripravljajo na realizacijo novega zakona o zdravstveni službi.

Torek, 7. marca

ODBORA Zvezne ljudske skupščine za socialno politiko in ljudsko zdravstvo sta poslala vsem občinskim ljudskim odborom priporočilo naj ustanove centre za socialno delo. To bi bile samostojne službe za socialno zaščito.

Sreda, 8. marca

V POČASTITEV mednarodnega praznika žena so bile po vsem okraju številne proslave in prireditve.

Volitve novega upravnega odbora

Upravni odbor bolnišnice

Pred dnevi so v celjski bolnišnici, ki je s svojimi 1350 posteljami druga največja v Jugoslaviji, volili nov upravni odbor. Od 51 kandidatov so jih izvolili v to upravno telo 38, ki bodo zdaj prevzeli upravljanje bolnišnice v svoje roke.

Pred novim upravnim odborom so v letošnjem letu velike naloge. V kratkem bodo odprli nov moderno urejen očen oddelek, pred njimi pa je tudi dokončna ureditev in širjenje bolnišnice. Nekaj sredstev za to jim je obljubila Železarna v Storah, upajo pa tudi na pomoč občine in okraja. V bolnišnici so opazili, da dohodki zaposlenih, ki avtomatično naraščajo in padajo, niso več v skladu z novimi razmerami. Po novem sistemu nagrajevanja, ki ga bodo zdaj začeli uvajati, bo vsak posameznik dobil plačilo za dejansko opravljeno delo. In še to — novi sistem nagrajevanja bo dokončno zbrisal ločnico med »častnim« in »nečastnim« delom, saj je vsak član kolektiva na svojem delovnem mestu nenadomestljiv.

PRIPRAVE ZA POPIS PREBIVALSTVA

Na območju mozirske občine so v polnem teku priprave za popis prebivalstva, ki bo v dneh od 1. do 7. aprila letos. Območje občine je razdeljeno na 136 popisnih okolišev, ki so določeni po zaselkih. Občinska popisna komisija je že vskladila na terenu skice posameznih okolišev, ki bodo služile popisovalcem pri popisu, imenovali pa so tudi že inštruktorje za popis. Prav tako so izbrali tudi že popisovalce, ki jih bo okrog 70.

Politična šola

Celjska delavska univerza je ob sodelovanju z občinskimi komitejem ZKS pred časom ustanovila dvomesečno politično šolo, ki jo je obiskovalo in jo z uspehom zaključilo 19 kandidatov. V šoli je bil enoten program, študijsko gradivo pa je zajelo štiri tematska področja — znanstveni socializem, delavsko gibanje, politično ekonomijo in subjektivni faktor. Tako so se kandidati spričo zgoščenosti snovi v časovnem smislu laže posvetili intenzivnejšemu študiju.

Omenjeno šolo so letos uvedli kot poskušnjo, v perspektivi pa kaže, da bomo morda v Celju ustanovili enoletno partijsko oziroma srednjo politično šolo. V to silijo v prvi vrsti potrebe.

Kar zadeva kadrovske sestav kandidatov, ki so zaključili dvomesečno šolo, meni delavska univerza, da

ta ni bil najboljši. Bistvo šole je bilo v tem, da bi nudila določeno izobrazbo tistim ljudem, ki so perspektivni v gospodarskem in političnem življenju, ki pa jim manjka nek splošni pogled na idejno politično gibanje današnjih dni.

Dvomesečna politična šola je slusateljem nudila poleg temeljnega znanja še napotke, kako bi to znanje s pridom uporabljali v vsakdanji praksi. Vendar pa, da ne bi vsa prizadevanja obvela v zraku, bosta tako občinski komitej ZKS kakor delavska univerza še dalje spremljala njihovo delo in jim pomagala.

Kandidati so ob zaključku priredili ekskurzijo v Železarno Jesenice, kjer so se seznanili s proizvodnim postopkom, istočasno pa so analizirali njihove interne probleme, predvsem pa delavsko samoupravljanje.

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV V TOVARNI EMALIRANE POSODE

Delavska samoupravljanje čim bolj približati proizvajalcem

V nedeljo je bila redna letna konferenca osnovne organizacije Zveze komunistov v Tovarni emalirane posode. Kot gost je konferenci prisostvoval član Izvršnega komiteja CK ZKJ tov. Franc Leskošek-Luka in sekretar občinskega komiteja ZKS tov. Tone Skok.

Komunisti so na konferenci — v referatu in razpravi — obravnavali aktualne probleme in s tem v zvezi

pomanjkanje višjega strokovnega kadra v proizvodnji. Razen tega so govorili o potrebi večje informiranosti, ki bi jo naj opravi tovarniški tisk in tako pomagal k še boljše delu organov upravljanja. Precej poudarka so dali tudi težnji, da bi čim prej decentralizirali delavsko samoupravljanje in ga tako čim bolj približali slehernemu proizvajalcu. V ta namen in da bi komunisti čim

bolj neposredno in uspešno delali, so ustanovili v ekonomskih enotah osnovne organizacije ZK in sindikalne podružnice.

Glede izobraževanja so menili, da bi naj izobraževalni center svoje delo vsebinsko poglubil in razširil ter tako uspešneje usposabljal delavce za delo na delovnem mestu. Del razprave so posvetili tudi ideološkemu izobraževanju ter dejavnosti komunistov v množičnih organizacijah in športnih društvih.

V razpravi je sodeloval tudi tov. Skok, ki je govoril o sistemu in metodah dela tovarniškega komiteja, o potrebi boljše informiranosti proizvajalcev in koriščenju analiz ter o vlogi in odgovornosti komunistov v podjetju. Zbranim komunistom je na kraju govoril še Franc Leskošek in čestital delovnemu kolektivu k doseganim uspehom v proizvodnji, ki so nedvomno tudi plod uspešnega dela članov in organizacije Zveze komunistov v podjetju.

-ma-

POGLED na svetu

Vrsta drobnejših in pomembnejših novic z vsega sveta ne kaže, da bi svet stopil s tirnic, po katerih dvoji negotovi prihodnosti nasproti. Iz SZ so 3. marca javili, da je kozmična raketa, kakih 6 milijonov kilometrov od našega planeta, ušla iz človeških rok. Če je res, potem je to simbolično tudi za našo Zemljo, na kateri zdaj ne kaže, da bo prišlo do odločilnega sporazuma.

Generalni sekretar OZN pravi, da bo s 25.000 vojakov v Kongu naredil red. To bi stalo kakih 125 milijonov dolarjev. Iz njegovih besed bi sklepali, da bo skušal izpolniti zahteve resolucije, ki jo je izglasoval Varnostni svet. Govori se o malenkostnem izboljšanju delovanja OZN v Kongu, vlada v Stanleyvilleu in njen general Lundula pa tem znamenjem ne zaupata. Mc Keown je kot predstavnik OZN odšel v Stanleyville, da bi pripravil teren za zблиžanje med kongoskimi domačimi vojskami. Mobutu ima na vesti več izgedov proti silam OZN, množični pokol v Luluaburgu, Combe grozovitosti proti plemenu Baluba, vojska zakonite vlade pa je po umoru Lumumbe pridobila na popularnosti. Vprašanje je, če bo OZN mogla popraviti usodne napake svoje dosedanje politike, posebno, ker so na delu blokovski odposlanci.

Nov moment je nastopil v vprašanju Alžirije. V Francijo je prišel tuniški premier Burgiba, da posreduje za ureditev tega vprašanja. Tako Tunis kakor Maroko bi rada imela mir na svojih mejah, ne moreta pa se odreči simpatij do osovobodilnega boja Alžircev. De Gaulle je osebnost dal pobudo za razgovor z Burgibo. V Alžiru pa so stvari zelo zapletene, težko je najti osnovo za kompromis in za začasno odhajanje Francije, kakor se je to godilo in se še godi v Tunisu in Maroku. Težko se bo francoska vojska, ki že šest let obeta, da bo s silo pacificirala

Delavsko samoupravljanje je sprostilo pobudo proizvajalcev

Obdobje od četrtega kongresa SZDL Slovenije 1953. leta pa do danes lahko imenujemo razdobje nadaljnje uveljavitve in notranje uvrstitve sistema delavskega samoupravljanja. Četudi so bili delavski sveti v prvem obdobju svojega obstoja predvsem pomemben politično mobilizacijski faktor, pa so postali po uvedbi novega gospodarskega sistema 1955. leta in delovnega plana 1957-1961 tudi pomemben ekonomski činitelj. Gospodarski uspehi v tem obdobju najzgovorneje kažejo, da so novi proizvodni odnosi, odnosi neposrednega proizvajalca-upravljalca do družbenih proizvajalnih sredstev postali najmočnejša gibalna sila družbenega in gospodarskega razvoja.

za komunistov in sindikalna organizacija.

Delavsko samoupravljanje je sprostilo množično pobudo proizvajalcev, odkrilo ogromne notranje rezerve, ki v administrativnem sistemu upravljanja niso mogle priti do izraza. To se je nazorno pokazalo v prizadevanjih delovnih kolektivov za uspešno izpolnitev zadnjega petletnega plana v štirih letih.

Delavski sveti so bili v tem obdobju tudi množična praktična šola v samoupravljanju in gospodarjenju z družbenimi sredstvi. V delavskih svetih, upravnih odborih in raznih komisijah je delovalo več deset tisoč proizvajalcev, ki so se seznanjali z gospodarjenjem in odnosi v socializmu.

Sprito spremenjenih odnosov, ki so nastali z decentralizacijo upravljanja v gospodarstvu, je bilo mogoče v zadnjih letih sistem nagrajevanja razviti dalje in ga bolj približati stvarni produktivnosti dela v posameznih gospodarskih organizacijah. Pričakovano, da bo nagrajevanje po delu odprlo nove perspektive za razvoj proizvajalnih sil, se je v celoti iz-

polnilo. Vrednost in pomembnost nagrajevanja po delu pa ni le v individualni perspektivi slehernega proizvajalca in v večji proizvodnji, ampak predvsem v družbeno političnih posledicah za nadaljnji razvoj samoupravljanja. Nov način nagrajevanja je prispeval tudi k pravilnejšemu pojmovanju družbenega standarda kot važnega elementa za večjo produktivnost. Odtod tudi razumevanje delovnih kolektivov za večje naganjanje sredstev v družbeni standard.

Delavsko samoupravljanje se je v desetih letih tako razvilo in uveljavilo, da mu sedanjí okvir postajajo preozki in že prehaja v novo kvaliteto smer razvoja. Tu gre za povezovanje proizvajalcev na področju komunke, za formiranje komunke kot »svobodne asociacije proizvajalcev«, hkrati pa za nadaljnjo notranjo demokratizacijo delavskega samoupravljanja, prehajanje na neposredno upravljanje v raznih oblikah.

Nadaljnjo demokratizacijo delavskega samoupravljanja pomenijo tudi obratni delavski sveti in delavski sveti ekonomskih enot.

ŽELEZARNA ŠTORE

NEKDAJ, DANES IN V PERSPEKTIVI

Na zadnjem izrednem zasedanju delavskega sveta, ki je bil pred dnevi, so štorski železarji pregledali dosedanj razvoj železarn in njen perspektivni razvoj v pomembnega giganta slovenske črne metalurgije. Poročilo je podal novi glavni direktor tov. Tugomir Voga.

Sam začetek železarstva v Storah sega v 1851. leto, ko je bila tu kovačnica in železolivarna. Železarna bo letos torej slavila 110-letnico obstoja. Glavni proizvod so bile takrat kovane ladijske oklopne plošče. Proizvodnja je bila pred vojno vseskozi primitivna in je temeljila zlasti na fizičnem izkoriščanju delavcev, kajti dobiček je bil končni namen takratnih lastnikov.

Nasledstvo po osvoboditvi je bilo vse prej kot rožnato. Strokovni kadri, večinoma tuji, so iz razumljivih razlogov podjetje zapustili. Opustošena domovina je tudi v Storah zahtevala velike napore ljudi. Novi ljudje so z novim odnosom do dela, z veliko prizadevanostjo in uspehi reševali naloge — čim več jekla v najkrajšem času. Zaradi tega so bili deležni tudi številnih priznanj in nagrad družbe.

Proizvodnja po vojni do danes je bila po fizičnem obsegu povečana za več kot petkrat, po vrednosti pa šest in polkrat, kar je rezultat predvsem naporov za vedno višjo kvaliteto proizvodnje. Bruto dohodek je lani dosegel 8 milijard in je porastel zlasti v zadnjih dveh letih, dasiravno ni bilo v teh letih nobenih večjih investicij.

Kot popolnoma nova objekta sta bila po vojni zgrajena elektroplavž z aglomeracijo. Surovo železo vseh vrst od belega, sivga, fosfornega, zrcalovine in specialnih vrst, ki imajo glas najboljših kvalitete v državi, so proizvedli doseženi z napori kolektiva.

V povojnem času so štorski železarji izvršili vrsto manjših rekonstrukcij in izboljšav, ki so omogočile progresivno in kvaliteto rast proizvodnje. Treba je še omeniti vlaganje v novo nastale objekte družbenega standarda podjetja, čigar rezultat so lepo urejeno stanovanjsko naselje na Lipi, nekaj stanovanjskih večnadstropnih hiš v Celju, telovadnica Partizana, športni stadion, industrijsko metalurška šola z novim sodobnim internatom, počitniška domova na Svetini in otoku Rabu. Za investicije in rekonstrukcijo je bilo vloženih doslej preko 4 milijarde dinarjev, v družbeni standard pa 478 milijonov dinarjev, od tega zna-

ten del lastnih ustvarjenih sredstev. Razmah proizvodnje, boljša kvaliteta in drugi ugodni pogoji predstavljajo osnovne temelje za nadaljnji uspešni razvoj podjetja. V 15-letni perspektivni razvoj črne metalurgije je vključena tudi Železarna Štore, ki v svojem perspektivnem programu obsega 3 gospodarske panoge. Po rekonstrukciji bo podjetje predstavljalo zaokroženo gospodarsko celoto. Glede na splošno pomanjkanje jekla v državi zajema perspektivni plan izgradnjo nove 35-tonske elektro-obločne peči ter rekonstrukcijo 40-tonske Siemens Martinove peči. Plan predvideva nadalje skrčenje asortimana proizvodnje jeklarne za specialna jekla, kot jekla za poboljšanje, niskolegirana jekla in elektro jekla. Zastarelost in obrabljenost strojnih naprav v valjarni zahteva rekonstrukcijo in mehanizacijo vseh prog novih žarilnih peči in hale s potrebnimi žerjavji. Tako bodo v železarni kvalitetno in kvantitativno razširili proizvodni program.

Ožja specializacija v livarni bo prinesla povečanje proizvodnje valjev za skupno 10 tisoč ton raznovrstnih valjev. V okviru tega programa bodo osvojili še razne specialne valje za valjanje debele pločevine. Železarna Štore bo postala dobavitelj valjev za vse jugoslovanske raznovrstne potrebe. Pri proizvodnji ostalih livarskih izdelkov bodo predvsem povečali asortiman kvalitetne modularne litine. Da bi bilo vse to možno doseči, predvidevajo tudi nove obdelovalne stroje in delovne prostore. Tudi obrat šamotarne bodo v celoti rekonstruirali.

Da bi to dosegli, bodo uvedli nove tehnološke postopke, intenzivneje izkoriščali energetske vire in ne nazadnje uvedli avtomatizacijo elektro-metalurških in energetskih naprav. V glavnem bodo te naloge izvršili do 1965. leta, ko naj bi skupna proizvodnja znašala skoraj 184 tisoč ton, v vrednosti pa 17 milijard dinarjev. V prvi fazi rekonstrukcije bo zamenjavo obstoječega pečnega transformatorja povečana tudi kapaciteta obstoječega elektroplavža od sedanjih 28.000 ton na 42.000 ton surovega železa letno. Pozneje pa

bo zgrajen še drugi elektro-plavž, tako da bi po 1965. letu znašala proizvodnja surovega železa v Storah okoli 100 tisoč ton.

Ceprav je podjetje razmeroma dosti vlagalo za družbeni standard, je vendar ta zaostajal za naraščajočimi potrebami. Zato predvideva razvojni program še izgradnjo 280 stanovanj. Razen tega bodo zgradili trgovski servis, restavracijo, šolo in zdravstveni dom. V ta namen

bo vloženih okoli 600 milijonov dinarjev.

Vsa dosedanja prizadevanja kolektiva ter organov upravljanja so soliden temelj za nadaljnji perspektivni razvoj podjetja. Z novim gospodarskim sistemom in decentralizacijo upravljanja pa so odprte vse možnosti, da se še bolj utrdi položaj podjetja v sklopu celotnega našega gospodarstva. B.

Novi direktor Železarn — Tugomir Voga

Pomemben dogodek v Železarni Štore

DOSEDANJI DIREKTOR
ANDREJ SVETEK ODSEL
V ZASLUŽENI POKOJ
— NOVI DIREKTOR
TUGOMIR VOGA

Svetku za uspešno delo v preteklih letih in hkrati izrazil zaupanje v tako marljiv kolektiv, ki ima vse možnosti nadaljnjega razvoja.

Novi direktor Tugomir Voga je zadnja leta opravljal dolžnost tehničnega direktorja. V kolektivu je bil od 1945. leta na odgovornih mestih. V 1948. letu je prevzel dolžnost šefa planskega oddelka, 1952. leta je bil obratovodja vzdrževalnih aparatov in hkrati vodil montažna dela pri rekonstrukciji podjetja, 1955. leta je prevzel dolžnosti pomočnika direktorja, 1958. leta pa je bil postavljen za tehničnega direktorja. Razen tega je tovariš Voga član nekaterih strokovnih komisij v zveznem merilu, za požrtvovalno delo pa je bil doslej dvakrat odlikovan — z medaljo za delo in ordenom za delo.

NAS KOMENTAR

Organizirana iniciativa državljanov

Splošna ocena dela krajevnih odborov na območju laške občine je dokaj zadovoljiva. V večini primerov so krajevni odbori iniciatorji za reševanje vseh najvažnejših problemov določenega kraja ali območja. Hvaležna je ugotovitev, da pri tem ne čakajo samo na direktive ljudskega odbora, temveč, da se samostojno lotevajo nalog. Spriču tega, pa tudi zaradi vloge, ki jo imajo pri zainteresiranju državljanov, lahko rečemo, da krajevni odbori predstavljajo organizirano iniciativo državljanov.

Skoda, da je to le splošna ocena, oziroma vrtila le nekaterih krajevnih odborov. Kajti tudi v laški občini je še zmeraj nekaj takih, ki niso sposobni samostojno poseči v obravnavanje in reševanje nalog svojih območij. Pri skoraj vseh krajevnih odborih pa lahko opazimo pomanjkljivosti, da doslej še niso znali pristopiti h koordiniranju dela med vsemi organi upravljanja. Zelo malo, ali skoraj nič krajevni odbori razpravljajo o odlokih in drugih sklepih občinskega ljudskega odbora. Malokdaj so se tudi pogovorili o načinu njihovega izvajanja. Premajhno živahnost in odločnost so pokazali pri dajanju pripomb na delo ljudskega odbora. Praksa je tudi pokazala, da se pri svojem delu vse preveč omejujejo na problematiko komunalnega značaja, zapostavljajo, ali bolje rečeno zanemarijo pa vprašanja šolstva, zdravstva, socialnega skrbstva in podobno.

V obrambo takšnega dela krajevnih odborov je treba povedati, da spriču skromnih materialnih sredstev, doslej niti niso mogli posegati na obravnavo in zlasti na reševanje pester problematike. Skromna denarna sredstva, ki so jih imeli na razpolago, so v glavnem usmerjali na komunalno področje in na pol celili boleče in velike rane. Ta okolnost seveda narekuje, da bo treba krajevnim odborom zagotoviti dosti večjo materialno osnovo. Gotovo je, da bodo na ta način postali ne samo bolj delavni, temveč tudi dosti bolj ugledni.

Več kot doslej se bodo morali krajevni odbori angažirati v pripravi na seje ljudskega odbora. Podobno kakor v ekonomskih enotah gospodarskih organizacij, bi morali tudi krajevni odbori sklicevati pred zasedanjem ljudskega odbora pogo-vore, na katerih bi morali obvezno biti tudi območjski dotičnega območja. Tako bi ustvarili tesnejšo vez med volivci in ljudskim odborom, odborniki pa bi lahko na sejah zastopali mišljenje celotnega območja, katerega zastopajo.

Kakor je koristna in nujna pove-zava krajevnega odbora z ljudskim odborom, tako si dobrega dela tega organa ne moremo zamišljati brez tesnejšega sodelovanja z vsemi lokalnimi činitelji, zlasti pa s političnimi organizacijami in v tej zvezi s Socialistično zvezo. Praksa je potrdila, da je delo krajevnega odbora dosti bolj uspešno in plodno takrat, kadar je tudi njegovo sodelovanje s krajevnimi organizacijami Socialistične zveze stalno in pristno.

Za boljša preskrba potrošnikov

Na nedavni seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora Celje so razpravljali o prenosu samostojnih zavodov iz pristojnosti okraja v pristojnost občine, poleg tega pa še o preskrbi v lanskem letu ter o planu preskrbe za to leto. Zbora občinskega ljudskega odbora sta nadalje sklepala o predlogih odlokov o ustanovitvi občinskega zdravstvenega inštitucijskega sklada, o ustanovitvi občinskega zdravstvenega centra v Celju idr.

Dosedanje delo komun je pokazalo, da so te postale močne politično teritorialne enote, ki zatorej lahko prevzamejo nove naloge pri reševanju vprašanj s področja gospodarstva in ostalih družbenih služb, kar je narekovalo nadaljnjo decentralizacijo. Kot prvi ukrep v tem smislu je tudi odločba OLO o prenosu pravic in dolžnosti OLO Celje kot ustanovitelja določenih zavodov v pristojnost Oblo Celje. S to odločbo so v občinsko upravljanje pre-

nesli 18 zavodov, šol in internatov. Iz poročila o preskrbi za lansko leto je bilo razvidno, da je preskrba potekala zadovoljivo, za kar gre v prvi vrsti zasluga Agroprometu, ki je pravočasno sklenil pogodbe s proizvajalci. Tudi trgovsko podjetje Lava je nudilo potrošnikom dovolj blaga, vendar pa je imelo Kmetijsko gospodarstvo Lava težave, ker ni v začetku leta sklenilo pogodb o prodaji svojih pridelkov. Kvaliteta pridelkov je bila boljša kakor leto

poprej. V smislu boljše preskrbe s sadjem in zelenjavo so bile vlozene tudi znatne investicije.

Preskrba z mlekom in mlečnimi izdelki je bila prav tako zadovoljiva, toda podjetje »Mleko« je imelo precej težav z odkupom mleka, ker so bile odkupne in prodajne cene prenizke. Mleko je moralo zato odkupovati v bolj oddaljenih krajih, kar je izgubo še povečalo. Zvišanje cen mleka je ugodno vplivalo na proizvajalce, tako da je tega zdaj dovolj in ga podjetje izvažalo celo v Ptuj.

Slabša je bila v preteklem letu preskrba z mlečnimi izdelki. Vse leto je primanjkovalo smetane, sira in masla. Da bi odpravili te pomanjkljivosti, je občinski ljudski odbor nadaljeval z gradnjo nove mlekarne in v ta namen planiral za lansko leto 116 milijonov dinarjev, od katerih so jih porabili 64, ker so med gradnjo spreminjali načrte in ker obrtniška dela niso bila pravočasno opravljena.

Da bi se izboljšali preskrbo potrošnikov na področju celjske občine, je sprejel občinski ljudski odbor tudi plan preskrbe za to leto. Ta predvideva zlasti nekatere potrebne investicije.

Med odloki, ki sta jih sprejela oba zbora občinskega ljudskega odbora, sta tudi odloka o ustanovitvi občinskega zdravstvenega inštitucijskega sklada ter občinskega zdravstvenega centra v Celju. Medtem ko bo investicijski sklad namenjen investicijam na področju zdravstvenega varstva, to je, gradnjam, razširitvam in opremljenosti zdravstvenih zavodov, za raziskovalna dela in strokovno izpopolnjevanje zdravstvenih delavcev ter za preventivne zdravstvene ukrepe, bo občinski zdravstveni center strokovni organ, katerega naloge bodo predvsem v tem, da bo proučeval zdravstveno stanje in higienske razmere, organizacijo in delo zdravstvenih zavodov, zbiral zdravstvene, statistične in druge podatke o strokovnem delu zdravstvenih zavodov, sestavljal orientacijske programe za razvoj zdravstvene službe, opravljal strokovno nadzorstvo idr.

na prehaja v proizvodnjo, se naj-novejši predlogi zavzemajo za to, da naj bi ljudski odbor s posebnimi ukrepi podprl razvoj uslužnostne obrtne dejavnosti in da bi tako preprečil njen razvoj v proizvodno dejavnost. To pa seve ne pomeni, da bi morali mačehovski obravnavati proizvodno obrt. Ne, tudi njej je treba posvetiti enako pozornost, samo ne na račun uslužnostne. Ena kot druga morata dobiti v perspektivnem programu svoje točno določeno mesto in označeno perspektivo. Na osnovi teh priporočil je ljudski odbor že naročil Društvu ekonomistov, da izdela koncept razvoja uslužnostne obrti v obliki tako imenovanih obrtnih centrov, ki bi jih tvorila mreža med seboj povezanih obratov.

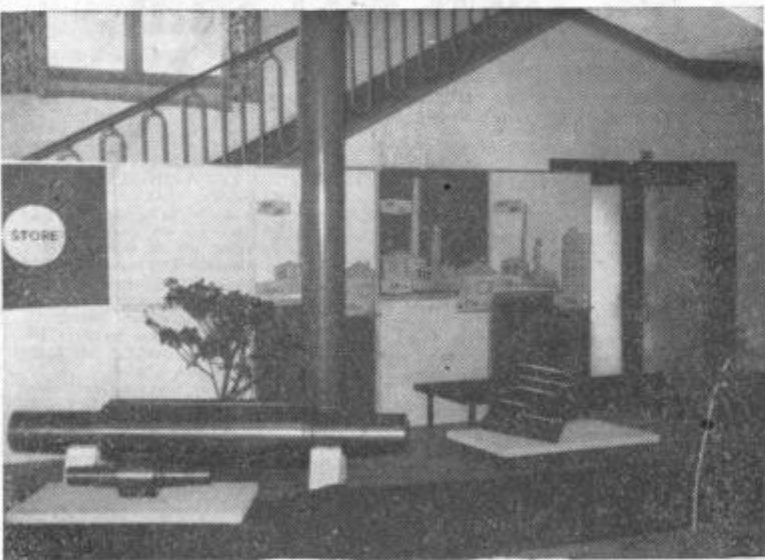
Perspektive Ingradra so bile jasne že ob nastanku združenega podjetja. Zdaj se predlogi vnovič zavzemajo, da naj bi to začeli postopno osvajati industrijsko gradnjo stanovanj.

Razprava je dala primeren poudarek tudi problemu našega prometa, pa bodisi železniškega, avtobusnega ali tovornega. Umešten je predlog, po katerem naj bi se celjsko avtobusno podjetje tesneje povežalo s potovalno agen-

ivernih plošč, to še predvsem v zvezi s predlogom za proizvodnjo linoleja na bazi surovin iz Cimperne in deloma tudi iz Velenja. Utemeljene so tudi sugestije za osvojitve prizvodnje lahkih gradbenih elementov. V tej prvi razpravi pa se je izkristaliziralo tudi mnenje, da naj bi se obrat Žilca preselil v prostore, ki jih zaenkrat zaseda še Ingrad na Lavi. Toliko na račun industrije.

Zahteva, da naj bi v Celju ali njegovi neposredni bližini povečali površine za vrtnarstvo, ni nova. Gotovo pa je to, da je aktualna tudi sedaj, primerna pa v času, ko se sestavljajo načrti za prihodnjih pet let. To je pač problem skoraj slehernega mesta, zlasti pa še takega, ki je v neprestanem razvoju in rasti.

Zelo pozitivne so bile pobude glede nadaljnjega razvoja obrti. Če smo v prejšnjih letih samo opozarjali, da je uslužnostna obrt v kritičnem stanju in da v večini primerov ali preneha z delom ali

Z razstave o skrbi za delavca v Storah

PRVI PREDLOGI

O SMERNICAH PERSPEKTIVNEGA NAČRTA CELJSKE OBČINE

Prve razprave o smernicah pet-letnega perspektivnega programa gospodarskega razvoja celjske občine so dale nekaj koristnih pobud. Zato ni naključje, da jih je ljudski odbor sprejel z veliko od-govornostjo, saj bo moral prene-katere v polni ali delni meri upo-števati pri končnem sestavljanju perspektivnega programa. Sicer si pa oglejmo nekatere od teh pred-logov.

Rekonstrukcija industrije je v polnem teku. Toda, s predvide-vanim začetkom gradnje energo-kemokombinata v Velenju so tu-di za celjsko industrijo nastali ne-kateri novi pogoji, ki jih bo treba upoštevati. Prav tako ne kaže pre-zreti možnosti za nastanek in raz-voj nove industrije v celjskem ba-zenu. Pri tem naj bi imela pred-nost tista industrija, ki ne potre-buje veliko delavcev. Zakaj? Spriču mnogih nerešenih komunalnih problemov pač. V tej razpravi se je spet pojavila zahteva, ali bolje rečeno predlog po gradnji tovarne

Slabosti priznati - uspehe pohvaliti

Član Zveze komunistov naj bo dober družbeni delavec: njegovo delo bodi aktivno in vzpodbudno, delo dobrega in revolucionarnega občana.

Podobna misel se je vila skozi ves pogovor s sekretarjem obč. komiteja ZKS šmarske občine ing. Andrejem Marinčcem. Pravkar se je spet odpravil na eno izmed letnih konferenc osnovnih organizacij Zveze komunistov, ki na Smarskem potekajo prav v teh dneh. Mimogrede mi je nakazal nekaj misli in vtisov z osmih letnih konferenc, kolikor jih je do pogovora že minilo.

»Zelo se mi mudi, Konferenca, ki sem jih obiskal, so bile dobro obiskane. Člani občinskega komiteja obiskujemo vse konference, da tako dobimo neposredni stik z vsem članstvom. Temeljno, kar želimo doseči, je to, da odkrito pogledamo slabostim in očim, pomanjkljivosti dobro razčlenimo ter tako začrtamo novo delo. Vsebinske spremembe, ki se po V. kongresu SZDL Jugoslavije porajajo v organizacijah SZDL, prav gotovo postavljajo tudi pred člane Zveze komunistov nove naloge. Komunist naj ne deluje samo v okviru svoje organizacije, vključi se naj v delo kot aktiven član ostalih organizacij in tam prizadevno dela: njegovo mesto je med širokimi množicami. Tako delo zahteva od komunista več: on naj bo širok družbeni delavec, naj se aktivno vključi v proces današnjega življenja in se uveljavlja tam, kjer lahko stori največ: n. pr. v različnih sekcijah pri SZDL, v mladinski organizaciji, v prosvetnem društvu, združnem svetu in podobno.«

Zvedeli smo, da je dokaj uspešno delo političnih organizacij v Ratanski vasi. Organizacijo Socialistične zveze štejejo za najboljšo v šmarski občini. Člani Zveze komunistov se tu našli svoje pravo delo, saj so se živo vključili v ostale organizacije in dosegli veliko zaupanje pri ljudeh. Okrog 25 ljudi iz podbočkih odmaknjenih krajev so našli zaposlitev. Skrb za človeka, za vsakega posameznega člana SZDL ni na zadnjem mestu. Prav gotovo je lepo tudi to, da najvidnejši predstavniki organizacije vselej spremljajo na zadnji poti vsakega umrlega člana Socialistične zveze. Drobne so te stvari, toda človeške. Urejujejo si prostore in pripravljajo gradnjo družbenega doma. Res pa je, da nikakor niso mogli graditi mladinske organizacije, ki pa s pridobitvijo družbenih klubskih prostorov že uveljavlja nove, privlačne oblike dela ter tako obeta, da bo letos uspevala. Uspehi so, seveda, tudi drugod.

»Slabosti moramo priznati, če hočemo odločno naprej. Uspehe prizadevnih ljudi pa je potrebno prav tako priznati; verjemi, na Smarskem je obojega: uspehov in slabosti.« se je nam smehnil tovariš sekretar. V prvih aprilskih dneh bo predvidoma občinska konferenca ZKS, ki se je bo udeležila četrtina članstva.

Priprave za proslavljanje 20-letnice vstaje v celjski občini

Po zadnjih pripravah sodeč, bodo v celjski občini proslavili 20-letnico vstaje nad vse svedečo. V razgovoru s sekretarjem občinskega komiteja ZKS tov. Tonetom Skokom, ki je hkrati tudi predsednik občinskega odbora SZDL, smo se pogovorili o tem, kako bodo v celjski občini proslavili to pomembno obletnico.

Pri proslavljanju 20. obletnice revolucije bodo dali predvsem poudarku 27. aprila — dnevu vstaje slovenskega naroda, 1. maju, 4. juliju — dnevu borca, 20. juliju — prazniku celjske občine, 29. novembra in 22. decembra. Nad vse svečano bodo proslavili 20. julij — praznik celjske občine. Ta praznik bodo slavili občani celjske občine skupaj s prebivalci šentjurške občine v spomin na ustanovitve Prve celjske čete in njene junške borbe na Reševni. Proslave tega za celjsko občino najbolj pomembnega dogodka bodo pričele že 10. junija.

Pri proslavljanju vseh teh datumov v jubilejnim letu bodo dali največ poudarka predvsem delavskemu gibanju, ki je bilo prav v Celju dokaj močno, dalje

dogodkom iz naše revolucije in vloži Komunistične partije pri razvoju narodno osvobodilnega gibanja in končno tudi v povojni graditvi socializma, predvsem pa uspehom na gospodarskem področju in pri utrjevanju socialističnih odnosov.

Tovariš Tone Skok je poudaril, da bi naj množične organizacije in društva pazile, da ne bi vsaka

proslava in prireditve nosila obletje 20. obletnice vstaje kot se je dogajalo, ko smo proslavljali 40-letnico Zveze komunistov. Obletje obletnice vstaje naj bi nosile le tiste proslave, ki so tesno povezane z dogodki iz naše revolucije. Prav tako naj bi bile te proslave čim bolj svečane in ne bi smele biti povezane z raznimi zabavami, veselnicami in izletji.

Nove investicije v Slov. Konjicah

Na območju konjiške občine nameravajo letošnje leto v gospodarske investicije vložiti 657 milijonov dinarjev ali za okoli 5 % več kot v minulem letu. Dobri dve tretjini teh sredstev je namenjenih industriji. Tu bo vsekakor med najvažnejšimi nalogami dograditev obrata za izdelovanje umetnega usnja v usnjarskem kombinatu »KONUS«, ki so ga začeli delati že v lanskem letu. V kratkem bodo začeli montirati prve stroje, ki jih je tovarna naročila v inozemstvu. Računajo, da bodo z njimi lahko obratovali že v prvih mesecih druge polovice letošnjega leta. Druga pomembna investicija v industrijskih podjetjih bo

v tovarni usnjarskih strojev »KOSTROJ«, kjer bodo pričeli z gradnjo nove hale. Nekatera zemeljska dela so že v teku. Za to podjetje so novi obratni prostori več kot potrebni, saj še vedno delajo v tistih ki so zadostovali pred nekaj leti, ko je tovarna obratovala v mnogo manjšem obsegu. Mimo teh dveh večjih investicij pa je v programu še nekaj manjših v raznih industrijskih podjetjih.

Nekaj manj kot 70 milijonov dinarjev so letos namenili za razvoj obrti v občini, kar je dokaj lepa vsota. Največ bodo vložila podjetja — Mizarstvo v Slov. Konjicah in Zrečah, obrat za izdelavo umetnih brusov »COMET« v Zrečah in še nekatera druga. Sredstva bodo predvsem uporabili za nabavo novih strojev in opreme, za razširitev obratnih prostorov in manjše adaptacije. Občinski družbeni plan za letošnje leto pa tudi predvideva, da se bo obseg obrtnih storitev povečal za nad 20 % v primerjavi z letom 1960.

V kmetijstvu nameravajo letos vložiti 53 milijonov dinarjev. Ta denar bodo uporabili predvsem za okrepitev in razvoj poljedelstva, sadjarstva in živinoreje. Kmetijska zadruga in kmetijsko gospodarstvo bosta nabavili nekatere nove stroje in opremo, predvidena pa je tudi gradnja novih hlevov in skladišč.

Z nekaj nad 40 milijonov dinarjev, ki so določeni za gozdarstvo, bodo nadaljevali gradnjo ceste, ki

Ugodna realizacija proračuna

Občinski ljudski odbor Mozirje je na nedavni seji razpravljal med drugim tudi o poročilu sveta za družbeni plan in finance občine o doseženih dohodkih in izvršenih izdatkih po proračunu občine Mozirje za leto 1960.

Iz poročila sveta je bilo razvidno, da so bili doseženi skupaj vsi dohodki proračuna občine za leto 1960 s 100,88 %, ali 173.282.000 dinarjev. Od skupnih deljivih dohodkov so bili najslabše realizirani dohodniki iz kmetijstva, prometni davek od maloprodaje alkoholnih pijač in prora-

čunski prispevek od plač izven gospodarstva. Da je bila dohodnina iz kmetijstva lani slabše realizirana je glavni vzrok v tem, ker je bila dohodnina v letu 1960 znatno zvišana na račun gozdov. Mozirska občina pa je ena od tistih, ki ima največ gozdov v celjskem okraju. Vsi ostali dohodki so bili zelo dobro realizirani, nekateri celo preseženi. Skupni deljivi dohodki so bili realizirani s 103,77 %.

Skladno z dohodki so bili realizirani tudi izdatki. Največ sredstev so porabili za šolstvo in to skoraj 53 milijonov dinarjev. Velik del sredstev je bilo namenjenih tudi za socialno zaščito in to 10 in pol milijona dinarjev, za zdravstvo pa nad 15 milijonov dinarjev. Za komunalno dejavnost je bilo porabljenega okrog 7 milijonov dinarjev, za negospodarske investicije pa blizu 11 milijonov dinarjev. Občinski ljudski odbor je posvečal posebno skrb tudi elektrifikaciji in zgraditvi vodovodov. V ta namen so lani porabili okrog 6 milijonov dinarjev. Občinske politične in društvene organizacije so v lanskem letu dobile iz proračuna 11 milijonov dinarjev dotacije. Za kritje izdatkov državne uprave je bilo porabljenih 39 milijonov dinarjev. Proračunski izdatki so bili vse leto realizirani skladno z dohodki. Za dobro realizacijo dohodkov in vzporedno s tem tudi izdatkov gre v precejšnji meri zasluga svetu za plan in finance občine, ki je skozi vse leto budno spremljal proračunsko situacijo. Občinski ljudski odbor mu je na seji upravičeno izrekel priznanje. Pohvalo je izrekel tudi upravnemu organu za finance občine, ki je vse leto skrbel za pravočasen dotok sredstev, prav tako pa tudi vsem odredbodajalcem, ki so s sredstvi smotno gospodarili in jih namenili tja, kamor so bila določena.

Novi del Šmarja pri Jelšah

Zmanjšati obolenja

Komisija za delavsko in družbeno upravljanje pri občinskem odboru Socialistične zveze Mozirje je pred dnevi sklicala posvetovanje, na katerega je povabila vse člane občinskega sveta za zdravstvo, predstavnike sindikalnih podružnic in predstavnike delavskih svetov.

Sestanek je bil namenjen razpravi o spremembah zakona o finansiranju socialnega zavarovanja in spremembah uredbe o otroškem dodatku. V razpravi so menili, da bodo morali v prihodnje posvetiti v podjetjih večjo skrb, da bi zmanjšali število obolenj, ki trajajo do 30 dni. Poudarili so tudi, da bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti organizaciji socialno-kadrovske službe.

Na koncu so se pogovorili še o novi organizaciji službe socialnega zavarovanja po občinah. Predstavniki podjetij so predlagali, da bi bilo območje mozirske občine vključeno v Zavod za socialno zavarovanje v Celju, ker za organizacijo samostojnega zavoda, ki bi deloval samo za območje mozirske občine, zaenkrat ni pogojev.

Predlagali pa so, da bi v Mozirju odprli podružnico, kjer bi lahko podjetja opravila manj zahtevne zadeve.

SEMINAR ZA MLADINSKE VODITELJE V LOGARSKI DOLINI

Občinski komite Ljudske mladine Slovenije v Mozirju je organiziral pred dnevi v Logarski dolini dvodnevni seminar za vse člane občinskega komiteja Ljudske mladine in predsednike ter sekretarje mladinskih aktivov. Seminar je lepo uspel in se ga je udeležilo nad 30 mladincev in mladnic.

Prvi dan seminarja sta predsednik občine Mozirje Hinko Cop in sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Franjo Pajk seznanila udeležence seminarja s predlogom 5-letnega perspektivnega programa gospodarskega razvoja občine in predlogom družbenega plana in proračuna občine za leto 1961. Drugi dan seminarja pa je bil namenjen razpravi o idejno-političnem delu mladinskih aktivov in nekaterim organizacijskim vprašanjem.

Dom upokojencev

Tiho in skoraj neopazno je na Muzejskem trgu v Celju na podrtjih starega trgovskega skladišča zrasel dom upokojencev podružnice Celje I. To ni nikakršna reprezentativna palača, je pa dovolj dobra enonadstropna hiša, kjer sta v pritličju dva pisarniška prostora in velika čakalnica, ki je opremljena kot čitalnica. Tu se upokojenci prav radi zbirajo.

Polnih štirinajst let že dela podružnica upokojencev. Med tem časom so se šestkrat selili in potikali po neprimernih prostorih. Zdaj imajo svoje prostore in marsikatera težka ura je pozabljena. Prostor so zrasli kot plod tesnega sodelovanja upokojencev, občinskega ljudskega odbora in zavoda za socialno zavarovanje. Ljudski odbor je podružnici dodelil dve parceli, na katerih je stalo leseno opuščeno skladišče in tu so jeseni 1957. leta začeli graditi svoj dom. Pri začetnih delih je s sredstvi pomagal zavod za socialno zavarovanje, kasneje pa je tudi Društvo upokojencev LRS podružnici dodelilo večje posojilo. Pri gradnji pa so pomagala tudi podjetja in član podružnice z dolgoročnim brezobrestnim posojilom.

Zdaj premišlujejo o zazidavi velikega dvorišča. Tako bi lahko dobili svoje klubske prostore in dvorano, da bi lahko poživeli kulturno-prosvetno dejavnost, ki se zaradi pomanjkanja prostorov ne more razmahniti.

Prometna KRONIKA

Na cesti nisi sam

Z gradnjo stanovanj v okolici podjetij bomo prav gotovo tudi zmanjšali število prometnih nevarnosti. To seveda ne gre čez noč, zato moramo računati s tem, da se bo marsikdo še dokaj časa vozil na delo in domov iz oddaljenih krajev.

Kako lahko podjetja pomagajo preprečevati prometne nezgode? Kot smo že omenili, posveča lastnik kolesa le površno nego in skrb. Ni rečeno, da bi to moralo poskrbeti podjetje, lahko pa bi vplivalo na člane svojega kolektiva, da bi svojemu kolesu posvetili nekoliko več pozornosti.

Varnostni tehnik naj bi v podjetju postavil posebno komisijo, s katero bi kdaj pa kdaj pregledal vozila ter lastnike opozarjal na okvare in pomanjkljivosti, ki bi lahko med vožnjo povzročile nesrečo. Člani kolektiva, bi tudi lahko

preprečili, da bi se delavec ne odpeljal s pokvarjenim kolesom in s tem tvegal nezgodo.

V večjih primerih se da služba takšnega servisa kaj lepo kombinirati s čuvajsko službo na parkirnih prostorih oziroma kolesarnicah.

Nacionalno urejajo večja podjetja parkirne prostore ločeno od teritorija samega podjetja tako, da ob tovarni ogradijo primeren prostor in namestijo kolesarnico ob vhodu v čuvajnico. Čuvaj kaj lahko opravi ta popravila, če si izberemo za to službo primerno osebo.

Manjša podjetja si lahko uredijo poseben skupni parkirni prostor ali kolesarnico kje blizu v sosesčini.

Skrbite za to, da ne bodo poslušali člani vašega kolektiva med delom vsakega kje na dvorišču in jih postavljali pod

dajali svoja kolesa v popravilo v podjetju samem (v kolikor ima podjetje mehanično delavnico), kjer bi mu ga popravili proti minimalni odškodnini.

Posebno važno je to za ženske, ki si tudi manjših okvar mnogokrat ne znajo popravljati same.

Seveda mora najti vsako podjetje primeren način poslovanja tega internega servisa, da ne bi teh uslug izkoriščali. Zlasti je važno popravljanje tistih koles, ki se pokvarijo na poti na delo. V takšnem primeru bo delavec verjetno že zaradi okvare zamudil na delo, poleg tega pa bo med delom več ali manj raztresen, ker se bo ukvarjal z mislijo, da bo moral zaradi pokvarjenega vozila, v nekaterih primerih tudi po 10 ali več kilometrov po opravljenem delu in ob vsakem vremenu pešati domov.

Servis pa bi lahko z nizkimi stroški popravil predrti zračnico, pretrgano verigo, počen okvir ali pa nadomestil odlomljen pedal, pregorelo žarnico itd. Od tega bi imeli dvojno korist: delavec bo svoje delo opravljal brez skrbi, saj bo vedel, da ga čaka na koncu izmen popravljeno kolo, na drugi strani pa smo

kap ali naslonili na zidove. Delavec naj od dela ne odvrta skrb, ali je kolo morda na dežju; soncu ali pa pritiskano neke ob zid pod gomilo drugih koles.

Pomanjkljiva kolesa so že terjala marsikatero nesrečo. Vemo pa tudi, da je včasih nabava takšne opreme visok izdatek. Morda bi bilo umestno, da bi prisločila članom kolektiva na pomoč uprava podjetja, sindikat, ljudska tehnika itd., in omogočila nabavo opreme na obroke.

Tako bodo morali predvsem varnostni tehnik v podjetjih poskrbeti tudi za to vrsto nevarnosti, ki iz analize prometnih nevarnosti spoznamo njihove prave vzroke. Poučiti morajo delavce, ne bo pa odveč, če bodo podjetja vsaj enkrat na leto priredila predavanja o prometni varnosti ter osvežila spomin na cestno prometne predpise.

Pomnilo! Vozila uporabljamo zato, da prihranimo čas in povečamo udobnost. Od njih pričakujemo le korist! Prepričani smo, da jo bomo imeli, toda le, če bomo upoštevali vse prometne predpise, če bomo na cestah previdni in upoštevali geslo NA CESTI NISI SAM!

Ena družina

Kdo bi si mislil! Čudovito podjetje! Slovito daleč naokrog in direktorica je spoštovana osebnost. Le zaposleni včasih ponergajo, ker je direktorica tudi stroga, močna roka, samozavestna. Domač sem v kraju in ni presenetljivega, če sem se srečal s podjetjem, no, z uslužbenci pa.

»Ja, ko bi ti vedel... Neznosna je ta babnica! Naravnost nečloveško ravna z nami. Mene je nadrla, da sem pokvarjenka, lenoba, da sem... Uf, saj ne morem ponoviti! Pa ono mlado, vajenka, tako ji je primazala da se je zasvetilo tri sto zvezd! Podobno so govorili skoraj vsi. Pa verjemite, precej jih je. Ne bi jih mogel prešteti dvakrat na vseh prstih. Nečloveško ravnanje pač in ljudje so podali odpoved. Delavski svet je tu, delavsko upravljanje! Na-

pake so tudi tu in, verjemite, res so nekateri zaposleni dojemali svoje odgovornosti bolj ohlapno.

»Ja, vi še ne veste! Tudi nekaj cenikov je odšlo v direktorici žep, takole zaradi, saj veste, nadur, za katere vodilni niso upravičeni. Predsednik delavskega sveta je opozarjal na napake. Tako dolgo se je šušljalo, da se je pojavila neka komisija. Ze prejšnji dan so zvedeli da pride. Brž so sklicali sejo in podane odgovore umaknili. Spoštovana direktorica roka je odločno zagrabila za vajeti.

Prej se je pogovoril s komisijo tovariš Blebatač, ki je toliko vedel pripovedovati o grozovitostih. »Ne, tovariši! Naša tovarišica direktorica je sposobna in zelo dobra! Nikoli ne vem, da bi grdo raznala z oseb-jem! Ja, rekel bi, da je določeno stanje posledica, no, da bom določnej-

ši, posledica tovariša predsednika delavskega sveta, mhm!«

Vajenka, ki je skusila najostrejši postopek, je začela. »Ne vem, da bi bilo to res! Ja, okregana sem že bila, pa sem zaslužila. Gospa se pač razjezijo, drugače pa je vse v redu!«

»Vi, tovarišica Stokica, vi ste pritekli v urad in upili, da so z vami grobo ravnali. Prosili ste celo uradno osebo za pomoč! Je smehljaje dejal predsednik komisije.

»Ne, to pa ni res!« je zrasla Stokica.

»Kako ne, tovarišica! K meni ste pritekli. Nekako tretji petek nazaj je bilo, ne?« je pritrdil tovariš uradnik.

»Seveda sem pritekla, pa ne zaradi tega. Morda sem res nekoliko vzklopila, toda šlo je bolj zaradi stanovanja. Naša gospa direktorica je dobra. Le predsednik sveta, ta ni tako... Veste, da vem, kako je, saj sem že nekaj let tu, on pa komaj eno.«

Tovarišica direktorica se je sladko smehljala. Komisija je odšla z dolgim nosom. Tovariš Blebatač je skoraj zaupno spregovoril z direktorico. Morda bodo izvolili novega predsednika delavskega sveta, ki bo kratkovidnejši, da ne bo opazil vsake malenkosti, posebno take, kot je bilo ta dan v podjetju! Vajenka se je začudila, ko jo je topla direktorica roka pobožala prav ljubko-joče po temnih laseh.

In vendar so čez nekaj dni spet govorili o surovostih, o neznosnih odnosih. Vajenka je jokala v kotu tovariš Blebatač pa je zaupljivo zasikala:

»Kaj, za traga, pa dela naš delavski svet! Ta babnica je cel vrag!«

»Kaj pa delaš, tovariš, ti?« sem ga očitalno vprašal. »Ne govori tu za vogalom! Oni dan bi bil povedal tako, kot zdaj spet čekaš!«

»Ja, ti tega ne zastopiš! Včeraj je bilo tako, danes pa je spet tako. Veš, pa smo le ena družina!« S.

Pogovor z direktorjem Kmetijske zadruge Celje, tov. Ernestom Žvarom

Obsežne naloge v kmetijstvu

čakajo zadružnike celjske občine

Kako je potekal občni zbor Kmetijske zadruge Celje, ki je bil pred dnevi? Kakšna je bila na njem razprava z ozirom na naloge, ki stoje pred ekonomsko močno zadrugo po združitvi vseh zadrug v celjski občini?

Občni zbor kmetijske zadruge je bil pravzaprav ustanovni, občni zbor nove zadruge, ki zajema celotno področje celjske občine.

Do konca lanskega leta je na tem področju poslovalo 6 zadrug in sicer: Dobrna, Strmec, Vojnik, Ljubecna, Store in Celje, ki so imele vsaka svoje organe upravljanja. Z združitvijo pa je mandat

krajevskih zadružnih svetov in poslovnih odborov. Te pristojnosti bodo urejene s posebnimi poslovniki. O nalogah zadruge ter o razvoju in perspektivah kmetijstva v celjski občini je obširno govoril tudi predsednik celjske občine tov. Franc Rupret, ki se je zboru udeležil. Občni zbor so pozdravili tudi pionirji osnovne šole Vojnik, ki so s šopkom cvetja zaželeli zboru zadruge uspešno delo.

Kaj vsebuje perspektivni plan razvoja Kmetijske zadruge Celje?

Perspektivni plan zadruge, ki je v podrobnosti ni sestavljen, predvideva v glavnem naloge, ki jih nalaga zadruzi že občinski perspektivni plan. Naša zadruga je kmetijsko gozdarska organizacija in iz te usmeritve izhajajo tudi naloge. Velika skrb zadruge bo posvečena organiziranju lastnih proizvodnih obratov. Tako že sedaj snujejo nova obrata v Ljubecni in Strmcu, posestvo v Dobrni pa moramo postopno povečati v skladu s možnostjo pridobivanja novih površin, bodisi z nakupom ali dolgoročnim zemljiškim zakupom. Tako predvidevamo, da bo zadruga imela leta 1965 že 700 ha svojih proizvodnih površin. Plan nadalje predvideva razvijanje proizvodnih odnosov (kooperacija) z zasebnimi proizvajalci na bazi gospodarske zainteresiranosti obeh strank. Ti odnosi bi morali sloneti v večji meri na izkušnjah moderne agrotehnike. Tako naj bi lastna proizvodnja in kooperacija dajali vsega preko 55 odstotkov vse tržne proizvodnje. Kmetijstvo v občini je usmerjeno v pospešen razvoj živinoreje, hmeljarstva, ravnarstva, delno sadjarstva, vse druge panoge so manj važne.

Večjeje razvoja pa tudi v teh panogah v neposredni okolici ni pričakovati, dokler bodo uhajali cinkarniški plini in dokler zemlja po tej škodi ne ozdravi.

Perspektivni plan za dobo 5 let predvideva obsežne naloge v živinoreji, hmeljarstvu, sadjarstvu in drugih panogah, ki pa bodo uresničljive le z zavestnim sodelovanjem vseh zasebnih kmetijskih proizvajalcev in z zadostnimi materialnimi sredstvi, ki jih bo ustvarila zadruga sama, in s pomočjo občinskega odbora.

Zadruga je prevzela po likvidaciji poslovnih zvez tudi gospodarjenje v gozdovih zasebnega sektorja. Prevzela je tudi gozdarsko-logarsko službo, ki jo je prej opravljala gozdarska poslovna zveza. Ker je stanje gozdov, posebno v okolici Celja, izredno slabo, saj znaša zaloga na ha povprečno komaj 125 m³ lesne mase, kar predstavlja le 49 odstotkov normalne zaloge, bodo naloge v gozdarstvu še posebno težke in odgovorne. Plan predvideva obnovo gozdov na 7 ha, nego gozdov na 92 ha, urejanje na 1.470 ha, nadalje gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest in poti, gradnjo logarnic itd. Menim, da je sedaj, ko so te naloge postavljene pred zadrugo, dana tudi večja možnost, da pri izvrševanju teh nalog neposredno sodeluje gozdni posestniki, kajti dobro gospodarjenje v gozdovih ni v korist le družbi, temveč predvsem lastniku gozda.

Kako bo vplivala Kmetijska zadruga Celje s svojo proizvodnjo tudi na celjski trg, ki bi naj bil bolj založen s kmetijskimi pridelki kot doslej?

Znano je, da že samo zvišanje in napredek blagovno kmetijske proizvodnje vpliva na zadovoljitev potrošnih potreb, četudi tržne viške ne odkupi in ne posreduje direktno potrošniku kmetijska zadruga. Številni delavci, ki so zaposleni v Celju, stanujejo v bližnji in daljnji okolici Celja ter trošijo tržne viške, ki se pojavljajo v zasebni proizvodnji. Zadruga bo v bodoče močno posegala v preiskrbo Celja s mesom bodisi iz zasebne proizvodnje ali iz lastnih pitališč. Na celjsko tržišče bo dajala 600 do 800.000 kg živine, oskrbovala pa bo tudi Dobrno, Vojnik in ostale okoliške kraje. Dogovarjamo se z občino in podjetji, da prepušči zadruzi nekatere mesnice. Menimo, da bi zadruga lažje izravnavala sezonsko ponudbo živine na domačem tržišču, dobavljala pa tudi boljše meso in po nižjih cenah, namesto da to živino izvažajo. Na celjsko tržišče bomo dobavljali tudi nekatere vrste sadja in vrtnin.

Kakšen je socialni sestav zadrugskega sveta? Ali bo zadrugi svet lahko učinkovito

vplival na ekonomsko krepitev kmetijske zadruge in socialističnih družbenih odnosov na vasi?

Nesporno je, da od dobrega dela organov upravljanja zavisi tudi uspeh poslovanja vsake organizacije. Tako zavisi uspeh in razvoj tudi naše zadruge od zvestnega in dobrega dela zadrugskega sveta in upravnega odbora. Sedanji zadrugi svet, ki ga sestavljajo delegati vseh bivših zadrug, šteje 83 članov. Od tega je 28 članov iz vrst delovnega kolektiva zadruge. Delo tega zadrugskega sveta je le začasno, ker bodo predvidoma že v drugi polovici aprila volitve v nove zadrugske svete. Sedanji zadrugi svet sestavljajo najboljši člani zadruge, ki so se s svojim delom in sodelovanjem z zadrugo izkazali, ter bili vzgled ostalim članom.

Na sejah ne prihajajo do izraza osebni interesi in težnje, do česar je večkrat prišlo v manjših zadrugah. Pri upravljanju sodelujejo tudi člani delovnega kolektiva zadruge, ki so zastopani po novih pravilih s 40 odstotkov vseh članov zadrugskega sveta in tako aktivno prenašajo na sejo probleme in predloge za izboljšanje poslovanja zadruge v smeri povečanja kmetijske proizvodnje in preobrazbe družbenih odnosov na vasi.

Tudi ribez je lahko donosna kultura

V celjskem okraju so dokaj ugodne prilike za gojitev črnega ribeza, po katerem je na evropskem tržišču veliko povpraševanje. Zaradi tega so odkupna podjetja pripravljena nuditi kmetijskim organizacijam za dobo 10 let najvišjo odkupno ceno, ki močno presega proizvodne stroške. Zaradi tega se gojenje nasadov črnega ribeza za kmetijske organizacije dokaj donosno, saj stane tona ribeza na zunanem trgu 400 do 500 dolarjev.

V okraju je sedaj nekaj nad 100 ha ribezovih nasadov. Lahko bi jih pa razširili na 500 ha. Tudi pri sedanjih nasadih je še možno dvigniti proizvodnjo ribeza za 30 do 40 odstotkov.

Ribezovi nasadi so nastali pretežno v obdobju, ko so poslovale zadrugske poslovne zveze. Od takrat pa je proizvodnja ribeza bila zanemarljiva, pa tudi strokovnih kadrov primanjkuje. Nega ribezovih nasadov je pomanjkljiva. Predvsem so napake v tem, da za nekatere nasade niso izbrali najboljše lege, da ne posvečajo dovolj pozornosti pripravi zemljišč in času saditve. Nasadi na majhnih parcelah pa dvigajo proizvodne stroške in podražujejo odkup.

Zaradi tega se je novostanovljeni Kmetijski zavod v Celju zavzel, da bi proizvodnjo črnega ribeza v okraju pospešil in izboljšal. Njegova naloga bo, da bo dajal proizvajalcem strokovna navodila za gojitev ribeza, za najboljše izbire lege zemljišč na pod-

lagi dosedanjih izkušenj. S sistematično strokovno in organizacijsko pomočjo, meni Kmetijski zavod, da se bo proizvodnja ribeza v celjskem okraju povečala, zboljšala njegova kvaliteta in zmanjšali proizvodni stroški.

Kmetijski zavod meni, da bi bilo v letošnjem letu potrebno v ta namen investirati 1 milijon 700 tisoč din. Ti stroški bi bili kriti, če bi od vsakega kilograma odkupljenega ribeza odvajali 10 din v poseben sklad. V naslednjih letih, ko bi bil pridelek ribeza večji, pa bi se ta prispevek lahko znižal.

O tem predlogu so govorili tudi na sestanku z zastopniki odkupnih podjetij Slovenija Sadje in Fructus. Predstavniki teh podjetij so se s predlogom strinjali, ker menijo, da le na ta način lahko povečamo proizvodnjo ribeza, ki lahko postane v celjskem okraju dokaj pomembna kmetijska kultura.

POGOVOR

OB PRAVEM ČASU

V živahnem pomenku sta bila dva šmarska predsednika: občinski in mladinski. Skoraj vsiljivo sem ju zmotil in najprej povprašal občinskega predsednika Joška Lojena, ki je hkrati delegat na V. kongresu Socialistične zveze, kaj meni, o čem bi bilo potrebno za šmarsko občino razpravljati:

»Mhm, vprašanje je mnogo! Šmarska občina je še zaostala. Na lestvici občin v celjskem okraju po narodnem dohodku je na spodnjem mestu. Pa tudi v jugoslovanskem merilu ne dosega povprečja. Toda ne mislimo tarnati, da bi vzbujali sočustvovanje. Prvenstveno pri nas je vsekakor kmetijstvo. Danes je še 68 odstotkov prebivalstva zaposlenega v kmetijstvu, v prihodnosti pa je razumljivo, da bo razmerje drugačno. Nu, seveda, predvsem na račun povečane družbene proizvodnje. Jasno, da nameravamo razvijati industrijo, seveda, v kolikor imamo zato primerne pogoje. Zaenkrat nameravamo osnovati večji kovinski obrat, ki trenutno dela še v Rogiški Slatini, okrepiti tekstilni obrat v Kozjem in lesni obrat v Mestinju. Obrtna podjetja bi naj bila osnovna zameletki. Takti obrati bi bili potrebni vzdolž obsoletske proge. Radi bi izkoristili morebitne prostore, da ne bi bilo preveč investicij. Vsekakor se bo dalo nekaj narediti. Pri prvem in drugem pa je potrebno predvsem široko sodelovanje občanov. Da, tu pa se pričena pomembna vloga organizacije Socialistične zveze: družbeno izobraževanje, utrjevanje zavesti, informiranje občanov! Organizacija SZDL in mladinska organizacija, se je nasmešnil in ozrl k predsedniku občinskega komiteja LMS Jošku Preskarju, »morata biti mobilizacijski sili v tem prizadevanju!«

»O, mladina je že revolucionarna«, je vpadel tovariš Preskar. »Morda smo včasih ponekod tu na Šmarskem premalo samoiniciativni in se premalo vključujemo v družbeno upravne organe, sicer pa je mladina dokaj razgibana. Trenutno stojimo pred konkretno nalogo: snovanje mladinskih brigad za Avtocesto! Letos imamo nekaj prav posrečenega za kmečko mladino. Predvidoma bo kmalu odšla prva brigada! Posebnost je v tem, da bi osnovali specialno brigado, ki bi delala tri, štiri mesece in bi si brigadirji v tem času lahko pridobili kmetijsko usposobljenost za polkvalificirane živinorejce ali sadjarje. Prepričan sem, da bo marsikateri mladinec in mladinka izkoristil to ugodno priložnost. Sicer pa: na mladini je priložnost, tovariš predsednik!« s.

Kaj pravijo volivci šentjurske občine?

V zadnjih dneh preteklega tedna so bili v vseh krajih šentjurske občine kar zadovoljivo obiskani zbori volivcev. Da bi le-ti res bili tribuna javnega mnenja, so bili na predlog organizacije SZDL posebej vabljivi člani krajevnega odbora, člani poslovnega odbora zadrugskega okoliša, člani odborov osnovnih organizacij SZDL, Zveze komunistov ter seveda člani odborov ostalih množičnih organizacij in društev posameznega kraja. Na dnevnem redu so bila važna vprašanja, predvsem pa letni družbeni in perspektivni plan ter proračun občine za leto 1961. Razprava o tem je pokazala, da volivci trezno in prizadeto gledajo na razmere v gospodarskem razvoju posameznega kraja, na perspektivne možnosti nadaljnjega napredka in s tem vzporedno na vprašanja naraščanja osebne in družbene potrošnje. Kljub temu, da sta tako letni kot perspektivni plan realno ocenila perspektivo razvoja v luči krajevne problematike, so volivci dali vrsto koristnih pripomb in pokazali, kje našega proizvajalca in potrošnika žudi čevljev.

Pa pogledimo kaj pravijo. Šentjuranji so menili, da je premalo poudarjena komunalna problematika samega trga, da bi bilo neudolžljivo urediti cesto v zgornji trg in dalje na Botričnico, ki dobi boljši videz le v dnevih pred praznikom mrtvih; da je problematična kanalizacija tega dela trga in njegov splošni izgled. Da se ne bi »Pavliha« še dolgo obregoval ob šentjursko »pekarno v nartirih« in svetoval sajenje štruc in žemelj kar na njivah in vrtovih, so hoteli vedeti kdaj bo res zagledala luč sveta. Pa so le izvedeli, da niso pripravljeni le načrti, temveč tudi denar in da je potrebno določiti le najprimernejše mesto za gradnjo. Razprava seveda ne bi bila popolna, če ne bi bilo govora tudi o regulaciji Pešnice. No, pa so ugotovili v splošno zadovoljstvo, da se bodo dela zares začela še to pomlad in da bodo regulacije v naslednjih letih nadaljevali.

Najbolj vneti kulturniki so hoteli vedeti, kje bodo dobili domovinsko pravico njihovih prostorov za kulturno udejstvovanje vključno s knjižnico sedaj, ko je preventivna zdravstvena ambulanta potegnila daljši konec. Pa so videli, da občina skrbi tudi v tej smeri in da so vsi pogoji za nadaljnji razvoj kulturno prosvetne dejavnosti v središču komunne.

Napak bi bilo soditi, da se Šentjuranji ne zanimajo za svojo industrijo in ostalo gospodarstvo, želijo pač, da bi ALPOS kar se da hitro zrasel, da bi se njegova proizvodnja čim prej približala tako lepo zvečenju »milijardi«, češ potem pa bo šlo naprej. Pravijo tudi,

da bi bilo prav, če bi Lesna industrija Bohor poleg rezanega lesa in furnirja izdelovala še kaj drugega, seveda je pa to možno šele v obdobju nekaj let, saj gre za program nadaljnje predelave lesa v polizdelke za potrebe domače pohištvene industrije in izvoza.

Gradnja trgovskega paviljona s samopostrežno trgovino in prodajnimi oddelki bo izpolnila sedanjost vrzel. Prav tako bo povečanje sedanega čevljarkega obrata v sodobnejše podjetje za izdelavo lahke obutve po mnenju volivcev vplivalo na okrepitev proizvodne obrti, da bo potrebno seveda razvijati tudi ostale obrtne stroke, predvsem uslužnostne. Volivci so se dotaknili problema prostorov šole, gradnje večjega gostišča, posebno pa so se zanimali za razvoj kmetijskega posestva, za gradnjo hlevov za pletanje živine na Anderburgu in Selah in seveda za razvoj kmetijstva sploh. Mimo občinskih cest in davkov seveda ni šlo. Pa so rekli, da bi bilo dobro, če bi bolj poživili delo krajevnega odbora. Tu pa je poleg mnogo dobre volje potrebno tudi precej denarja. Sredstva cestnega sklada so v sedanjem obsegu mnogo premajhna, da bi kaj več zalegla kot je reševanje najbolj perečih prime-

rov. Predlog, da bi na področju kraja povečali občinsko doklado od kmetijstva za 1 odstotek in ta sredstva namenili krajevemu odboru za popravilo cest, je sprva naletel na oprežno razumevanje, čez čas pa tudi na pritrdjevanje; na koncu pa je bil na predloge navzočih najnaprednejših kmetovalcev sprejet sklep, da ObLo na seji obeh zborov tak predpis sprejme in uveljavi.

Pa ostali kraji? Tudi na Ponikvi, Dramljah, Slivnici, Lokih, Prevorju, Dobju in Planini so bile razprave tehtne in so volivci načeli mnogo vprašanj. Zadrugska skladišča, dograditev šole, gradnja hmeljske sušilnice, nadaljnja izgradnja Sloma, cesta Luterje-Slatina, nova mlekarina, vodovod, rekonstrukcija trgovine — to so bila glavna določena vprašanja poleg kmetijstva in drugih tekočih problemov na zboru volivcev na Ponikvi. Na zboru volivcev v Dramljah pa je bilo največ razprav o kmetijstvu, proizvodnem sodelovanju, živinoreji, cenah kmetijskih proizvodov, pa o cesti Zepina-Jarmovec, cesti Svetelka-Bovše, vodovodu, učiteljskem bloku, razvoju šole in seveda še o marširanjem, tudi o davkih in občinskih cestah.

S. P.

DA NE BO POŽAROV

Na območju mozirske občine deluje petnajst gasilskih društev. V njih je večanjenih nad tisoč štiri sto članov, od tega največ delavcev nato pa kmetov, uslužbencev in dijakov. Dejavnost teh društev je bila v preteklem letu izredno pestra. Tako so med drugim izvedli tudi posebno ocenjevanje gasilskih društev in prisodili prvo mesto društvu v Mozirju, ki je na krajnem tekmovanju zasedlo drugo mesto.

Lani je bilo v mozirski občini dvanajst požarov, ki jih je gasilo 387 gasilcev. Tako so rešili za nad 17 milijonov dinarjev premoženja. Njihovo delo pa bi bilo lahko boljše, če bi imeli več strokovnega kadra. Imajo samo deset gasilskih častnikov z izpiti in brez njih in 43 podčastnikov. Tako število pa je za tako veliko društvo nedvomno dosti premajhno. Da bi to stanje popravili, so se namenili, da bodo letos poslali v gasilsko šolo iz vsakega društva vsaj enega ali dva gasilca.

Gasilci pa se udeležujejo tudi drugod. V organih oblasti jih dela nad petdeset, v delavskih svetih in upravnih odborih pa osemdeset. V organizacijo Socialistične zveze je vključenih 97% vseh članstva, po drugih političnih organizacijah in društvih pa dela 690 gasilcev.

Pokazalo pa se je, da so posvetili premalo pozornosti vključevanju žena in mladine. V nekaterih društvih

so glede mladine še vedno nekoliko zastarela nazoranja, saj nekateri starejši gasilci ljubosumno varujejo svoja mesta.

V prihodnje bodo še bolj skrbeli za preventivno dejavnost. V aprilu bodo zato pregledali vse kurilne naprave, skrbeli bodo za ustanavljanje in utrjevanje gasilskih trojk itd.

—er

Načrti stanovanjske skupnosti v ZREČAH

Stanovanjska skupnost v Zrečah je bila ustanovljena lani v januarju. Je prva v konjiški občini. Pozneje so jo ustanovili tudi v Konjicah. V Zrečah so skupnost močno potrebovali. Takoj se je lotila dela in so že lanske leto preuredili dve sobi v frizerski salon. Prav tako bi bilo potrebno, če bi čimprej nadaljevali s kanalizacijo na Novi Dobrovi, kjer je gnojna jama nepokrita in obstaja nevarnost, da pade vanjo kak otrok.

O stanovanjski skupnosti v Zrečah in o njenem bodočem delu je povedal njen predsednik Vlado Zupanc: »Stanovanjsko skupnost smo ustanovili zaradi potreb. S tem smo občino nekoliko razbremenili.

Naš perspektivni načrt ni preveč obširen. Nameravamo zgraditi nov vodovod in urediti kanalizacijo na Novi Dobrovi.

Vodovod bomo začeli graditi že sredi marca. V Loški gori bomo zgradili nov zbiralnik. Vodovod

bomo speljali skozi Zreče v Radano, kjer ga sedaj še nimajo. Če bo dovolj denarja, bomo vodovod speljali še do Gračica, kjer ga tudi potrebujejo. Za ta namen imamo 10 milijonov dinarjev. Pri delu nam bosta pomagali tovarna Komet v Zrečah in Vodna skupnost iz Maribora.

Z denarjem bomo podprli graditev otroškega igrišča, ki ga bo začela graditi Zveza prijateljev mladine.

»Vaš največji problem?«

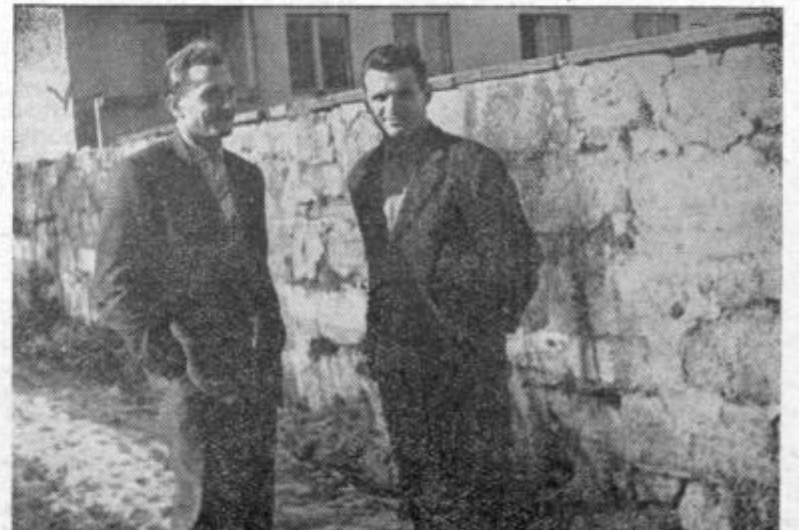
»Večni problem je pač denar. Sicer do sedaj še nismo imeli večjih problemov.«

»V več krajih so že ustanovili servise. Ste tudi vi poiskovali z njimi?«

»Do sedaj še ni bilo potrebe, da bi jih ustanovili. Sicer pa pri nas ne bi bili v polni meri zaposleni. Bolje bi bilo, če bi jih ustanovili v Konjicah.«

Ce bodo vsa ta dela uspešno upravljal, pa bomo videli.

Z. Klemen

Tovariša Joško Lojen (na levi) in Joško Preskar

O reformi gimnazije

O šolski reformi se že več let govorilo. Marsikaj smo v našem šolstvu po osvoboditvi že spremenili, mnogo novih šol odprli, mnogo novih šol postavili. Ena naših največjih sprememb v šolstvu je bila leta 1947 ustanovljena »nižja« gimnazija, ki je odpravila z eno potezo nekdanji nedemokratski šolski sistem. Ko se je nižja gimnazija združila z osnovno šolo v današnjo osemletko, je bil ta proces demokratizacije zaključen.

Gimnazija od pete do osme šole pa je ostala po svojem položaju in namenu še vedno ostanek nekdanjih privilegijev, čeprav so se že odprla vrata na univerzo tudi učencem iz srednjih strokovnih šol.

Zdaj stojimo pred nalogo, da gimnazijo definitivno vključimo v demokratični šolski sistem. Načela so jasna, v praksi pa bomo verjetno naleteli na precejšnje težave. Gimnazija je dobila značaj srednje strokovne šole predvsem za tiste fakultete, ki nimajo ustreznih strokovnih šol druge stopnje ali pa teh strokovnih šol ni dovolj: za medicinsko, juridično, prirodoslovno-matematično in filozofsko fakulteto, seveda tudi za razne tehnične visoke šole. V reformirano gimnazijo se bo vpeljal namreč tehnični pouk, morda opisna geometrija, in obvezno proizvodno delo z namenom, da se na ta način odpravi nasprotje med umskim in fizičnim delom. Naša republika v orientacijskem predmetniku predlaga tudi izbirni predmet, ki bi gimnaziji dal značaj zaključne šole, iz katere bi šli gimnazijci kot strokovnjaki v podjetja in javne službe (n. pr. knjigovodstvo, stroje-pis, stenografijo). V sosednji Hrvatski pa imajo že dve leti tako imenovano bifurkirano gimnazijo, v kateri se učenci v drugem letniku odločajo ali za družbeno jezikovno ali za matematično prirodoslovno smer. Obe smeri veže v enotno šolanje tehnična izobrazba in proizvodno delo, predmetnik je v obeh smereh skoraj isti, različno je le število ur. N. pr. učenec, ki se odloči za tehnični študij, ima več ur matematike in drugih realnih predmetov, učenec družbeno-jezikovne smeri pa več ur materinske, tujih jezikov, manj ur pa v realnih predmetih.

V prihodnjih tednih bomo tudi celjsko gimnazijo prilagodili novemu konceptu o splošni izobrazbi in ji vključili strokovno izobraževanje. To je važno, družbeno zelo odgovorno delo. Celjska gimnazija je najstarejša srednja šola v savinjski dolini.

S poljske študijske knjižnice
Andolšek L.: Naš začetni bralni pouk in učbeniki zanj. L. Ljubljana 1960. S. 11298-9.
Arzt H.: Die Runenschrift. Halle/Saale 1978. S. 20260-2.
Bohne F.: Der neue Kleinbild-Format. Düsseldorf 1956. S. 20261.
Brelaud O. P.: Istine i zablude o životinjama. Beograd 1959. S. 20266.
Cabet E.: Put u Ikariju. Beograd 1952. S. 20278.
Dravec J.: Glasbena folklorna Prekmurja. Ljubljana 1957. S. 11453/11. S. 20298.
Franklin B.: Antibiografija. Zagreb 1960. Hmeljrah V.: Rad na likovnem odgoju djece. 2. izd. Opatje 1959. S. 20369.
Kosovanec L.: Dijalektički materijalizam. 4. izd. Sarajevo 1959. S. 20212.
Lukács G.: Uvod i fašizam. Beograd 1956. S. 20282.
Mandi O.: Uvod u opću sociologiju. Zagreb 1959. S. 20255.
Marx K. & F. Engels: Revolucija in kontraprevolucija v Nemčiji. Ljubljana 1955. S. 20263.
Prijetelj N.: Uvod v matematično logiko. Ljubljana 1960. S. 20272.
Radonković M.: Kolubarska bitka. Beograd 1959. S. 11608/18.
Rajh Z.: Problemi ujedinjenja Evrope. Beograd 1959. S. 20245.
Spaić V.: Osnovi građanskog prava. I. Sarajevo 1957. S. 20249.
Sečić B.: Logika L-II. Beograd 1958-1959. S. 20274.

Končno smo dočakali premiero komedije »Kukavičje jajce«, ki jo je Delavski oder napovedal že za otvoritev sezone, pa je vedno prišlo kaj vmes, da so premiero postavili. Kmalu razprodane vstopnice pa dokazujejo, da je predstava obiskovalcem izredno všeč. Kako bi tudi ne bila!

Cvetko Vernik, ki je s to predstavo slavil 30-letnico svojega režiserskega dela, je iz povprečne komedije Walterja in Irme Firmer izluščil vse najboljše in jo priridel tako, da bi komaj lahko rekli, da je komedija, čeprav ima dokaj komedijske tipke. Za osrednjo osebo dela je vzel lahkoživno Mary Milles, vendar pa ni karikiral njenih nenavadnih pogledov na svet, temveč je z ostro mero poslušal izluščil iz nje tragiko osamljene in nesrečne žene, ki ji življenje nikoli ni bilo naklonjeno. Res, da nas je lahkoživa Mary večkrat spravila v smeh, toda to ni bil sprožen smeh, kakršnega sicer izkazuje komedije, temveč grenah smeh, ki meji na solze. Ob to osrednjo osebo dela, je vključil ostale nastopajoče bolj v drugem planu, samo v toliko, v

kolikor so omogočile ta ali oni konflikt, ki je spet pokazal glavno osebo v novi luči. Za vse osebe, ki tu nastopajo, lahko rečemo, da živijo v svojih vlogah naravno, z nobenega ne moremo reči, da igra. Kakor je sicer nenavadno, da si je režiser, ki ga poznamo po tolikih režijah resnih del, ki so vedno imele kaj povedati, izbral za svoj jubilej povprečno komedijo, lahko rečemo, da se nam je tu pokazal v povsem novi luči. Pokazal je nenavaden smisel za mero in tenak poslušal za človeško usodo malega človeka.

V osrednji vlogi Mary Milles se nam je predstavila Zora Cervinkova. To igralko že poznamo iz številnih vlog v celjskem gledališču, zato smo od nje nekoliko mnogo pričakovali. In lahko rečemo, da naša pričakovanja niso bila prevelika. Zora Cervinkova je iz vloge naredila več, kot vloga nudi. Ko je prvič stopila na oder, je pritegnila simpatije gledalcev in te simpatije je zadržala vse do konca. To ni malo, kajti vloga zapite lahkoživke je vse prej kot enostavna. Z velikim občutkom za mero je izoblikovala razvoj razo-

Seminar za mlade predavatelje

Pri vedno večji aktivnosti mladine v raznih klubih, krožkih in drugih oblikah društvenega udejstvovanja nam vedno bolj primanjkuje mladih predavateljev. Ker naj bi bili predavatelji oziroma vodje posameznih skupin ljudi iz mladih vrst, t. j. mladinci, je Delavska univerza s sodelovanjem Občinskega komiteja LMS Celje priredila seminar za takšne mlade predavatelje.

Seminar je bil v Domu internih seminarjev na Teharjih. V tem domu so imeli udeleženci popolno oskrbo in so se tako lahko popolnoma posvetili aktivnemu delu. Ker je seminar trajal samo štiri dni, je bil urnik močno natrpan, saj bi po izkušnjah moral trajati vsaj 14 dni.

Vsebinska programa je bila posvečena predvsem tehniki predavanja, psihološki praksi predavanja in spoznavanju najosnovnejših dnevni priporočkov. Pri predavanjih so bili v večini uporabljeni pripomočki, tako da so slušatelji že iz samih predavanj lahko videli in slišali kakšno naj bi bilo dobro predavanje ali dobro vodena diskusija.

Tretji in četrti dan so slušatelji sami predavali. Tako so eni nasto-

Spominska svečanost OB KAJUHOVI SMRTI

Mestni odbor Zveze borcev NOV v Šoštanju je v torek, 21. 2. 1961 ob sedemnajsti obletnici smrti partizanskega pesnika in narodnega heroja Karla Destovnika - Kajuha priredil pred njegovo rojstno hišo v Šoštanju lepo spominsko svečanost.

Svečanosti se je poleg številnih prebivalcev mesta udeležila tudi pesnikova mati. Ob tej priložnosti je o njegovi življenjski poti in o herojski smrti na slavnem pohodu XIV. divizije na Štajersko februarja 1944 nedaleč od svojega rojstnega kraja pri kmetu Zlebnik v Šent Vidu nad Zavodno, govoril predsednik mestnega odbora ZB NOV Zvone Štemberger. Na spominski svečanosti so sodelovali tudi pionirji II. Osnovne šole v Šoštanju z recitacijami Kajuhovih pesmi in godba delavske prosvetne društva Svoboda v Šoštanju.

Prosvetno društvo V DRAMLJAH

Po zaslugi kraljeve organizacije SZDL je v Dramljah zopet zaživela prosvetna dejavnost. Na nedavnem občnem zboru so sklenili, da bo dramska sekcija v tej sezoni naštetih dramskih del. Od tega so pred dnevi že uprizorili Novakovo komedijo »Dobrodošla Miss Agata«, s katero so tudi gostovali v Ponikvi, kjer jih je občinstvo z navdušenjem sprejelo.

nov značaj srednje strokovne stopnje.

Sole so zdaj, kakor vemo, postale samostojne, vendar so tako organsko povezane z življenjem svojega okoliša, da morajo pri takih reformiranih prizadevanjih biti udeleženi najodgovornejši ljudje šolskega okoliša.

Zato bi bilo prav, če bi se o vprašanju nove reformirane gimnazije, o njenem predmetniku in o njeni usovitvi več razpravljalo. V šolskem letu 1961/62 bo namreč prvi letnik že delal po zahtevah reforme.

T. O.

pili kot predavatelji, drugi pa kot inštruktorji. Pri takšnem delu se je pokazalo, da so dobro spoznali snov in si obenem medsebojno popravljali napake. Vsak predavatelj je moral uporabiti pri svojem predavanju vsaj enega od dosegljivih učnih pripomočkov.

Predavanja udeležencev so bila zelo pestra in dobra, prav nepričakovana. Mladi predavatelji so nastopili tudi kot diskutanti in so pokazali, da so sposobni prav dobro voditi takšne diskusije.

Ob koncu seminarja bi lahko rekli, da je ta popolnoma uspel. S tem pa še delo Delavske univerze ni končano. Mladi predavatelji bodo prišli še 16. marca t. l. na enodnevno posvetovanje, kjer bodo izrazili izkušnje, katere so si pridobili v tem času. Tako bomo dobili več mladih ljudi, na katere bomo lahko vedno računali in jih vključili v delo z mladino.

Delavska univerza bo priredila spet tak seminar že v prvi polovici marca za gimnazijo.

Pri sedanjem prav dobrem uspehu udeležencev, bi bilo potrebno zainteresirati odgovorne činitelje, da bi gmočno podprli še več podobnih seminarjev. Tako bi si ustvarili kader mladih predavateljev, katerih bomo vedno več potrebovali za uspešno delo z mladino.

L. M.

Dvoje gostovanj

V soboto, 11. tega meseca in v nedeljo 12. tega meseca bo Celje ponovno sprejelo mariborske goste: Komorni oder in Opero. Komorni oder, ki deluje v okviru mariborske Drame, prihaja na povabilo celjskega Malega odra z zanimivo poškomojdi Milana Turtorova »ODPRTO NEBO« (Pukotina raja), ki je bila že prepešena na filmski trak. Moški in ženska, oba mlada in poročena, se po naključju najdejo na samotnem otoku sredi Donave. Zamudila sta brod, ki odvažal kopalce nazaj v mesto. On se ji drzno vsiljuje, ona se odločno brani; potem se ji on izpoveduje, ona se vname. Še pred jutrom, ko se med njima utrne kratkotrajna ljubezen, pa pride razočaranje. Ona se hoče ločiti od moža, on pa ostane hladen in tega niti ne prikriva. Po prepiru hoče ona preplaviti Donavo, vendar na poti utone.

Z drugim gostovanjem v nedeljo nam bo Opera ponovno prinesla obnem zboru so sklenili, da bo dramska sekcija v tej sezoni naštetih dramskih del. Od tega so pred dnevi že uprizorili Novakovo komedijo »Dobrodošla Miss Agata«, s katero so tudi gostovali v Ponikvi, kjer jih je občinstvo z navdušenjem sprejelo.

C. A.

(Zapiski z razstave mehiške umetnosti na Dunaju)

»Od vseh stvari, ki sem jih videl tičnega življenja. Cisto nehoje je v življenju, je moje srce najbolj razveselila ta stvar.« je zapisal v Bruslju o nekaterih azteških plastikah Albrecht Dürer v svoj dnevnik.

In pred nekaj leti je zapisal Henry Moore: »Kvaliteta trdega kamna mehiške kulture, t. j. njena dovršena realizacija v tem materialu, njena izrazita moč, ki je istočasno polna na senzičnosti, njena neverjetna raznolikost in bogastvo oblik, vse to po mojem mnenju dokazuje, da ta umetnost prekaša umetnost vseh ostalih obdobjih skulpture.«

Več kot dva meseca je stala pred dunajskim Künstlerhausom nenavadna, nad štiri metre visoka plastika. Bil je eden izmed ogromnih Atlantov, ki so do prihoda španskih osvajalcev nosili ravno streho tolteškega templja v Tuli, glavnem mestu kulturnega plemena. Takrat je ta postava pomenila s svojim simbolično naznačenim izrazom boga sonca nepogrešljivi del v sestavi te mogočne arhitekture. Na Dunaju pa je stal ta orjak kot bazilni vojščak, prepojen z ostanki rdečkaste barve in zrl na življenje civiliziranega vlemestnega sveta z očmi, ki jim je inkrustacija odzvel čas. Tožil je za vročim mehiškim soncem... Obenem je s svojo razkošno obleko, z orožjem, bogatim nakitom in predvsem s svojo visoko umetniško kvaliteto povsem neusiljivo opozarjal na nekdanjo kulturo oddaljene dežele vulkanov, kaktusov, koruze in matematika.

Iz koncertne dvorane

USPEH

Ce ima Celje lastno gledališče, ki uspešno deluje že vrsto let, drži, da ima tudi kvaliteten orkester, ki se lahko uveljavi na koncertnem oderu s celovečernim programom in mora na zahtevo občinstva še ponoviti to ali ono privlačno točko programa. Beseda je o orkestru, ki na šibkih nogah neplačanega amaterstva ustvarja že dolgo vrsto let, in sicer z najvišjimi umetniškimi ambicijami. Muziciranje iz čiste ljubezni do lepe umetnosti, kakršnemu se imajo češka in avstrijska mesta, pa tudi naša Ljubljana zahvaliti za nastanek in razmah simfonične glasbe že od osemnajstega stoletja dalje; cvele tudi v Celju. Godalni orkester z umetniškim vodjem profesorjem Dušanom Sancinom, se je pred dnevi predstavil naši javnosti s programom koncertne in operne orkestralne glasbe. Tako zasnovan program s posluhom za najširši krog ljubiteljev lepe glasbe, ki pa hkrati plemeniti poslušalca, nikar da bi laskal čustvom kakega neotesanca, je v polni meri uspel, saj je ugajal in hkrati vabil h čistemu umetniškemu užitku. Posebno draž je dalo koncertu gostovanje odlične altistke ljubljanske opere, Božene Glavakove, ki je očarala s svojo toplino in globokim zanosom. Vendar je bila tudi igra orkestra zanosna, saj se ji pozna, da jo vodi profesionalce.

Ob nedvomnem uspehu domačega orkestra na koncertnem oderu je prav, če se javno pove, da so skoraj vsi violinisti tega ansambla sedanj ali bivši učenci celjske glasbene šole in je ta nastop torej posredno tudi javni uspeh tega našega zavoda. Če bo v bližnji bodočnosti rešeno vprašanje ustanovitve srednje glasbene šole v našem mestu, potem bo problem kadra za domači orkester močno olajšan, saj ne bodo naši instrumentalisti prisiljeni nadaljevati študij v Ljubljani in drugod.

Relief na zapoteški granitni plošči

Ta svetovna razstava, zbirka nad tisoč predmetov, ki so lasnine največjih muzejev vsega sveta, je prepotovala že več evropskih središč. S svojo impresivnostjo je vedno znova osvajala. Tudi za Dunajčane in tujce, ki so se v onem času mu-

dili v tem mestu, je pomenila najpomembnejše likovno doživetje zadnjih let.

Celotna razstava je bila razdeljena najprej v predkolumbijsko umetnost in umetnost kasnejših obdobjev časovno torej od približno leta 1500 pred našim štetjem do danes, nato pa še po posameznih kulturah. Poleg je bilo s fotografskimi posnetki prikazano istočasno likovno in arhitekturno ustvarjanje v Evropi, kar je dajalo celotni razstavi s komparativnega stališča marsikaj dopolnjevali. Plastike in drugi eksponati vseh obdobjev in kultur so se povezovali med seboj na izredno enoten način. To so omogočili dobro postavljeni paravani, ki so s svojimi izrazito barvanimi površinami dajali poudarek posameznim umetninam in jih po potrebi tudi izolirali. Posebni koničasti osvetljevalci so s razstavnega stališča marsikaj dopolnjevali. Prikazali so te obdelane kamne v slikovitem prelivanju svetlobe in sence ter so tako marsikje v polni meri nadomeščali močno svetlobo visokega mehiškega sonca, pod katerim so te plastike nastajale in potem tudi ostale.

Se danes ni posebej jasno, od kod so prišli pred približno 22.000 leti prvi naseljenci v Srednjo Ameriko. Morda iz Azije? O tem številna arheološka izkopavanja, ki rešujejo zasute piramide, templje in cela mesta, ne povedo skoraj ničesar. To poglavje ostane zavito v temo, pa čeprav najdemo na umetninah in stavbah dosti skupnih karakteristik. Te so pa lahko le odraz dobe, pokrajine in sorodnih koncepov življenja posameznih narodov, tako v Ameriki kakor v Aziji.

V razvalinah so nam ostale velike umetnine teh narodov. Njihovi dovršeni arhitekti in umetniki so gradili po vsej deželi palače, sakralne spomenike in grobnice. Kiparji so jih krasili s polihromiranimi plastikami, ploskimi reliefi in slikarji barvali s freskami. Kiparji so znali uporabljati in obdelovati najdragocenejše kamne — jadeit, obsidijan, oniks, turkiz, gorski kristal in druge najtise vulkanske kamenine, tako da so drgnili kamen ob kamen, brez vsakega metalnega pripomočka. Tudi keramične izdelke so formirali z velikim smislom za obdelavo tega glinastega materiala. Zato ni čudno, če lahko obutimo skoraj ob vsakem predmetu dosti lepote in nenavadne estetike.

Vse to pa je bilo v zvezi s posebnim mistiko: žužke kače, jagorčarji, ptice, oblaki, dež, so le del poetičnih simbolov. Izražajo predvsem religiozne misli, čustva in drugo, kar pripada kulturam teh narodov. Njihovi bogovi so bili največ prirodni pojavi — Coatlilcohuatl boginja zemlje, Tlaloc bog dežja, nato Huitzilopochtli kot sonce in vojna, Quetzalcoatl, bog vetra — simbol dihanja, znan vedno kot kača okrašena s perjem, še mesec, ogenj itd. Vsa umetnost je bila namenjena predvsem njim, bogovom, ki so prinašali rast koruze, jih reševali pred dolgotrajnimi sušami in sploh prinašali blagostanje deželanom... Bogovi so zahtevali žrtvovanja človeške srca sveža in topla, pravkar izrezana iz prs živih ljudi. Svečeniki so jih polagali na oltarje, medtem ko so se z največjo pobožnostjo in gorečnostjo predajali molitvam. Mar niso ta, dan za dnem ponavljajoča se darovanja v monumentalnih stavbah, krov žejnim monstruoznim svetlim plastikam, tem okamenelim demonom ena izmed najbolj krutih na svetu?... Prekinil jo je Spanec Fernando Cortez (1519—1521) s svojimi pomočniki.

USPELA PREDSTAVA

DELAVSKEGA ODRA

čarane žene od površne pijanke do zrele, izkušene žene, ki si je naredila eksistenco in je lahko hčeri vrnila njeno skrb. Delavski oder je z Zoro Cervinkovo mnogo pridobil. Upamo, da jo bomo videli še v večjih vlogah.

Marija Ramšakova, ki smo jo doslej gledali predvsem v karikaturnih vlogah, nas je prijetno presenetila kot mlada posvojenka Betty. Svojo ne ravno lahko vlogo je odigrala sproščeno in doživeto in bila je imenitna protitutež svoji materi, Mary: lepo vzgojeno, mlado dekle, ki žrtvuje vse, da izpelje svoj načrt — rešiti mater iz težav in ji oskrbeti spodobno življenje.

Nerodnega mladeniča Freda nam je z dovolj humorja predstavil Zani Uranč: okreten, vendar vedno ob nepravem času zadržan in tog zaljubljeni mladenič se je lepo vkompimiral v duet obeh glavnih vlog.

Preracunljivega Johnyja Walesa je igral Jaro Zelinka, ki ga poznamo kot dobrega igralca. To vlogo, čeprav je majhna in ne nudi dosti izraznih možnosti, lahko vpišemo med njegove najboljše

vloge, saj je bil njegov Johny res skrbno nastudiran in izdelan. Videli smo domišljavega, razvijalnega mladega moža, ki mu pred sodiki in denar krojijo svetovni nazor in življenje.

Simpatičen je bil trio Laughsenovih, krušnih staršev ljubke Betty. Med njimi je zlasti izstopal stari strček, ki ga je igral Jože Jordan. Videli smo starega gospoda, ki zelo ljubi posvojenko Betty, tu in tam pa se mu zablišnejo oči ob lepem spominu, ali ob dobri šali, ki ga spominjati madih let.

Med ostalimi nastopajočimi omenimo še Sonjo Skorjančevno kot moralno strogo Anno Dowles, razočaranega moža Freema, ki ga je igral Stane Sos, šolskega upravitelja Iva Ramšaka in stražnika, ki ga je igral Cveto Vernik.

Veliko več bi lahko napisali o predstavi »Kukavičje jajce«, saj bi to tudi zaslužila, vendar se omejimo na ugotovitve, da je publika, ki je doslej videla predstavo, več kot zadovoljna in da ji je čez vse všeč. To pa je veliko, saj predstava to pozornost vsakega zasluži.

BeS

Junaška žena

Bilo je pred petindvajsetimi leti. Prišli so. Kraljevi žandarji, ponoči, ne da bi se najavili. S kopiti so tolkli po vratih in kričali.

— V imenu postave, odprite!
Vrata so se odprla in žrela kraljevih hlapcev so zahlastala.

— Gaber, aretiran si! Obleči se, z nami moraš.

Gaber je bil delavec. Delavec je bil tudi njegov oče. Žena, Marta, ji je bilo ime, je bila tudi delavka. Oba sta izhajala iz delavske družine. Imela sta dva otroka: Tončka in Metko. Pregarjali so jih iz stanovanja v stanovanje. Zdaj so bili že peto leto v napol zidani hišici gori ob robu vasi. Gaber je bil klen človek. V starih je bil v odboru. Žena mu je v boju pomagala. Z ramo ob rami sta laže prenašala tegobe.

— Kdo bo hranil moje otroke je vprašala Marta. Morda vi, ki ste plačani za to, da trpinčite ljudi? Take, ki se borijo za pravico, za pošten kosček kruha!

— Molči! je bil žandarski odgovor.

— Morda bo pa nekoč lepše življenje tudi za prostake! je Gaber zabrusil žandarjem.

Ni pomoči. Ne prošnje žene, ne jok otrok, ničesar ni pomagalo. Gaber je moral v arest.

— Gospod župan, moža ste zaprli v Ivanico, zdaj pa vi redite moja otroka! je Marta Gaber protestirala pri takratnem občinskem poglavarju. Ta pa je namršil čelo, zastril kragulji pogled.

— Za komuniste nimamo pomoči! Trdo je bilo življenje. Mož v zaporu, žena sama se je pehala in udinjala pri kulakih; toliko, da je preživela otroka in sebe.

☆

Bilo je pred dvajsetimi leti. Vojna z Nemci. Gaber je zadel puško in se šel boriti. Ljubil je do-

— Tone, kaj bo z nami? je spraševala žena.

— Nastopili so hudi časi, Marta. Srečalo se je dvoje oči. Tone je gledal ženo in ni si očitil, da mu je družica. Malo je takih žena. Tako odločnih, čvrstih. Tudi Marta je ljubila Toneta. Bil je to klen značaj. Kljub preganjanju, zapostavljanju trdemu in trpkemu življenju je ostala ljubezen neokrnjena. Da, Tone je bil človek.

— Marta, v boj pojdem, je rekel Tone.

— Pojdi. Na vse sem pripravljena. Le otroka me skrbita.

— Vojna je huda reč. Smrt kosti staro in mlado. Tudi jaz mislim na otroka.

— Ah, ko bi ne bilo otrok, bi šla s teboj in, verjamim mi, krepko bi ti pomagala v boju.

— Vem, Marta, krepka, ne, junaška žena si. Vendar bom moral v boj brez tebe. Veš, ti si mati in otroka bi te ne mogla pogrešiti.

Bilo je junija tisoč devet sto enainštiridesetega.

Kje je Gaber? V hosti! Hitlerju je obrnil hrbet. Tako so govorili. Mnogi s spoštovanjem, nekateri z nasmehom, nekani ponižajoče. Vendar se je v okolici marsikaj spremenilo. Visele so rdeče zastave, po zidovih so se pojavile prve parole, letaki so krožili po hišah. In še nekaj: ljudje so začeli govoriti:

— V gozdovih so partizani!

— Res? No, pa naj pove Marta. Ta ničvrednica, ki jih podpira, te partizane.

— Marta, kje je tvoj Tone?

— Ne vem.

— Bilo bi bolje, če bi povedala resnico. Otroka imaš.

— Ne vem.

— O, še boš govorila!

Marta je trdila. Čvrsta kakor skala. Ne da se jim. Nikoli! Pa če bo treba še tako drago plačati. Tudi za ceno življenja. Marta je taka. Na

In deset, dvanaajstletna otročiča sta morala zvedeti resnico: — Otroka, vojna je. Oče se bori za svobodo in lepše življenje. Morda bo padel. Morda bodo ubili tudi mene. Mogoče, če pa vidva ostaneta živa. Mogoče. Svet je tako čuden. Biti pa moramo trdni.

Trdnost je preizkusila nemška policija.

— Kje je mož?

— Ne vem.

— Na! (Martin obraz je krvav.)

Boš govorila?

— Ne!

— In smrti, se ne bojiš?

— Ne!

— Govori, zaradi otrok!

— Ne!

— Pa bodo otroci sami govorili!

— Ne! Otroka sta najina in ne bo sta govorila.

Marta je govorila resnico. Otroka nista ne jokala, ne govorila. Nič ni pomagalo: ne obljube, ne brce in ne klofute.

— Torej — v smrt?

Tone se je tolkel s puško. Marta je ležala v samici, pretepena, od muk iznakažena. Otroka sta morala v taborišče. Gabrovo družino so razčetovali. Telesno, notranje ne.

— Juriš! je Tone s puško v bombi navalil na zelence.

— Ne bom govorila! je zatrjevala Marta in si brisala okrvavljen obraz.

— Otroka, kje je vajin očka, govorita!

Molče, s prezirom sta gledala policijskega agenta.

V celjskem Piskru je usekal rajal. Podri je desetero domoljubov. Med njimi ponosno Gabrovo Marto.

— Streljajte, psi!

Marta je padla. Zrušila sta se prva dva stebra Gabrove hiše.

Tedni, meseci, leto. Dve leti. Tretje leto je Tone Gaber komandir jurišne čete. Ve, da Marte ni več. Ve, da sta otroka v taborišču. Zato je tudi Tone preziral smrt.

— Juriš! Juriš!

Toda jeklenke niso pravične. Kosijo tudi nedolžne. One, ki se borijo za svobodo. Tone pade. Borec za lepše dni, za svobodo. Junak, heroj. Podrila sta se še druga dva stebra. Zadnja. Otroka sta ostala brez gnezda. Nemirni sta njuni srca. Kaj se je zgodilo? Smrt ne prizanaša. Mama v Starem piskru, oče nekje v dobroveljskih hribih. Konec.

☆

Svoboda. Sovrag je poptejan, premagan. Ljudje se vračajo. Mnogi ni. Padli so. Položili so življenja za domovino. Metka in Tonček sta se vrnila. Zvedela sta resnico. Nista mogla jokati. Preveč je že bilo gorja.

Preživeli borci in ljudje so govorili.

— Tone je bil velik junak, Marta pa junaška žena.

Spomin, grenak spomin. Na obzorju žari sonce, žarki so svetli in topli. Krvavi ples je končan. Zrtve pokopane. Kri je prepojila zemljo, rože odpirajo pordele glavice. Nakazujejo novo življenje. In vanj stopata, po svobodni poti, ki sta jo začrtala starša, Metka in Tonček. Odločno in samozavestno. S ponosom, da sta otroka padlih junakov.

STRAH

»Ali te sosedje veliko obiskujejo, kar imaš televizor?«

»Nobenega ni. Veš, enemu sem rekel, da iščem poroka za posojilo.«

trezno ugotovil, da je brez vseh zlih posledic ostal zdrav, je v držki kot pomorna zmagujoča sila in junak dneva izstopil iz posmehovalnega kroga ter pričel tuliti z »volkovim vred«.

Led je bil torej s tiho in prijazno naklonjenostjo letne vročine prebit in tako smo se židane volje, zelo razigrani in veselo razpoloženi proti večeru vračali zopet domov.

Rado Košec

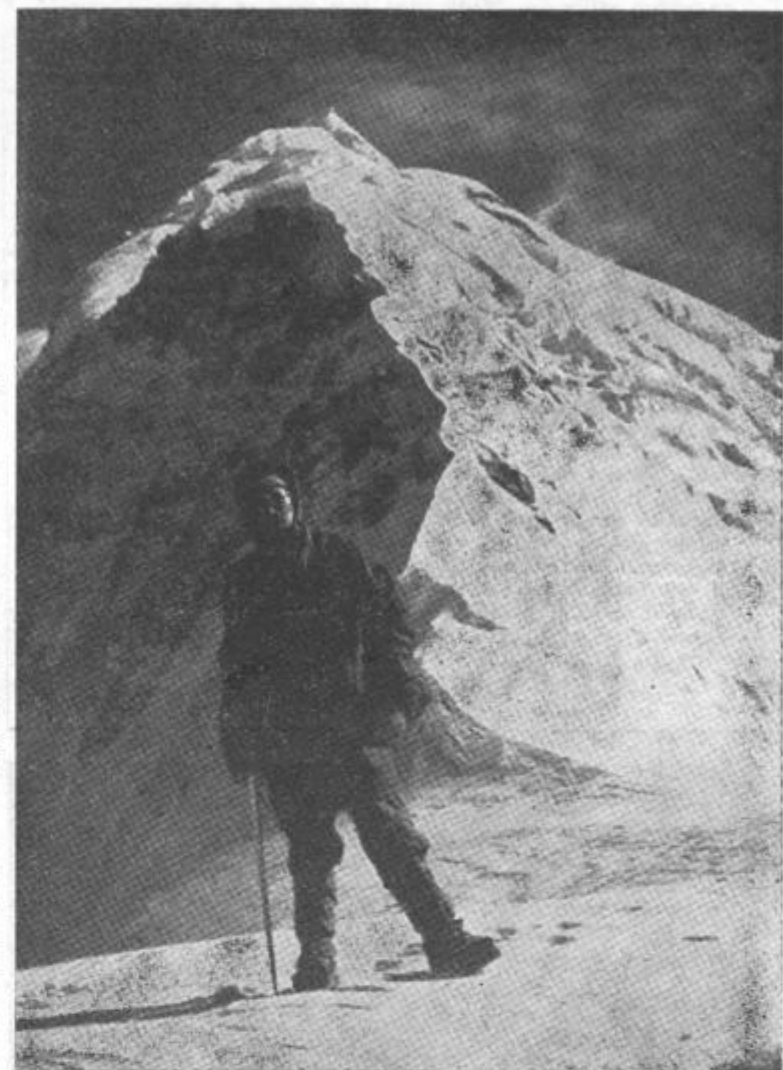

Iz himalajskega DNEVNKA

25. 5.

Ob dveh ponoči sneži — ob štirih ponovno megla in sneg. Prvo zvonjenje ure sem prespal. Vstanem ob 7. Ob krasnem vremenu, vendar seveda prekašno za odhod. Stiskamo se na nekaj metrih suhe

či. Padli smo v sneg pod 20 kg težkim nahrbtnikom. Redko kdaj smo bili v življenju tako izčrpani kot takrat. Glavni vzrok paja vročina skozi meglo. Sedeli smo dve uri in zvečili suho hrano — porajal se je dvom, če bomo kos

Tensing pod ledenim platojem Trisula II

površine, kamor ne sežejo potoki snežnice. V luknji pod previsom kraljuje Ang Nima in pridno streže. Opazujem snežene grebene in meglice, ki se vlečejo preko verige Maightuni-Tarkot. Vidno pobira sneg, ki je padel ponoči, domijo se ledene sveče v strehi nad nami — skozi mavrični krog tisočernih kapljic pa posije sonce. Onih s sedla še vedno ni, bojijo se plazov. — Lep dan brez dela, tolažim se s tem, da oni zgoraj delajo in nam spanje na tej višini samo koristi. Ponoči pričakujemo mrz in s tem odhod kmalu po polnoči. Po kosilu običajen nastop megle, nato snežni metej. Postaja južno vreme, kljub temu ledeniki molčijo, niti plazov ni. Pravo nasprotje alpskih navad. Proti večeru pripravimo tovore po 18 kg, Ang Nima skuha večerjo in pripravi kavo za jutraj. Z vodo nima problema, iztegne samo roko in nabere tisto, kar ves dan teče po šotorih in naših glavah. Ležemo spat brez tablet, uro napravim za ena po polnoči.

Ob zvonjenju mi ni treba z glavo na sveto. Enakomerno ropotanje po šotoru pove dovolj glasno vremensko situacijo. Ponovno pogledam ob štirih. Jasno, toda za čevljev novega snega že tu na 5.000 metrov. Zopet en neizkoriščen dan. Toda proti naravi in vremenu ni obrambe, pač, ena sama, to je previdnost in tolikrat smo imeli prav. Ob 9. uri hud snežni metej z vetrom. Izgleda, da smo zašli v daljše obdobje izredno slabega vremena, upam samo, da ni mlajši monsumski brat. S sedla še vedno nikogar. Jeza se umika skrbi, saj vendar vedo, da v takem vremenu samo zmanjšujejo dragoceno zalogo hrane, prinesejo s tolikim trudom na 6.000 m. Če jih danes ne bo, gremo jutri ob vsakem vremenu. Lahko je tudi kaj narobe. — V šotore zamaka voda, blazine dobesedno plavajo. Bolijo nas kosti, v oblakih pršica je vsako sušenje obleke nemogoče. Treba je potrpljenja in to je v teh višinah težje od naporov in plezanja. Popoldne se je za dve uri pokazalo sonce, vendar brez upanja na boljše vreme, ker piha veter od jugovzhoda. Z Antejem sva sita že vsega in sva trdno odločena naskočiti jutraj ob vsakem vremenu.

29. 5.

Odhod ob 2. Prehod v koluar silno neroden. Skale so pokrite z novim snegom. Povsod se vdira, celo star sneg do kolena, včasih do pasu. Menjala sva se v vodstvu, do »klinčka« enkrat, nato pa vse pogosteje, ker je Ante pod »hidrocentralo« občutil krizo, bolela ga je vranica. Gazil sem do ledenega pasu, kjer je postajalo plezanje z vsakim korakom bolj nevarno. Bali smo se plazov. Vdihnil sem do »porta«, kjer mi je zmanjkalo mo-

še zadnjim metrom višinske razlike do taborišča II. Vlekl smo se dalje. Na začetku je Ang Nima s tihim glasom poprosil: »Sahib — slowly!«. Na ravnicah pod taborom smo zakladali navzgor v meglo, ki nas je med tem zagrnila, bali smo se, da zaidemo preveč v levo pod greben ali na desno na rob platoja. Kmalu je prizgail do nas Marjan in pomagal zadnjih sto metrov do šotora. Čakala nas je vroča turška kava, vredna milijonov. Skuhal jo je Zoran, ki je dobro vedel kaj je utrujenost. Proti večeru sta prispela s tabora III Aleš in Tensing. Mesto za to taborišče sva pred dnevi določila z Antejem in stoji na višini 6.200 metrov ter je mišljen kot releja, dokler se ne nadela začetni greben Trisula II, ki je silno strm in težak. Aleš ga je tri dni obdeloval s klini in stalno vrvalo ter dosegel višino 180 metrov. V glavnem zamudno delo v zelenem vodnem ledu, ki ga ga v teh višinah nihče ni pričakoval. Zvečer posvet. Dosedanja skupina se zjutraj vrne v bazo po hrano, kline, vrvi, radio in zdravila. Z Antejem imava dokončati Alešovo delo in poiskati mesto za tabor številka IV v prvem sedlu Trisula II. S tem bi bila odprta pot na ta vrh in tudi na Trisul I — pričakujemo najtežjo etapo našega vzpona.

30. 5.

Ob šestih sta odšla Ang Nima in Tensing v tabor III po dereze in tehnično opremo. Navsezgodaj smo se v lepem vremenu odločili za skupen vzpon na Trisul III in samo še čakali vrnitve obeh šerp z derezami Aleša in Tensinga. Ob osmih sta prišla nazaj — in pozabila kline. Tura je torej šla po vodi, ostali sestopajo, z Ang Nimo in Antejem počivamo. Po dolgem času krasno vreme, po dolgem ležanju skupaj. Takega vremena teden dni, pa je stvar opravljena. Pesimistov Himalaja ne mara. Namesto v tabor III smo popoldne v snežnem meteu izginili v šotore. Z Antejem sva pregledala zalogo hrane in ugotovila, da smo brez mesa. Upam, da prinesejo v treh dneh nove zaloge, sicer bo ob marmeladi in jajcih dolgčas. Višinometer je padel za 30 metrov, dober znak za naslednje dni, če mehanika ne laže. Vedno očitneje postane, da se je zdravnik pri opremi višinskih taborišč zmotil predvsem v tistih stvareh, ki jih najbolj pogosto rabimo: vitamin C, Gly-Coramin, enteroseptol — za naskok smo brez perritina. Loteva se me slaba volja, vzrok je utrujenost in prvi znaki bolezni. Večer minileva v kramljanju stokrat ponovljena, za moj bolni vrat zvečim zadnje tablete targofagina, na vrst; bo penicilin. Vsaj dorieda ne manjka, da prespimo.

Pisma iz Chicaga

Vsak dan vidim nekaj, kar primerjam z domovino in potem ugotovim, kaj je boljše kot pri nas in kaj je graje vredno. Siba božja za Chicago so tovarniške saje. Mesto je l. 1857 do tal pogorelo in zgradili so novo. Tovarne so postavili daleč izven mesta. Toda mesto je naraslo od takratnih 300 tisoč prebivalcev na šest milijonov. Tako tovarne stojijo sredi mesta in raznašajo atomsko droben prah po vsem mestu. Zato je umevno, da tukaj nimajo takih oken, kakor pri nas, ki so dajo odpreti na stečaj, temveč: spodnji del okna lahko dvigneš v zgornjo polovico in spet spustiš, da je okno hermetično zaprto. Hermetično? Na žalost ne! Tovarniški prah se vsede povsod. Stene tukaj niso pleškane, temveč prevlečene s tapetami. Te je treba vsak čas umiti. Ravno tako rolete, ki so iz umetne mase. In uspeh? Cunjica, s katero si brisal, je črna. Kako pa izgledajo avtomobili brezdomci, ki parkirajo kar na ulici? Te je treba vsak čas prati, ker so sicer nemogoči. Zato je tukaj skoro na vsakem oglu pralnica za avtomobile. Ni pa pralnice za golobe. Siromaki. Gledal sem bele golobčke, ki so bili čisto sajasti, ker že dalj časa ni deževalo.

Se nekaj, kar mi je padlo v oči: asfaltirana cesta je čista, ker avtomobili razpihajo vsako umazanijo, ki najde zatočišče pod avtomobili, ki parkirajo na robu ceste. To umazanijo pobere stroj enkrat na teden. Pločnike pa pometajo lastniki hiš, ali pa tudi ne. To se običaj najboljši kadar zapade sneg. V domovini mora vsak lastnik hiše skidati svoj del pločnika ter ga posuti z nečim, da prepreči drsenje. Tukaj to ni v modi. Nekateri kidajo sneg, drugi pa ga posujejo z neko zelenkasto soljo, ki sneg raztopi. S to soljo posujejo tudi ceste, kadar zapade sneg. V trenutku se sneg raztopi. Koliko ljudi bi rabilo mesto, če bi hotelo sneg odvažati, kakor pri nas?

Dovolj sem zabavaljal. Naj vas raje popeljem v Grillroom t. j. okrepčevalnico, katero bi lahko primerjali z našo gostilno kategorije C. Na vsaki mizi je tiskan jedilni list. To mi je ugačalo. Tu doajo tiskati na dobrem, trpežnem papirju jedilni list za letno in zimsko sezono. Pri vsaki skupini jedi je nekaj prostora za kako novost. Cenik pijač pa je tiskan na kartonu in stoji na vsaki mizi. Pri nas v domovini pa po navadi pišejo jedilni list vsak dan sproti na pisalni stroj v petih kopijah. Da bi pa imeli še več dela največkrat preprišajo tudi cenik pijač, čeprav se vrsta in cena pijač dalj časa ne spreminjajo. (Pardon: kalkulirajmo, se reče.) Če je pisanje teh jedilnih listov vredno dnevno 50 din, potem stanje to jedilni listi letno 18.000 din. Koliko jedilnih listov bi dobili za ta znesek? In to tiskanih na dobrem papirju. Pa so še druge stvari, ki bi se dale v pisarnah gostinskih obratov poenostaviti. Tu poznam veliko trgovino pohištva. Administracija: posloводства, blagajna, korespondenca in materialno knjigovodstvo, štiri osebe, ki opravljajo vse interno poslovanje. Ali se ne bi dalo tudi pri nas zmanjšati režije? Zato pa je treba res na vsako mesto sposobnega človeka. Računajte, kalkulirajte, morda imam prav. Na skorajšnje svidenje!

C. Rakuša

movino. Zemljo, domačo grudo, ženo in otroka. Po treh tednih se je že vrnil. In to ponoči. Ni maral, da bi ga kdo videl. Kak nepravilno, ki so v prvih dneh okupacije dvignili svoje izdajalske betice.

videz nič posebnega, njena notranjost, srce, značaj, vse to je kakor pravi pohorski granit.

— Mama, kje je oče?

— Mama, kaj nas bodo res odpeljali? vprašujeta otroka.

Premagani predsodki

Nekaj let pred drugo svetovno vojno se nas je nekaj rudarskih družin iz Velenja domenilo za nedeljski izlet na bližnji Kozjak (1273 m). Prehrano in tudi nekaj pijače smo vzeli s seboj, ker takrat na tej postojanki še ni bilo planinske koče niti gostilne.

Sporazumno smo na izlet tudi povabili dobrega in simpatičnega stanovskega tovariša H. Bil je to blag iskren, prijeten družabnik, človek srednje starosti, da natančno povem: tako med 18. in 81. letom. Vsi smo ga radi imeli. Naj še omenim, da je bil tudi prikopno ljubezno, toda nepopoljšljivo trdovraten samec ki je nagibal bolj na vegetarijansko prehrano, ne da bi se kot sladokusec popolnoma odrekal uživanju mesnih izdelkov. Niti slišati, še manj videti pa ni smel, da bi kdorkoli jedel na primer mačje meso, kar se je med posebnosti tu in tam dogajalo; te vrste pogovori so ob danih prilikah postali precej zabavni. — Če pa je kdo v njegovi prisotnosti (seveda s hudomušnim namenom) namignil da nekateri azijski narodi jedo ščurke, črve, kače in slično, tedaj je naenkrat dobil nevarno vročino in bati se je bilo, da omedli. V takih okoliščinah je zgubil ravnotežje in je postal lahko tudi hud, kar pa ni dolgo trajalo. To je bila njegova edina ranljiva družabna točka, rekel bi po domače: Ahilova peta.

Okrog poldneva smo dospeli na vrh Kozjaka. V polkrogu smo posedli na mehki travi ter se poželjivo lotili nahrbtnikov, polnih raznih okusnih dobrot. — Med jedjo se je nekdo kmalu pričel pritoževati, da ima preveč nekega pečenja ter ga je ponudil svojemu sosedu. Na ta na-

črtni način smo popolnoma neustiljivo (ležerno) med seboj počasi pričeli izmenjavati različne vrste jedil, ki jih ta ali oni ni imel.

Tako je moji ženi s prefinjenim občutkom iskrenega gostoljubja — ki ga ni bilo mogoče prezreti ali odkloniti — brez vsakega suma uspešno povabljenca H. izročiti simpatičen kos lepo disečega, cvrtega mesa. Pod naravno zaščito svojih košatih obrvi, posebno pa dolgih gostih trepalnic — zaradi katerih mi ni bilo treba nikdar nositi sončnih očal, — sem na diskreten način opazoval človekoljubno dajatev. Občudoval sem ženo, kako se je istočasno smehljajajoče, vdano in požrtvovalno borila z enako velikim kosom iste specialitete. Skoraj ji je šlo na jok. Mojim, na splošno dobrim žuicem in trdni volji do samopremagovanja se imam zahvaliti, da nisem takrat izbruhnil v nevaren smeh, ker bi bil sicer tajnost z ženo vred predčasno izdal. Popolnoma pokvaril bi bil tudi tako zelo prijetno ozračje.

Preračunano pa sem tihoma organiziral kanibalisti ples okrog bele žrtve s huronskim vpitjem: mijau, mijau, mijau. Ta na hitro roko pod svobodnim soncem pripravljena predstava je seveda krasno uspela.

V naslednjem sem za vsak primer pričakoval dvojno katastrofo, toda za čudo... nič sličnega se ni zgodilo.

Presenečeni državljani H. je najprej posla smrtno bled, potem pa rdeč kot kuhar rak. V tem vsekakor neprijetnem pričakovanju sem kmalu z veseljem lahko priznal, da je postal H. pravi možak, ki se je znal premagovati, kajti hvaljevalno je oboladla nastali polajaj. Cim je

za male bralce

DRAGI PRIJATELJI!

Obljubili smo vam, da bomo za danes pripravili novo nagradno slikanico. Toda med tem smo se spomnili nekaj drugega.

Ze pred mesecem dni so se vaši pionirski odredi vključili v veliko pionirsko tekmovanje »Moj kraj včeraj, danes in jutri«. Zakaj ne bi še mi nekaj prispevali k temu velikemu tekmovanju? Pa smo sklenili, da vam za naslednjo nagrado zastavimo nalogo, da nam napišete nekaj o svojem kraju. »Moj kraj včeraj.« Saj ne bo pretežko, kajne? Spomnite se slavne preteklosti med narodnoosvobodilno vojno, gradnje nove Jugoslavije, mladinskih delovnih brigad, pa posežite še nazaj v fevdalizem — ali kakor daleč hočete. Samo ne pozabite, da morate govoriti o svojem kraju. Za najboljši prispevek smo pripravili tri nagrade — prvo tisoč pet sto dinarjev, drugo tisoč in tretjo pesto dinarjev. Upamo, da nam boste mnogi pisali.

Se še spomnite zadnje nagradne slikanice? Dečka z jadrnico? No, tri najboljše prispevke smo nagradili z nagradami po tisoč in pet sto dinarjev. Menili smo, da je najboljši prispevek Franca Kramerja iz Medloga 51, z naslovom »Ob reki«. Drugo nagrado smo prisodili Smilji Kovačič iz Celja Zvezna 16. Napisala je prispevek »Andrej in jadrnica«. Tretjo nagrado pa je dobil Roman Mirnik, ki hodi v peti razred osnovne šole, doma pa je v Kettejevi ulici 6, v Celju. Njegov prispevek je majhen, toda ljubeč — »Mali mornarček«. Vsem, ki ste nam pisali, se za prispevke lepo zahvaljujemo in upamo, da tudi prihodnjic ne boste pozabili na našo malo rubriko.

Lepo pozdravljeni!

Prva igra pod spomladanskim soncem

Ob Sušnici

Sušnica je potok naših iger, nagega veselja in nezgod. Sušnica se nam zdi včasih velika, deroča, ali pa spet majhna in mirna, kakršna je pač naša igra. Ob potoku smo si nekega dne postavili šotor in ob njem zakurili. Pekli smo krompir in jabolka, drugi pa so se igrali vse mogoče igre. Lovili so se, igrali slepe miši, brcali žogo in stikali za »dragocenostmi« ob Sušnici. Vse je bilo lepo, dokler ni padel v vodo naš najmlajši tovariš. Vse je bil smoker, ko smo ga potegnili iz Sušnice. Prijatelji sem ga za roko in ga odpeljala

proti domu. Ves čas, je bil dobre volje, toda pred vrati svojega doma, so se mu ulile solze. »Zakaj pa zdaj jokaš? Saj bova kmalu doma!« »Bojim se. Mamica mi je že nekoč rekla, da bom sigurno padel v vodo, če se bom ob njej igral.« Toda mamica ni bila prav nič huda, ko sva s fantkom stopila v kuhinjo. Nasmehnila se je, se mi zahvalila, ker sem »oblečene kopalca« pripeljala domov in fantkove solzice so se prav kmalu razgubile.

Bečka Rehar,
Ložnica 1, Celje

»Te je strah naloge?« me že tretjič vpraša sosed. »Ne,« ji odgovorim. Toda vseeno trepetam. Tovarišica vstopi v razred in ko pogledam zvezke v njenem naročju, utihnem. Utihnem pa tudi sošolci. Profesorica se nasmehne, ko vidi naše preplašene obraze. »Naloga ne bo težka. Kar pomirite se.« Menda že dvajsetižabičam sosed: »Da mi boš pomagala formule!«

Samo deset minut še in zavonil bo zvonec — jaz pa še nimam zadnje naloge. Potem mi zmanjka črnila. Brskam po torbici in iščem svinčnik, minute pa tečejo. Ko ga najdem, prepisem rezultat prejšnje naloge na listek in ga pokažem sosedu za seboj v upanju, da mi bo povedal, če je prav ali ne. Toda tiho je bila. Se zadnjo nalogo moram

napisati, si dopovedujem. Pa kaj, ko ne znam formule. Potem se spomnim na listek. Potegnem ga iz torbice, prepisem nalogo z njega in ko zavonim, ponosno oddam zvezek. Potem hočem spraviti listek, ki mi je pomagal, pa ga nikjer ne najdem. Obrnem vse žepe, vse liste v zvezkih in končno ugotovim, da sem ga pozabila pri šolski nalogi. Tovarišica ga bo našla in moja naloga bo neveljavna...

Nikoli več ne bom goljufala. Pa res ne bom! Prvič zato, ker sem šele sedaj ugotovila, da to ni pošteno, drugič pa zato, ker se mi zdi bolje, da je naloga delo mojih rok.

Malčka Cerman,
Cesta na Ostrožno 8,
Celje

OB REKI...

Bilo je vroče popoldne in Ivan je hodil ob reki. Nenadoma se je v grmovju nekaj zasvetilo. Riba na suhem? Ne, jadrnica! »To bo nekaj zame,« se je Ivan razveselil, vzel jadrnico in jo odnesel domov.

Naslednji dan jo je po kosilu odnesel k reki. »Preizkusil jo bom,« si je mislil in veselo požvižgaval. Poklaskal si je prijeten kotiček, položil jadrnico na gladino in veter se je uprl v bela jadra. Od sreče je bil ves iz sebe. »Kako lepo plove! Ju-hu-hu!« Ves svet se mu je zdel sončen, lep in vesel. Toda naenkrat je začutil, da se ga je nekdo dotaknil. Stresel se je in se sunkoma ozrl. Za njim je stal sosedov France.

»Kje si pa dobil jadrnico? Daj jo sem, moja je!«

»Ne, ne. Jaz sem jo našel, ne morem ti je dati,« mu je odgovoril Ivan in solze so mu zalile oči, ko je videl, da France vleče jadrnico k bregu.

ROGLJIČKI

Med počitnicami mi je bilo dolgočas. Snega ni bilo, da bi se sankala in zato sem največkrat posedala v kuhinji in sitnarila. Nenadoma se mi je zahotelo, da bi pekla in kuhala. Mama me je nekaj časa začudeno gledala, ko sem ji to povedala, nato pa mi je le dovolila, da spečem rogljičke.

Pobrskala sem po kuharski knjigi, izbrala recept in začela delati. Zamesila sem testo, izoblikovala rogljičke in ko so bili pečeni, sem s ponosom gledala svoj prvi kuharski izdelek. Ponosna sem jih postavila na mizo. Mamica se mi je nasmehala in rekla, da so za prvič kar dobri, kljub temu, da so precej nerodne oblike.

Rogljčki so hitro zginili s krožnika, pa ne zato, ker bi bili lepi, temveč zato, ker so bili čisto zares dobri.

Anica Ocvirk,
Vrhe 21.

»Ukradel si mi jo,« je zavpil France.

»Pusti mi jadrnico! Moja je. Jaz sem jo našel ob reki!«

»Prisrmodaj! Jaz sem jo tja shranil in pika!«

Ivan je jokal.

France ga je gledal in mu rekel: »Da se ne boš cemeril, ti dam tale krožnik v zameno. Glej, lep je. Lahko si ponosen nanj.«

»Ladjo hočem. Kaj mi bo krožnik? Saj je ladja moja.«

Nič ni pomagalo. France je vzel ladjo in odhitel v gozd. Ivan je ostal sam. V rokah je držal pisan

Spomin iz davnine

Šolska haljica

Ni še dolgo tega, ko sem v trgovini srečala znanko, ki je kupovala jopico za svojega osemletnega sinčka. Kar mimogrede sva se zapletli v pomenek.

»Ne vem, kaj naj napravim s tem svojim fantom. Odkar hodi v šolo, mi usako leto strga po tri volnene jopice, ki stanejo nič manj kot pet tisoč dinarjev vsaka. Kaj mu naj vendar oblečem, da bo za nekaj časa držalo, se skoraj vsak dan, ko pride domov, neprenehoma sprašujem...«

Potem sem se nenadoma spomnila, da smo pred letom dni toliko govorili o praktičnosti šolskih haljic haljic za dekce in deklice, pod katerimi lahko ponosijo tudi malo pokrpana oblačila in pa tista, ki jih želi zavarovati. Je tisto pisanje, govorjenje in priporočila kaj pomagalo?

»No, lani so bili skoraj vsi naši učenci v haljah. Priporočali smo jih, dopovedovali, povpraševali, zakaj jih nimajo, letos pa je vnema nekoliko popustila,« je priznala tovarišica Sedlarjeva iz tretje osnovne šole. »Haljice so izredno praktične in skoraj razumeti ne morem, kako

to, da se s tako težavo uveljavljajo. Poleg tega nehoti pomisliti na to, da je vsak delavec pri svojem delu primerno oblečen, da nosi za delo posebno obleko in takrat se uprašam, zakaj ne bi tudi otroci pri svojem delu v šoli nosili tega, kar je najbolj primerno — in to so nedvomno haljice. Izredno lepo se perejo, lahko so v prikupnih krojih, skratka praktične so. Če pa upoštevamo še socialni moment in pogledamo oblačila predum nekaterih deklic v višjih razredih — ponekod poskrobljena spodnja krila, svilene tkanine, pentlje, po drugi strani pa pokrpana oblačila — bi se morali zanje še bolj ogreti.

Lani je prišla k meni mati štirih otrok in mi potožila, da nima denarja, da bi otrokom kupila haljice. Takrat sem nehoti popustila in šele čez čas pomislila na to, da bi izdala za haljico lahko zmanjšal celo vrsto drugih, za bluže, krila in hlače.

— Kaj pa učitelji? Kaj menijo oni o oblačilih za šolo? —

»Prav različnega mnenja so,« se je nasmehnila tovarišica Sedlarjeva. »Nekateri pravijo, da bi jih pogled na »uniformirane« otroke utrujal drugi pa se za halje zelo zavzemajo. Prav bi bilo, če bi šolska halja postala prav tako potreben predmet za učence kot je na primer svinčnik ali šolska torbica. Res je to na prvi pogled nepredviden izdelek, menim pa da so haljice prav poceni. Popravšajte pri »Mojci«, tam jih imajo precej v zalogi!«

»No, pa stopim še k »Mojci«, sem pomislila. Tam sem pogovor navezala kar na besede tovarišice Sedlarjeve o »uniformiranosti« otrok. Takole so mi odgovorili:

»Enoličnosti se pa res ne bojimo. Barve haljic niso predpisane in prav gotovo tudi nikoli ne bodo. Pri nas jih imamo v štirih različnih barvah in različnih velikosti. Pa še raznobarvni ovrtniki lahko haljico popestrijo. Kvaliteta je dobra, blago je posebej barvano in zato je barva obstojna. Pa še poceni so, dosti bolj poceni kot so v Ljubljani in drugih krajih. Haljice so že dobra zamisel.«

Odšla sem in premišljevala. Potem sem se oglasila še pri Danici Frece in še njo vprašala, kaj misli o haljicah. Da so prav praktične, mi je povedala in da jo njen sinček nosi. Tako lepo zaščititi jopice, le hlače se pri sedenju še vedno obrabijo. Meni, da bi bilo prav, če bi tudi dekci nosili nekoliko daljše halje.

Zdaj bo pomlad. Tople bundice bodo zamenjali lahki plašč ali jopice. Če je bil pozimi pogled na deklico, ki je nosila dolge hlače in ji je iz bundice molel pedenjši šolske halje, neprijeten, zdaj te neprijetnosti prav gotovo ne bo več. In deklica ali deček sta v enem letu prav gotovo zrasla. Brez haljice bi krilca, ki je visoko nad koleno ne mogla več nositi, tako pa ga bo lahko skril pod njo. Pa še nekaj. Haljo bosta lahko deček in deklica sama čistila. Le krpo in vodo, pa kis je treba vzeti v roke in haljica bo spet sveža. In bolje bosta pazila na svoje stvari, če bosta tudi sama čistila.

No, res je, da se včasih branimo novotarij. Toda šolska halja končno ni novotarija, kot tudi ni novotarija zvezek in ravnilo. Poskusimo. Morda se bo tudi otrok bolje počutil.

ZREZKI IZ OVSENIH KOSMIČEV

Cetr litra vode, 3 dkg margarine ali masti ter 9 dkg ovsenih kosmičev počasi kuhamo in večkrat premešamo, ohladimo in dodamo prepraženo čebulo, peteršilj, eno jajce, sol, poper. Če je testo premeško dodamo malo drobtin. — Oculujemo zrezke, povaljamo v moki, stepenem jajcu in drobtinah ter ocvremo.

FIZOLOV GOLAZ

30 dkg fižola kuhamo. Pozneje dodamo lorberjev list, timijan in čez čas še žlico nasekane klobase ali ostankov prekajenega mesa ter 3 narezane krompirje.

Posebej naredimo prežganje, s čebulo, česnom, peteršiljem, nekoliko kisa, čepcem sladkorja, žličko rdečice paprike, žličko gorčice. Dodamo kuhanemu fižolu in dobro prekuhamo.

NAŠI RECEPTI

KROMPIRJEV GOLAZ — ENKRAT DRUGAČE

Na masti zarumenimo čebulo, malo česna in dodamo rezine surovega krompirja, žličko rdečice paprike, sol, kumino, lorberjev list — prepražimo, zalijemo z vročo vodo, da krompir komaj pokrije ter počasi dušimo. Ko se krompir zmehča, dodamo skodelico mleka, kjer smo žvrkljali tudi žlico moka.

Golaz močno izboljšamo, če mu na koncu dodamo narezano hrenovko in odstavimo brž ko zavre.

PRIČESKA 1961

Bogate, visoke pričeske, ki smo jih dosegli s topiranjem las, so postale že tako visoke, da so bile podobne visokim čepicam. Tudi v Italiji, kjer je bila moda teh pričesk najbolj priljubljena, so morale žene priznati, da las višje ni več mogoče počesati in da so se svojih pričesk že naveličale. Počas postajajo pričeske spet nižje in urejene. Torej nič več neurejenih čopov.

Pričeska letošnjega leta je kratka, vendar ne po vsej glavi. Kratko pristrijemo lase šele na vratu.

Ta pričeska je valovita ali ne, vendar za spremembo od pričesk zadnjih dveh let, pošteno prečesana in prekrtičena. Letošnja moda dopušča precej svobode pri izbiri linije in si ženska lahko tudi to uredi, kakor ji je drago. Važno je le, da je vrat prost, kajti moda »dolgih vratov« je še vedno veljavna, tudi pri izrezih oblek za pomlad in poletje. In še barva las? Čeprav so za letošnjo zimsko sezono obetali temne lase, je modna niansa za pomlad svetla z milim nadihom srebrnega.

Za prve pomladne dni, v znamenju svetlorjave in močno zelene barve

ŽENA • DOM • DRUŽINA

Kako bo z otroki

»Bojim se, da bi bile žrtve deljenega delovnega časa predvsem otroci,« pravi tovarišica J. V. »V družinah, kjer sta zaposlena oče in mati, je težko ustvariti domače vzdušje, saj smo skupaj vsi le kratke urice pozno popoldne, pa še takrat imamo vsak svoje delo. Doslej sem delala vsako popoldne od 7. do 14. ure. Potlej sem odšla po mlajšo hčerko v vrtec, večja pa se je ob tem času že vrnila od kosila v šolski kuhinji ali pa je bila v šoli. Vrtec nudi otrokom mnogo zabave in opazam, da se mala sedaj bolje sama zaposli, vendar pa sem zelo vesela, da jo imam popoldne zase.«

Mamica, ki mi je v eni sapi povedala te stavke, ni naklonjena deljenemu delovnemu času. Nekateri

delo mora opravljati tudi doma, čeprav prenese težje na postrežnico in pralni servis. In posebno v poletnem času si želi, da bi hodila z malima na sprehode ali na kopanje. Podjetje, kjer je zaposlen njen mož, ne bo uvedlo deljenega delovnega časa. Vendar pa je oče deklic tako zaposlen, da bi večino popoldnevovali majli bili sami doma. »Bojim se, da bi izgubili še tiste urice, ko smo bili doslej skupaj, saj bi me nekatera dela tudi po popoldnanski službi čakala še neopravljena.«

Pogovor s tovarišico Jožico je prikazal položaj, ki bi nastal malone pri vseh družinah, kjer sta zaposlena oba roditelja. Ko sem jo ob koncu vprašala še, kaj misli o delovnem učinku žena pri sedanjem

nedeljenem delovnem času in pri deljenem, mi je odgovorila: »Delovni učinek pri deljenem delovnem času je brez dvoma večji, če upoštevamo, da se delavec med tem časom spočije. S tega stališča bi tudi jaz bolje delala popoldne. Vendar pa dvomim, da bi zadovoljivo opravljala svoje delo vse popoldne, če bi se morala vedno bati, kaj se utede v tem času zgoditi doma.« Eva

Pomladna utrujenost

Spet prihaja čas, ko se naglo utrudimo in ko se čisto slabo počutimo, kakor bi se nas loteval kakšen prehlad. Že lani smo govorili o teh pojavih, ki so spomladni tako pogosti sprčo pomanjkanja vitaminov v hrani. Zato danes le na kratko.

Hrana ima sedaj najmanj vitaminov, zato je prav sedaj tudi najvažnejše, da pazimo kaj pripravljamo za obed in večerjo. Skušajmo pripraviti vsak dan kakšno presno jed, kisló zelje v solati, regrad, repinčel ali radič, večerje pa dopolnimo s kislo smetano, sirom, mlekom ali kakaom. Skuto ter rženim ali koruznim kruhom. Privoščimo si včasih limonov sok in sklenimo, da bomo za prihodnjo zimo zagotovo pripravili dovolj sadnih sokov, ki nam bodo ob tem času neizmerno koristili.

Vsekakor pa se posvetujte z zdravnikom, če ste zelo utrujeni. Vitaminske tablete bodo bržkone v nekaj dneh nadomestile izgubo, ki ste jo utrpeli preko zime.

POMLAD V DOMU

Sonce sije v sobi in vedno bolj in bolj kaže svojo blagodejno moč. V kratkem nam bo tudi koledar pokazal prihod pomladi, pa jo presemetimo in jo ustvarimo doma že sedaj. Malone vsak grm v toplih stanovanjskih prostorih že brsti, poleg tega pa je tudi teloha, mačice, resja in noric tudi na trgu že dovolj.

Delo bo bolj prijetno, če si postavimo mizo tako, da bo sonce vsaj

malo pokukalo na njo. Uredimo stanovanje preko poletja tako, da bomo imeli delovno mizo v najsvetlejšem kotu doma. Pri tem namreč zavarujemo ostalo pohištvo, ki smo ga od tod umaknili v senco, saj sonce le preveč škoduje furnirju. Operimo zavese in umijmo okna. Ne le okenjski šip, marveč tudi notranje in zunanje okvire, ki sedaj še nič ne bleščijo pod sončnimi žarki.

VEČ ŽENA v družbeno dejavnost

IZ RAZGOVORA S PREDSEDNICO KOMISIJE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENA PRI OBČINSKEM ODBORU SZDL ZALEC, JOZICO DIMEC

Tudi žalska komunna je ena izmed tistih komun v Sloveniji, ki ima razmeroma visok odstotek zaposlene delovne sile. To se kaže predvsem v kmetijstvu, pa tudi v industriji, kot na primer, v Tovarni nogavic Polzela, Tekstilni tovarni Prebald, Tekstilni tovarni Sempeter, Kemični industriji Liboje in Tekstilni tovarni JUTEKS. Na drugi strani pa je odstotek žena v raznih organizacijah ter organih delavskega in družbenega upravljanja razmeroma nizek. Močnejše afirmacije žensk v delavskem upravljanju ovira razen njihove preobremenjenosti v gospodinjstvu tudi njihova nekvalficirana delovna mesta, v kmetijstvu in pa deloma v kemični industriji pa še vedno delajo na nekvalficiranih delovnih mestih. Zaradi tega imamo v strukturi delavskih in združenih svetov razmeroma malo izvoljenih žensk, kajti težnja, da bi volili v delavske svete kvalificirane in sposobnejše delavce ženske, na nekvalficiranih delovnih mestih izključuje.

Da se bo žena lažje vključevala v aktivno družbeno življenje, da se bo lahko izpopolnjevala na delovnem mestu in dobila kvalifikacije, je nujno prenesti gospodinjstva dela, ki jo še danes preobremenjujejo, iz doma. Smeleje se je treba angažirati v ustanavljanju servisnih delavnic pri stanovanjskih skupnostih, vaških skupnostih in gospodarskih organizacijah. V večjih naseljih pa uvesti še dodatni servis za gospodinjstvo pomočnice in nego bolnika na domu. V nekaterih podjetjih in gospodarskih organizacijah so že uspešno začeli reševati te probleme. Tako v Tovarni nogavic Polzela zelo uspešno deluje pralnica, kjer koristniki plačujejo samo stroške za pranje, medtem ko stroške režije krije tovarna. V tovarni pravijo, da se jim ta izdelek za režijo izplača, ker je storilnost delavk zaradi tega večja.

Poleg tega je žalska občina tudi močno kmetijsko področje, kjer žene nastopajo kot proizvajalci v hmeljarstvu, svinjereji in perutinarstvu. Anketa je pokazala, da kmetke žene pečejo in perejo skoraj vedno ponoči in to v sezoni intenzivnega kmetijskega dela. Zato bodo morali vaški odbori SZDL in ostale krajevne organizacije posvetiti več pozornosti reševanju tega problema. V nekaterih vaških skupnostih so te probleme že začeli reševati, tako bodo v Braslovčah še to leto začeli z gradnjo mehanizirane vaskne pralnice. Vaščani iz Topovlj na področju bivše braslovške zadrge so sami z lastnimi sredstvi od samoprispevkov in s pro-

stovoljnimi delom začeli graditi manjši objekt za vaško pralnico in hladilnico, vendar jim je za nadaljnjo gradnjo zmanjkalo sredstev. V Zalcu samem je v adaptaciji večji objekt stanovanjske skupnosti, kjer bodo uredili obrat družbene prehrane s kapaciteto 600 do 1000 obrokov, mehanizirana pralnica s krpalnico, kemična čistilnica ter večja šivalnica. V kratkem bo pričela z delom pralnica, ker sedanja pralnica že dolgo ne zadovoljuje vseh potreb.

Za družbeno prehrano skrbijo za-

enkrat gostinska podjetja in en manjši obrat družbene prehrane, kjer pripravljajo tudi tople obroke za podjetja in ustanove v Zalcu. Občinski ljudski odbor, ki se je pred kratkim preselil v nove prostore, je za svoje uslužbenke odprl bife, kjer je možno po lastni ceni dobiti poleg mesnih jedi tudi jajčka in mleko, kar dosedaj ni bilo v praksi.

V prihodnje se bo treba tudi močno zavzeti za reševanje problemov varstva otrok med službenim časom, ker so vsi vrtni že prepolni in ne zmorejo zadovoljiti vseh potreb varstva otrok in šolske mladine. Tak problem najbolj vidno izstopa na KG Vrbje.

Nedvomno bo delovna storilnost žena in njihova družbena aktivnost večja, če se bodo ti problemi spri reševali s skupnimi močmi vseh činiteljev in žena bo dobila tisto vlogo v družbenem življenju, ki ji pripada. S. L.

V dvorani Kladivarja se je pred dnevi zbral na občnem zboru sindikalne podružnice kolektiv Avtobusnega prometa in Vulkanizacije Celje. Poleg pregleda dela so obravnavali program za naslednje delovno razdobje in obdarili pet starejših članov kolektiva, ki odhajajo v pokoj.

Delavska univerza v VELENJU se uveljavlja

Na zadnji seji upravnega odbora delavske univerze v Velenju so obravnavali njeno delo v prvi polovici lanske sezone. Ugotovili so, da so dosegli lepe uspehe. Delavska univerza je prirejala predvsem razne tečaje, seminarje in šole, pri čemer velja pripomniti, da je pritegnila vanje preko 4 tisoč državljanov, medtem ko je lani v vsej sezoni ta številka znesla samo 600.

Poleg političnih šol je bil uspešen še seminar za mlade komuniste. Predavanja v okoliških krajih pa so bolj obiskana od predavanj v Velenju in Sošanju. V Industrijsko rudarski šoli je delavska univerza organizirala marksistični krožek in popularna predavanja ob ponedeljkih.

Družbeno-ekonomski sektor je v primeri z lanskim letom občutno razširil svojo dejavnost. V seminarjih je bilo 311 članov delavskih svetov iz osemih podjetij. Sprito novega gospodarskega sistema, katerega realizacija bo odvisna v prvi vrsti od delavskih svetov in kolektivov, pa bo delavska univerza organizirala tudi predavanja v kolektivih gospodarskih organizacij v komunih.

Poleg omenjenih predavanj bodo priredili še seminarje za delavske svete v podjetjih, kjer teh še ni bilo. V načrtu v tej sezoni pa so še razni seminarji za organe družbenega upravljanja od šolskih svetov do članov kmetijskih združenj. Takoj po letnih konferencah osnovnih organizacij Zveze komunistov pa bodo imeli v komunih seminar za nove sekretarje teh organizacij.

Upravni odbor je bil zelo zadovoljen z delom oddelka za odrasle na srednji ekonomski šoli in je ugotovil, da je pomoč matične šole v Celju zelo dobra in da sodelovanje poteka v najboljšem vzdušju.

Delavska univerza pripravlja za prihodnjo sezono tečaj za pridobitev kvalifikacije iz lesne in zidarске stroke. V teku pa so tečaji za rudarje in za kovinarje.

Poljudno-znanstveni sektor je bil zelo aktiven v organizaciji »Šole za starše« in »Šole za življenje«. Šole za starše je obiskovalo preko sto rednih slušateljev.

Na seji so govorili tudi o reorganizaciji upravnega odbora za prihodnjo mandatno dobo. Upravni odbor naj bi se zmanjšal na 9-11 članov, da bi s tem postal bolj elastičen. Za novega predsednika upravnega odbora so izvolili inž. Ludvika Malijskega, medtem ko so izrekli vso zahvalo dosedanjemu predsedniku Ivanu Jamnikarju.

Delavska univerza je po letu in pol od svoje ustanovitve pokazala dobre rezultate in se afirmirala v komunih kot koristna ustanova, katere vloga bo v bodoče še večja in odgovornejša sprito nalog, ki nam jih postavlja petletni načrt in razvoj družbeno-ekonomskih odnosov. Nov sistem bo zahteval še bolj samostojne proizvajalce, ki morajo imeti poleg strokovnega znanja tudi dovolj jasno razčiščene pojme o naši specifični socialistični poti. V. V.

POGOVOR S SEKRETARJEM OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS V CELJU TONETOM SKOKOM

Vpliv komunistov je čutiti povsod

Prav te dni potekajo v celjskem okraju redne letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov, ki so hkrati priprave za občinske konference Zveze komunistov, ki bodo v mesecu aprilu. V tej zvezi smo zaprosili sekretarja občinskega komiteja ZKS v Celju tov. Toneta Skoka, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

— Kako potekajo letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov v celjski občini?

— Doslej je že več kot polovico osnovnih organizacij Zveze komu-

nistov imelo letne konference. Le-te so izredno dobro uspele v podjetjih. Na njih je bilo čutiti, da se vpliv osnovnih organizacij in članov vedno bolj prenaša v

širino. Ne preko nekih transmisij in povezav kot je bilo to v navadi še prejšnja leta, temveč z aktivnim delom članov Zveze komunistov v organih delavskega in družbenega upravljanja in v množičnih organizacijah in društvih.

— Kako se odraža delo osnovne organizacije ZK kot celote?

— Osnovna organizacija Zveze komunistov je le usmerjevalec političnega dela, kjer dobe člani le napotila za akcijo in kjer se preverjajo sklepi in zadolžitve članov. Razen tega organizacija vzgaja članstvo za naloge v množičnih organizacijah in organih upravljanja.

— Do kdaj bodo končali z letnimi konferenca in osnovnih organizacij Zveze komunistov?

— V osnovnih organizacijah bodo zaključili z letnimi konferenca do konca tega meseca. Te konference so hkrati že priprave za občinsko konferenco, ki bo v aprilu. Točnega datuma še nismo določili.

— Kako potekajo priprave za letno konferenco ZK in kaj bo konferenca obravnavala?

— Do konca marca bo že izdelano organizacijsko poročilo, ki bo izhajalo iz sklepov zadnje konference in bo prikazalo delo, uspehe ter pomanjkljivosti članstva in organizacij Zveze komunistov od zadnje konference. To poročilo bodo sprejeli delegati že nekaj dni pred konferenco. **Politično poročilo in razprava na konferenci pa bo obravnavala predvsem delo s političnega aspekta in smernice za naprej. Velik poudarek bo dala konferenca izvajanju novega gospodarskega sistema, saj bo takrat občinski politični aktiv že razpolagal s podatki, kako se novi gospodarski ukrepi v praksi uveljavljajo. Tudi delegati iz podjetij bodo v tej zvezi lahko že opozorili na nekatere pozitivne ali negativne pojave.**

Na kraju našega razgovora je tovariš Skok še dodal, da bo imela konferenca delovni značaj. V ta namen bodo delegati predvsem iz večjih podjetij kot je Zvezarna Store, Metka, TEP in Cinkarna, govorili o problemih, o katerih so že razpravljali na letnih konferencah svojih osnovnih organizacij. Razen tega prav te dni vsi člani Zveze komunistov izpolnjujejo anketo, ki bo konferenci koristno služila za analizo njihove dejavnosti. —ma—

Avtobusna čakalnica ali kaj

Človeku je kar hudo pri srcu, če pogleda v žalsko avtobusno čakalnico skozi vrata, ki jim na desnem krilu manjka šipa.

Tako sem vanjo pogledal tudi jaz. Sicer zanjo sploh ne bi vedel, da me ni nanjo opozoril dodatni avtobusni vozni red ob vratih. Toda, ojoj! Čakalnica je namreč vse drugo prej, kakor čakalnica. Na malem in tesnem prostoru je toliko najrazličnejših »artiklov«, da ima človek prav zares kaj videti. Tu lahko najdete olupke in ogrizke jabolk, vse vrste cigaretnih ogorkov, celo oglodane kosti in ne nazadnje papirčke sredi pljunkov. Tole seveda ni prav nič estetsko, toda če naj bodo podatki o tej žalski »znamenitosti« točni, jih je pač treba točno zapisati. Zakaj bi se konec koncev skrivali pred realizmom? Ali ni ta tako imenovana čakalnica v središču trga, kjer jo lahko poleg vsakodnevni številnih potnikov vidijo tudi ostali državljani?

Zanimivo bi bilo naposled vedeti, kdo bi bil dolžen skrbeti za ta javni prostor (če sploh kdo), seveda v drugačnem smislu, v kakršnem »skrbijo« zanj zdaj! Ga nemara ne bi mogli opremiti s kakšnim zabojem za smeti, pa nazadnje morda celo s pljuvalnikom, če ze moramo pljuvati! Mar ne bi potlej zaleglo morebiti tudi nekaj napisov v tem smislu, da na javnih prostorih ni kulturno, če smo nekulturni. Napise v obratnem smislu namreč že imamo! Razen tega mislim, v kolikor so se pač odločili, da bodo imeli v Zalcu avtobusno čakalnico (in potemtakem ne svinjak s čakalnico), da spada v njeno kompetenco tudi kakšna metla. V nasprotnem primeru je najbolje, da prostor zaprejo, po možnosti čim tesneje, da namreč iz njega — zlasti zdaj, ko bo postalo topleje — ne bodo najrazličnejši bacili ogrozili našega zdravja! Vem, da Zalcani ljubijo lepoto in čistočo, vendar takale reč zelo kvari njihov ugled in ugled njihovega kraja.

Avtobusni potnik

Proslava dneva žena

Krajevna organizacija SZDL Zalec je organizirala v soboto zvečer v prostorih Hmeljarskega doma proslavo Dneva žena. V svojem govoru je Marija Zagar, načelnik oddelka za družbene službe pri ObLO orisala zgodovinsko vlogo in pomen praznovanja 8. marca ter poudarila družbeno vlogo žena v današnji družbi. Zenski pevski zbor žalske Svobode je pod vodstvom Juste Holobar zapel nekaj narodnih in borbenih pesmi. Nastopili so tudi žalski mladinci in pionirji osnovne šole o raznih ritmičnih in artističnih točkah, program pa je pripravila Anđelika Gorišek. S. L.

Motiv z Otoka

GOSTOVANJE V LIBOJAH

Pred dnevi je v Libojah gostovala igralska družina »Bratov Dobrotinskih« iz Skofje vasi. Upriporili so Vdovo Rošlino. Libojčani so se do solz nasmajali brhki zapeljivki Rošlinki, postarnemu ženinu Jernejcu in ni manj ostalim igralcem. Od prvega do zadnjega so vsi odlično zaigrali. Nabito polna dvorana je bila že drugič dokaz, da so igralci iz Skofje vasi vedno dobrodošli. Lani so tu gostovali z Divjim lovem. Zato si želimo, da bi še prišli!

E. S.

NEPRAVILNO POSLOVANJE

Zavod za zaposlovanje invalidov na Vranskem je bil ustanovljen z namenom, da bodo tu našli zaposlitev in se vključili v proizvodnjo predvsem invalidi, ki so izučeni obrti ali imajo določene kvalifikacije. Vendar je pozneje uprava tega zavoda sprejela precej delavcev, ki niso invalidi in nimajo nobene kvalifikacije. Zaposlitev kvalificiranih invalidov je koristna oziroma rentabilna, ker ti ustvarjajo določen dohodek. Okrog 75 odstotkov delovne sile, ki je pri zavodu zaposlena, nima potrebne kvalifikacije in so njihovi glavni proizvođači razni artikli domačih obrti, ki pa danes niso več iskani na trgu. Proizvođači kvalificiranih delavcev so na trgu našli potrošnike, medtem ko razni artikli domače obrti ne, in zaradi tega je v zavodu nastala težka finančna in politična situacija. Za plače ni bilo realnega kritja.

Zavod tudi nima komercialne službe, ki naj bi urejevala vprašanje, kaj trg potrebuje, da bi tako zavod usmeril proizvodnjo na te artikle

Tudi računovodska služba ni vršila analize in podatke. Na sejah upravnega odbora, ki je večkrat zasedal, in na sestankih kolektiva so delavci predlagali razne ukrepe za izboljšanje proizvodnje in komercialne službe, vendar uprava teh sklepov ni izvrševala.

Sindikalna organizacija, ki je bila ustanovljena hkrati z ustanovitvijo zavoda, pa se ni znašla v reševanju teh problemov, da bi jih odpravila. Delavci smatrajo sindikalno organizacijo za organizacijo, ki naj rešuje probleme zgolj s stališča trgovine, ne pa skrbi za človeka. Iz tega je razvidno, da tudi sindikalna organizacija niti v najmanjši meri ni odigrala tiste vloge, ki bi jo morala.

Poleg teh problemov pa se kaže v kolektivu velika razdrobljenost in neenotnost, nimajo urejenega delovnega časa niti pravilnikov o nagrajevanju. Slabo finančno poslovanje je tudi vzrok nizkih osebnih dohodkov. Tako so delavci v mesecu januarju v konfekcijskem obratu

dobili plače od 2500 do 9000 dinarjev! svoje naloge, da bi dajala organom družbenega upravljanja potrebne

Na zadnjem sestanku kolektiva, ki je bil pred nekaj dnevi, so izvolili novo sindikalno vodstvo, ki naj bi takoj pristopilo k reševanju teh problemov. Potrebno bo predvsem ugotoviti kadrovsko vodstvo zavoda, hkrati pa urediti komercialno službo ter finančno poslovanje. Zavod bi se naj bavil s tisto dejavnostjo, katere proizvode bo lahko prodal. Če hoče, da bo proizvodnja rentabilna, mora nujno napraviti za vsak obrat posebej pravilne kalkulacije. Do sedaj so delovali mizarski, konfekcijski in pletarski obrat, vendar slednji nima več pogojev za nadaljnji obstoj, ker ni rentabilen. Tudi družba se je odpovedala vsem datjavam zavoda od prometnega davka, prispevka od dohodkov — pavšala do proračunskih prispevkov. Da bodo to kritično stanje v zavodu popravili, je nujno, da sodelujejo pri tem vsi člani kolektiva. S. L.

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

ZOPET NOGOMET 63 milijonov za telesno kulturo

V nedeljo se bo začel drugi ali spomladanski del nogometnega prvenstva v slovenski conski ligi. Kot je znano nastopata v njej Kladiivar in Olimp. Enajst naslednjih zavrtljajev nogometnega tekmovanja je za obe celjski moštvi velikega pomena. V športu je že tako, da hoče vsaka ekipa ali vsak posameznik doseči čim boljše rezultate. V tem pogledu so usaj na papirju na dosti boljšem položaju igralci Kladiivarja, ki bodo doma odigrali kar sedem težkih tekem. Težje delo pa bo imel Olimp, ki bo moral večkrat nastopiti na tujem igrišču, kot pa pred domačimi navijači.

Medtem, ko ima Kladiivar vse pogoje, da se prinese v sam vrh lestvice najboljših slovenskih nogometnih enajstov, pa čaka Olimpa težko delo pri uresničitvi želje za obstanek v družbi najboljših. Kakor Kladiivarju tako želimo tudi Olimpu, da bi dosegel zaželene rezultate. Seveda pa bo treba za to ne samo več bojne sreče, temveč tudi več prizadevanja, požrtvovalnosti, borbenosti in podobno. In končno — brez redne in sistematične vadbe tudi uspeh ne bo.

Končno še besedo obiskovalcem nogometnih tekem. Jesenski del prvenstva je minil brez večjih zapletov. Tako naj bo tudi v spomladanskem delu.

V prvem kolu spomladanskega dela prvenstva bo Kladiivar na Olimpiju igral s prejšnjim tekmovcem Rudarja. Jesenska tekma med njima se je končala z neodločenim izidom 2:2 (mladina 6:3 za Rudar). Olimp pa bo odpotoval v Ljubljano, kjer se bo srečal s Krimom. V prvi tekmi so bili Gabrčani boljši in so zmagali z 2:0 (enako mladina).

Kot kaže bo Kladiivar odprl lastno, preurejeno igrišče šele s prvim aprilom. Upajmo, da ta vest ni preaprilska.

Atletika

Za začetek - v dvorani

Za uvod v letošnjo sezono atletskih prireditev je bilo v nedeljo dopoldne v dvorani Zagrebskega velešolstva državno prvenstvo v pokritih prostorih. Med več kot 350 atletih je bilo tudi okoli trideset članov celjskega Kladiivarja. Navzlic temu, da nista nastopila niti Ljorger niti Šikovec-Lungec, jeva (zaradi bolezni oziroma poškodbe), so se člani celjskega društva držali več kot solidno. Največji uspeh je prav gotovo dosegel Vazič z zmago na 3.000 met-

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR LAŠKO BREZ SREDSTEV ZA TELESNO VZGOJO — VELIKA SREDSTVA ZA INVESTICIJE — O USPEHIH NABIRALNE AKCIJE

Obrnili smo se na predsednika okrajnega sveta za telesno vzgojo tov. Karla Juga, naj nam pove, kako so okrajni in občinski ljudski odbori v preteklem letu s proračunskimi sredstvi podprli telesno vzgojo in šport v celjskem okraju.

NAD 19,5 MILIJONOV ZA FUNKCIONALNE IZDATKE

»Naši športniki in telesnovzgojni delavci kaj radi poudarjajo, da občinski ljudski odbori skupno z okrajnim slabo skrbijo za finančni in sredstvi za potrebe telesne kulture. Res je, da so potrebe na tem področju, zlasti pa želje, zelo velike in da jih je nemogoče uresničiti preko proračunskih sredstev. Vendar so ljudski odbori kljub velikim potrebam na drugih področjih v skladu z možnostmi namenili tudi za potrebe telesne vzgoje in športa izdatke zneske.

Poročila, ki so jih dostavili občinski ljudski odbori sami, kažejo, da so za funkcionalne izdatke raznih društev v letu 1960 izplačali 11.118.000 dinarjev, za športne organizacije 5.721.000, za Partizana 3.354.000, za strelstvo 688.000, za delavski šport 610.000, tabornike 220.000, planinstvo 40.000 in za šolski šport 335.000 dinarjev. Vsi občinski ljudski odbori razen laškega so imeli določena sredstva v svojih proračunih. OLO Celje je namenil in izplačal za telesno kulturo 8.600.000 dinarjev. Sredstva so bila potrošena za funkcionalne izdatke okrajnih vodstvenih organov okrajne zveze Partizan, okrajne športne zveze s podzvezami, okrajnim strelskim odborom, taborniškim starešinskim

svetom, planinstvo, letalski klub »AERO« in šolsko telesno vzgojo. Skupno znašajo vsa sredstva od ljudskih odborov 19.718.000 dinarjev.

PRECEJSNJA SREDSTVA ZA INVESTICIJE

»Čeprav je bilo v okrajnem družbenem planu za leto 1960 namenjenih le nekaj nad 13 milijonov negospodarskih investicij na področju telesne kulture nam podatki iz občin kažejo, da je bilo porabljenih v te namene 27.983.000 dinarjev. Samo štiri občine od osmih (Celje, Zalec, Soštanj in Slovenske Konjice) so imele investicijska sredstva za telesno vzgojo. Največ sredstev (nad 22 milijonov) je imel ObLO Celje, ki jih je uporabil za nadaljevanje del pri gradnji »Ljudskega kopališča« in gimnazijskega stadiona, najmanj pa ObLO Slovenske Konjice (183.000 dinarjev).

NABIRALNA AKCIJA JE LE USPELA

»Čeprav občinski in okrajni štab za zbiranje sredstev za gradnjo manjših igrišč v letu 1960 z rednimi izjemami niso bili delavniji, je efekt nabiralne akcije v preteklem letu enak akciji v letu

1959. V denarju, materialu in prostovoljnih delovnih akcijah je izražen efekt v celotnem okraju s 15.453.043 dinarji! Vsa sredstva so bila izkoriščena za gradnjo šolskih igrišč. Če upoštevamo, da so materialni pogoji šolske telesne vzgoje v našem okraju zelo slabi, saj večina šol še danes ne razpolaga z ustreznimi igrišči za pouk telesne vzgoje in da šole težko dobijo izdatna proračunska sredstva za telesno vzgojo, potem smo lahko s to akcijo več kot zadovoljni, ker smo v mnogočem izboljšali trenutno slabo stanje. Čeprav ta akcija pri Svetih za telesno vzgojo in drugih odgovornih činiteljih ni simpatična, pa je praksa zadnjih dveh let le pokazala, da bi bilo vredno v bodoče pri tem delu zastaviti večje sile in s tem bi bili brez dvoma tudi uspehi boljši.

Ce ob zaključku sumiram vsa sredstva, ki so jih ljudski odbori na našem področju namenili za rast telesne kulture in k temu prištetjem še zbrana sredstva nabiralne akcije, je bilo v celotnem okraju namenjenih kar 63.151.043 dinarjev za te potrebe. To so že izdatna sredstva in kažejo na veliko razumevanje ljudskih odborov za potrebe telesne kulture. Prepričan sem, da bodo ljudski odbori tudi v letošnjem letu pokazali za te potrebe, če ne večje, pa vsaj tolikšno razumevanje kot v letu 1960.

Lepa udeležba in dobri rezultati

V počastitev dneva žena je Okrajni strelski odbor izvedel množično tekmovanje, na katerem je nastopilo 13 ženskih ekip s 65 tekmovalkami. V ekipnem ocenjevanju je zmagala ekipa prva vrsta občinskega strelskega odbora iz Celja, ki je dosegla 645 krogov. Na drugo mesto so se uveljavile strelke iz Zalca s 608, na tretje Spitalič iz Kojnice 574, na četrto druga ekipa iz Zalca s 480 in na peto vrsto iz Vi-

tanja s 466 krogov.

Med posameznicami je najboljši uspeh zabeležila Zeljeva s 182 krogi. Ostala boljša mesta pa so zasedle: 2. Hočevar (Avtoobnova) 172, 3. Gračner (Tempo) 169, 4. Klokočnik (Spitalič) 165, 5. Ramšak (Sempeter) 162, 6. Zupanc (Liboje) 160, 7. Višnar (Spitalič) 157, 8. Napotnik (Soštanj) 152, 9. Režika Zupanc (Liboje) 146, 10. Podbregar (Liboje) 140 itd.

Brez igrišča

Nekoč je bilo telovadno društvo »Partizan« v Smarju pri Jelšah precej razgibano. Na ravni pred železniško postajo so imeli lepo urejeno igrišče, ki je odgovarjalo potrebam šmarskega kraja. Tu je bilo nogometno igrišče, dva prostora za odbojko in prostor za košarkarski trening. Ob robu pa je potekala tekalna steza.

Danes pa je slika igrišča zelo spremenjena. Nova obšolska proga je krepko spremenila njegovo obliko. Zdaj pričena že četrto leto, ko Smarčani nimajo več igrišča, čeprav je v društvu vključenih čez 200 aktivnih članov in bi igrišče uporabljalo še okrog 500 pionirjev šmarske šole. Nedvomno se športno življenje ne more razvijati tako kot nekoč. Vodstvo društva si prizadeva, da bi se sporazumelo z železniško direkcijo, ki naj pomaga urediti igrišče ponovno do takega stanja, kot je bilo nekoč, toda nikakor ne morejo ujeti skupnega koraka. Železniško podjetje bi rado društvo odpravilo s skromno odškodnino, čeprav je v interesu celotne skupnosti, da se igrišče ponovno uredi, kot je potrebno. Igrišče bi bilo zdaj potrebno premakniti niže po terenu, ker je edino tam mogoče urediti pri-

merno igrišče. Telovadno društvo je mnenja, da novo igrišče uredi železnica v lastni režiji ali pa odmeri primerno odškodnino. Po predračunu, ki je bil izdelan s pomočjo okrajne zveze telesnovzgojnih društev Celje, bi bilo potrebno okrog 2.000.000 din.

Vprašanje šmarskega igrišča je še vedno odprto. 700 aktivnih telovadcev čaka. Pravijo, da bodo vsi zagrabili za delo in si uredili igrišče, vendar osnovna gmojna sredstva morajo biti. S predloženim predlogom so zelo skromni, saj je strokovnjak gradbenega podjetja prikazal predračun za 7 milijonov dinarjev, ki je skoraj štirikratnik njihovega predloga. Ali bodo kljub prizadevanju občinskih političnih in oblastnih organov brez igrišča čakali še peto leto?

Rokomet

CELJANI V LAŠKEM

Rokometaši Partizana Celje mesto so v nedeljo nastopili v Laškem in se pomerili z domačo ekipo Rudarja. V prvi tekmi so celjski pionirji premagali laške sovornike 18:8, v glavni pa je prva vrsta celjskega Partizana odpravila Laščane 28:18. V zadnji tekmi so celjski pionirji izgubili srečanje z Rečico 21:9.

DVE ZMAGI CELJSKIH PIONIRJEV

V nedeljo so rokometši iz Polul povabili v goste pionirje Partizana Celje mesto. Boljši igralci iz mesta so to pot zabeležili kar dve zmagi. Medtem, ko so prvo tekmo zaključili z rezultatom 19:10 v svojo korist, pa se je rezultat druge glasil 15:14. Obe moštvi sta pokazali lep in tehnično zadovoljiv rokomet. V zmagovalnem moštvu so se najbolj odlikovali Krelj, Toplak, Kokot, Koren in Fink, pri Polulah pa Slamnik in Stopar.

KEGLJANJE

SLABA USPEHA KEGLJAČEV CELJA

Kegljači železničarskega kluba Celja so nastopili na prvenstvenem tekmovanju v Mariboru, kjer so s skromnim rezultatom 6232 kegljev izgubili sleherni možnost za boljšo uvrstitev na lestvici republiškega prvenstva. Zelo slabo so se odrezali tudi na domačem kegljišču, saj so v dvoboju z Rakekom zmagali gostje, domačini pa so podrl 6252 kegljev. Na obeh tekmovanjih je bil spet najboljši Marinček, ki je v Mariboru podrl 798, v Celju pa 809 kegljev.

CELJANKE PRVE NA FRIZERSKEM TEKMOVANJU

V nedeljo je frizerska šola v Mečinjah pri Kamniku ob proslavljanju desete obletnice obstoja pripravila tekmovanje frizerske stroke za vajence. Proslave in tekmovanja se je udeležilo tudi nekaj vajenk iz šole Borisa Kidriča v Celju. Mlade Celjank so med vsemi šolami po-

kazale največ znanja in so tako osvojile prvo mesto republiškega mladinskega prvenstva, saj so zasedle vsa mesta od drugega do šestega. Najboljše so bile: Zofija Arzenšek, Marijana Preskar in Martina Arnshek. Prvo mesto v republiškem tekmovanju je nedvomno lep uspeh in kaže veliko znanje mladih Celjank in prizadevanje njihovega strokovnega vodstva.

JUTRI SEJA OB LO CELJE

Jutri dopoldne se bo v dvorani Narodnega doma začela najprej skupna zaseda pa ločni seji obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Celje. V osrednji točki skupne seje bo poročilo o minulih zbiorih volivcev. Na ločenih sejah pa bodo med drugim razpravljali o stališčih v zvezi s predlogi k perspektivnemu

planu gospodarskega razvoja celjske občine v naslednjih petih letih in pripombe k družbenemu planu in proračunu celjske občine za letošnje leto. Mimo tega bodo odločali o ustanovitvi odbora za rekonstrukcijo ceste v Brezovi ter ceste Runtle—Lesje—Gmajna.

Združeni študentje iz Celja

Ni še dolgo od tega, ko so celjski študentje ustanovili svoj klub. Celjski akademski klub obstaja sicer že več let, vendar združuje študente vsega okraja. Ker je območje tega kluba tako veliko, pa je onemogočeno skoraj vsako tesno sodelovanje med študenti in klubom in med študenti samimi. Se posebej je bilo to opaziti vsako leto ob času počitnic, ko so se študentje razšli po domovih in je že minimalna dejavnost kluba popolnoma zamrla. Ze v prejšnjih letih pa so se začeli

združevati študentje v posameznih krajih v sekcije Celjskega akademskega kluba. Po vzoru vseh teh študentov pa so se letos odločili tudi celjski študentje, da se v nekakšnem ožjem klubu združijo in navežejo tesnejše stike ter poživijo svojo dejavnost.

PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA NA POLULAH

Krajevna organizacija Socialistične zveze »Pod gradom« je v soboto svečano proslavila praznik žena. Za terene Zagrad, Osenca, Zvodno in Pečovnik so priredili proslave v dvorani Stegu v Zagradu, za terene Lisce, Breg, Polule, Košnica in Tremarje pa v prostorih osnovne šole na Polulah. V programu so z recitacijami in petjem nastopili šolski otroci, gojenci učiteljskega in dijaškega doma Dušana Finžgarja. Spored pa so zaključile polulske žene, ki so pod vodstvom tovarišice Kranjčeve zapele nekaj ubranih pesmi. V polulski šoli se je k praznovanju zbralo nad 120 ljudi.

Tako je bilo tudi v dvorani pri Stegu. Tam sta žene pozdravili predsednik Socialistične zveze »Pod gradom« in predsednik podružnice stanovanjske skupnosti Zagrad.

KRONIKA NESREČ

NESREČA V RUDNIKU
Pri delu v rudniku Liboje je prišel v dotik z električno napeljavno Pavel Laznik. Opeknel se je po glavi in nogi.

KOLESAR JE PODRL
Antonio Rep iz Medloga, ki si je pri padcu poškodoval nogo.

NESREČA V TOVARNI
V Tovarni emalirane posode si je delavec Jože Kores pri delu poškodoval glavo in oko.

VOZ GNOJA SE JE ZVRNIL
V Virštanju na Mata Šimanovič, ki si je pri tem zlomil nogo.

PADCA S KOLESOM
Franc Krt iz Andraža pri Polzeli je padel s kolesom in si poškodoval nogo. — Tudi Jože Lokar je v Košnici padel s kolesom in si poškodoval glavo.

NESREČA RUDARJA
Rudi Ostruh si je pri delu v rudniku Zabukovca poškodoval nogo.

NESREČA S PRIKOLICO
V Zalcu se je prikloila avtomobila zvrnila med vožnjo na Jožeta in Terezijo Prasiček ter na Martina Uratnik. Prva dva sta si zlomila roko, Uratnik pa si je poškodoval nogo.

NESREČA S CIRKULARKO
Mihaela Goben iz Podgorja pri Sentjurju je cirkularka poškodovala prste naroki.

NESREČNI PADCI
Avgust Sinko iz Zabukovca si je pri padcu poškodoval nogo. — Tudi Majda Močnik iz Celja si je pri padcu poškodovala nogo. — Ivo Kroflič iz Gorice pri Dobri si je pri padcu pretresel možgane. — Po stopnicah je padel v Nadgradu pri Opločnici Anton Fridrih in si poškodoval glavo. — Tudi Stanko Vetrovec, delavec v Steklarni v Rogški Slatini je padel po stopnicah. Poškodoval si je glavo in oko. — Pri čiščenju je padel z drevesa v Senovici pri Smarju Stefan Gajšek. Poškodoval si je levo roko. — V Zalcu je padel s priklole Ivan Cvetkovič. Zlomil si je nogo. — S kolesom je padel Gvido Raspetnik iz Matk pri Preboldu in si poškodoval glavo.

NESREČA OTROKA
5-letna Pribojnik Milena iz Gornje vasi pri Preboldu se je v neopaženem trenutku polila s krompom.

NESREČA PRI STROJU
Jožeta Motoh iz Začreta pri Skofji vasi je pri delu udaril stroj. Dobil je rano na glavi in nogi.

AVTO GA JE PODRL
Ludvik Arbeiter iz Sentjurja se je peljal s kolesom. Podrl ga je avto in mu zlomil nogo.

POSKUS SAMOMORA
Avgust Legat iz Tomaža pri Vojniki se je v samomorilnem namenu z nožem zabodel v trebuh. V kritičnem stanju so ga prepeljali v bolnišnico.

Z NOŽEM V TREBUH
Ivana Ocirk iz Dobja pri Dramljah je nekdo z nožem zabodel v trebuh.

Gibanje PREBIVALSTVA

V času od 25. februarja do 4. marca 1961 je bilo rojenih 45 dečkov in 53 deklic.

POROCILI SO SE:
Anton Rožman, kemijski laborant iz Celja, in Dimitrijevič Radomirka, natakarica iz Nisa, Boris Gornjak, študent ekonomije, in Danijela Škorjanc, uslužbenka, oba iz Celja. Leopold Romih, delavec iz Turnega, in Marija Turnšek, delavka iz Pečova. Jožef Dereani, finomehanik, in Marta Bevc, bolnišnica, oba iz Celja. Vladimir Zajc, elektrotehnik, in Bogomila Podergajs, uslužbenka, oba iz Celja.

UMRLI SO:
Franc Rojček, upokojeni profesor iz Celja, star 60 let; Franjo Dvorsak, uslužbenec iz Bojačnega, star 56 let; Janez Resnik, upokojenec iz Kasar, star 64 let; Julij Spitznagel, pismonoša iz Motnika, star 65 let; Neža Podpečan, gospodinja iz Celja, stara 81 let; Matija Pongrac, upokojenec iz Celja, star 82 let; Franc Knez, upokojenec iz Dolenje vasi, star 61 let; Franc Perše, upokojenec iz Celja, star 62 let in Aleksander Samobor, otrok iz Soštanj, star 1 dan.

Celjski TRC

Krompir 20 (25-30), čebula 106 (140-150), česen 160 (230-350), fižol visoki 115-150 (90-120), fižol nizki 100 (80), solata 120 (-), špinata (-), (400), radič 180 (300), cvetača, 110 (-), motovilac (-) (300-350), regrat (-) (500-550), ohrovt 40-60 (50), por 60-70 (-), peteršilj 120-150 (160-200), zelena 60 (100), koleraba 30 (40), pesa 40-50 (50), redkev (-) (40-50), korenje 40-52 (25-60), hren 140 (200), zelje gl. b. 30-60 (-), zelje g. rd. 40-52 (-), zelje kislo 50-60 (-), repa kisla (-) (40-50), gobe suhe (-) (1400), slive suhe 190-200 (200), fige suhe 200-240 (-), sadje suho 200 (160-200), rozine 400 (-), limone 220, pomaranče 200, jabolka 50 (40-50), banane 250, pšenica (-) (50), koruza (-) (40-50), mleko 46 (46), smetana (-) (250), skuta (-) (150), sir (450), jajca 20 (15-20), pernatina (-) (800-900), orehi celi 560 (400), orehi lučeni 1400 (1500), rozlični 150, koruzni zdrob (80), koruzna moka (-) (200), paradižnik 156-158.

Simo Vazič

ORODNA TELOVADBA

NAD OSEMDESET MLADIH TELOVADCEV

Na občinskem prvenstvu Celja v vajah na orodju je nastopilo nad 80 mladih tekmovalcev celjskih osnovnih šol. V ekipnem ocenjevanju je zmagala tretja osnovna šola, pred hudinjsko itd. Pri ženskah pa so bile najboljše učenke s Hudinje, na drugo mesto pa so se uvrstile mlade telovadke z druge osnovne šole. Med posamezniki je zmagal Medved (III. osn. šola), pri mladinkah pa Leškova z hudinjske šole.

NOGOMET

RAZGIBANA NEDELJA

Tik pred začetkom prvenstvene sezone so imele vse tri celjske nogometne enajstovice spet zanimiva srečanja. Četudi sta se obe tekmi v Celju končali z neodločenim izidom, sta pokazali, da so se tako igralci Kladiivarja kot Celja vestno pripravili na zaključni del prvenstva. Tako se je tekma med Kladiivarjem in Lokomotivo iz Zagreba, ki je član druge zvezne lige, končala z 2:2. Pri gol je zabil Hribnik, drugega pa Marinček.

Celjski železničarji so se spoprijeli z Ljubljano. Ko je že vse kazalo, da bodo domačini zmagali z rezultatom 1:0 (gol je dosegel Pintarič) so gostje rezultat izenačili po kazenskem strelu.

Olimp je gostoval v Kidričevem, kjer je dosegel v dvoboju s tamošnjim Aluminijem visoko zmago 5:0. Gole so zabil Florjanc tri ter Cafuta in Coklič po enega.

V mladinski tekmi so igralci Olimpa premagali Kladiivarja 2:0.

ŠOŠTANJSKI NOGOMETASI SO SE ŽE PREDSTAVILI

»Zimsko spanje« šoštanjskih nogometašev je mimo. V nedeljo so se prvič v letošnjem letu predstavili domačemu občinstvu v prijateljski nogometni tekmi z ravnimskim Fužinarjem. V moštvu smo videli nekaj predvsem mladih igralcev, ki doslej še niso nastopali, močno pa se pozna tudi vrnitev nekaterih iz odsuljenja vojaškega roka. Manjka jim seveda še precejšnja mera fizične kondicije. Sama tekma in rezultat (3:2 v korist Fužinarja) sta zadovoljili domačo publiko, in upravičeno pričakujemo tako dolgo zeleno rehabilitacijo šoštanjskega nogometa. Bi

TRENING TEKMA:
OLIMP : KLADIIVAR 4:3

Stanovanja in prosto popoldne v sobotah

V nedeljo je bil redni letni občni zbor sindikalne podružnice Podjetja za PTT promet v Celju. Občni zbor je bil važen še predvsem zaradi tega, ker so iz sedanjih podružnic okrajne pošte ustanovili sedem novih podružnic na sedežih novih predvidenih osnovnih enot za PTT promet in sicer v Celju, Zalcu, Sošanju, Mozirju, Konjicah, Rogaški Slatini in pri podjetju za PTT promet v Celju.

V skrbno pripravljenem in vsebinsko bogatem poročilu je predsednik podružnice Stanko Vengust nazorno analiziral plodno in bogato delo sindikalne podružnice v minulem letu. Zato je bila tudi razprava zelo živahna. Posebno pereč problem za uslužbence PTT službe je stanovanjski, ki se v primerjavi z drugimi rešuje vse prepočasno. Razen tega so opozorili na potrebo po razširitvi sedanjih ali po ureditvi nove avtomatske telefonske centrale v Velenju. Poštejski postarji pa so izrazili svojo večletno željo po prostem sobotnem popoldnevu. Ker je to vprašanje aktualno že več let in ker ga pristojni činitelji doslej še niso zadovoljivo rešili, so poslali udeleženci zbora resolucijo skupnosti Jugoslovanskega prometa za

PTT službo v Beograd, v kateri znova opozarjajo na to vprašanje in predlagajo uvedbo prostega popoldneva v sobotah. I. O.

Študentsko umetniško društvo „MIRČE ACOV“ iz Skopja

Gostovanje skopjanskih študentov v terek zvečer je privabilo mnogo ljubiteljev folklorne.

Kratek nagovor gov. Aškerca o dnevu žena je ustvaril prav praznično vzdušje, ki se je sprosti stopnjevalo. Odlični amaterji so nam prikazali narodne plesne in pesmi iz cele Makedonije v izvorni koreografiji in kostumaciji. Najbolj so ugažali Teškoto, Bučansko in Venček pesmi in plesov iz okolice Skopja. Vokalno malo šibki solisti so vendarle lepo izpolnili program, ki ga je spremljal zelo dober orkester. Omenili bi še odličnega zurlaša in bobnarja, ki sta v menjačih se ritmičnih izvrstno nakazala osnovne elemente makedonskega folklorne sveta.

Žene Dolgega polja so proslavile svoj praznik

Kot vsako leto so se tudi letos zbrale v dvorani Kladivarja žene stanovanjske skupnosti Dolgo polje. Krajevna organizacija Socialistične zveze jim je pripravila toplo in pristrčno proslavo. Najprej so nastopili pionirji prve osnovne šole, nato pa še cimbani iz novoustanovljenega otroškega zavetišča na Dolgem polju. Sodelovali so še Tone Terpin z izredno lepimi recitacijami, pevski zbor šole za medicinske sestre pod vodstvom Jurčeta Vrežeta in drugi.

Žene stanovanjske skupnosti Dolgo polje se prirediteljem za pristrčno slavlje iskreno zahvaljujejo.

PREVOZNO PODJETJE

»AVTOUSLUGE« CELJE

razpisuje delovno mesto

administratorke

Nastop službe

takoj ali po dogovoru.

Pismene ali ustne ponudbe se sprejemajo do 15. tega meseca.

Razpis

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Zalec razpisuje na pogladi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52/57) mesto

DIREKTORJA
KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA ZOVNEK

Pogoji: srednja, višja ali visoka izobrazba v kmetijstvu in ustreznost praksa na vodilnem delovnem mestu v kmetijski-gospodarski organizaciji. Kolkovane prošnje z dokazili šolske izobrazbe in prakse je treba poslati Občinskemu ljudskemu odboru Zalec do 15. marca 1961.

I. NATECAJ

za dodelitev posojil za dokončanje individualnih hiš iz stanovanjskega sklada ObLO Laško, katerega se lahko udeležijo vse fizične osebe, ki so v delovnem razmerju po čl. 14. Zakona o finansiranju stanovanjske gradnje.

Posojila se bodo odobravala do višine največ 500.000 dinarjev.

Natečaja se lahko udeležijo le tisti posojiljemalci, ki do sedaj še niso prejeli posojila, ali pa so prejeli posojilo pod 500.000 dinarjev, za eno stanovanje.

S posojilom mora biti zagarantirana dokončna zgraditev stanovanjske hiše najkasneje do 31. 12. 1961.

Interesenti morajo vložiti prošnje z vsoto potrebno dokumentacijo najkasneje do 20. marca 1961, v zapечатeni kuverti z označbo »NATECAJ I« pri Komunalni banki, podružnica 603-701-Laško.

Interesenti bodo o izidu natečaja pisмено obveščeni. Vse potrebne informacije glede pogojev se dobe pri Komunalni banki 603-701-Laško.

Stanovanjski sklad ObLO odbora Laško

V skladu s predpisi Zakona o finansiranju stanovanjske gradnje Uradni list FLRJ 47/59 razpisuje Stanovanjski sklad ObLO Laško

II. NATECAJ

za dodelitev posojil za popravilo individualnih stanovanjskih hiš iz stanovanjskega sklada ObLO Laško.

Tega natečaja se lahko udeležijo vse fizične osebe, ki so v delovnem razmerju po členu 14. Zakona o finansiranju stanovanjske gradnje.

Posojila se bodo odobravala do višine največ 100.000 din. Ponudbe za posojila morajo biti predložene s potrebno dokumentacijo do 20. marca pri Komunalni banki Celje, podružnica 603-701-Laško, v zapечатeni kuverti z označbo »NATECAJ II«.

Vse potrebne informacije o pogojih za posojilo daje Komunalna banka Celje, podružnica 603-701-Laško.

Stanovanjski sklad ObLO odbora Laško

V skladu s predpisi Zakona o finansiranju stanovanjske gradnje Uradni list 47/59 razpisuje Stanovanjski sklad pri Občinskem ljudskem odboru Laško

III. NATECAJ

za prodajo stanovanj v stanovanjskem bloku, ki bo grajen na območju ObLO Laško in sicer:

22 stanovanj a din 2.560.000 in
10 stanovanj a din 1.620.000

Tega natečaja se lahko udeležijo vse pravne in fizične osebe.

Vse informacije glede posojil oziroma prodaje stanovanj se dobe pri Komunalni banki Celje, podružnica 603-701-Laško.

Stanovanjski sklad ObLO odbora Laško

Občinski ljudski odbor Celje, oddelek za gospodarstvo, obvešča vse gozdne posestnike na območju občine Celje, da je rok za vlaganje prošnje za sečna dovoljenja — za redno gozdno in travniško sečnjo v l. 1962 od 10. marca do 20. aprila 1961

Prošnje za sečna dovoljenja se vlagajo na sedežih proizvajalnih okolišev kmetijske zadruge Celje (bivše kmetijske zadruge) in sicer:

Za področje Celje in Smartno v Rožni dolini — proizvajalni okoliš Celje (bivša KZ Celje)

Za področje Škofja vas in Ljubecna — proizvajalni okoliš Ljubecna (bivša Kmetijska zadruga Ljubecna)

Za področje Store — proizvajalni okoliš Store (bivša KZ Store)

Za področje Vojnik in Frankolovo — proizvajalni okoliš Vojnik (bivša KZ Vojnik)

Za področje Strmec — proizvajalni okoliš Strmec (bivša KZ Strmec)

Za področje Dobrna — proizvajalni okoliš Dobrna (bivša KZ Dobrna)

Tiskovine za prošnje se nahajajo na sedežih zgoraj navedenih okolišev. Prošnje je treba kolkovati po tar. št. 1 in 7 ZOT z 250 din državne takse.

Občinski ljudski odbor Celje opozarja vse gozdne posestnike, da prošnje, ki bodo vložene po tem roku ne bodo upoštevane, razen v utemeljenih slučajih.

Razpisna komisija pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Celju razpisuje za svoje podružnice sledeča delovna mesta:

ZA PODRUŽNICO ZSZ ZALEC:

1 uslužbenca s popolno srednjo šolo

ZA PODRUŽNICO ROGASKA SLATINA:

1 uslužbenca s popolno srednjo šolo

ZA PODRUŽNICO LAŠKO:

1 uslužbenca s popolno srednjo šolo

Poleg prošnje, k naj bo kolkovana z din 50 naj kandidat priloži življenjepis in prepis zadnjega šolskega spričevala.

Rok za vlaganje prošnje: 31. marec 1961

Razpis

Komisija za sprejem in odpust delavcev in uslužbencev pri podjetju »MESNINE« Celje

razpisuje prosto delovno mesto

FAKTURIST-ke

Pogoj: Nastop službe takoj! Plača po tarifnem pravilniku.

OBJAVE IN OGLASI

KINO

KINO UNION

11.—14. 3. 1961 »DANES SE ZENI MOJ MOZE«, nemški film
15.—18. 3. 1961 »SKRITA TRDNJAVA«, japonski csc film

KINO METROPOL

10.—13. 3. 1961 »ALI TE SMEM KLICATI MAMA«, argentinski film
14.—18. 3. 1961 »MAZURKA LJUBEZNI«, nemški barvni csc film

GIMNAZIJA CELJE — SOLSKI KINO

Dne 11. in 12. 3. 1961 »VOHUN«, ruski film
Predstave v soboto ob 16. uri ter v nedeljo ob 10. in 16. uri. Vstopnina enotna 20 dinarjev.

DPD »SVOBODA« CELJE

— MLADINSKI KINO
Dne 11. in 12. 3. 1961 »VELIKA PRICA KOVANJA«, angleški film.

Predstave v soboto ob 15. in 17. uri ter v nedeljo ob 10., 15. in 17. uri.

KINO DPD »SVOBODA« —

SEMPETER V SAVINJSKI DOLINI
Dne 11. in 12. 3. 1961 »VITEZI OKROGLE MIZE«, ameriški barvni csc film
Dne 15. 3. 1961 »VOJNA«, jugosl. film
Dne 16. 3. 1961 »NAPOLEONOV OFICIR«, francoski film

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Ponedeljek, 13. marca ob 15. in 20. uri — Mihalkov-Hieng: Robinsoni in dekletci. Gostovanje v novem mestu.

Torek, 14. marca ob 20. uri — Janez Zmavc: Rok in Lea. Gostovanje v Velenju.

Sreda, 15. marca ob 20. uri — Stefan Kalinšek: Ozka špranja za sonce. Gostovanje v Storu.

Četrtek, 16. marca ob 19. uri — Leslie Stevens: Zakonski vrtljak. Šolski večerni abonma.

Petek, 17. marca ob 15.30 uri — Stefan Kalinšek: Ozka špranja za sonce. II. šolski abonma.

Nedelja, 19. marca ob 10. uri — Stefan Kalinšek: Ozka špranja za sonce. II. nedeljski dopoldanski abonma. ob 16. uri — Leslie Stevens: Zakonski vrtljak. Gostovanje v Smartnem v Rožni dolini.

MALI ODER

SLOVENSKA LJUDSKA GLEDALIŠČA CELJE

Sobota, 18. marca ob 19. uri — Janez Zmavc: Rok in Lea. Izven in za šole. Vstopnice so v prodaji.

KUPIM

KUPIM ca. 1200 kom. še uporabne strešne opeke in nekaj starih let. Naslov v upravi lista.

OTROŠKI VOZICEK italijanski nov ali dobro ohranjen, kupim. Naslov v upravi lista.

PRODAM

MAYERS LEKSIKON 10 knjig prodam. Naslov v upravi lista.

ZAIZDALNO parcelo z gradbenim dovoljenjem za enostanovanjsko hišo v Celju prodam. Tudi na ček. Fridrih, Trg V. kongresa 10, Celje.

KUHINJSKO opravilo-izpolnjevalno mizo, prodam. Cerin, Laško 210.

POSESTVO 43 ha na lepi sončni legi v Dobrni, prodam. Švent Leopold, Dobrna.

SIVALNI STROJ znamke KEISER, prodam. Naslov v upravi lista.

AVTOMATSKO vodovodno črpalko, kompletno, z avtomati AEG, prodam. Naslov v upravi lista.

PANONIA 250 ccm in mizarski poravnalni stroj, napredaj. Koželj, Zagrad št. 31, Celje.

VILA z vselijivim stanovanjem se prodaja »Otokuc. Informacije Trubarjeva 5/1. MOTORNO kolo GALEB 150 ccm, modre barve, prevoženih 4400 km 275.000 pro. dam. Florjanc, Ločica 4, Polzela. Ogled v nedeljo.

POSESTVO 5 ha zemlje, pol ure iz mesta prodam. Hiša vselijiva. Dam tudi na obroke. Informacije Kenda, Lava 14, Celje.

ZELEZNE TRAVERZE 5 kom., profil št. 16, dolge 6,40 m prodam. Arja vas 67.

POSESTVO arondirano 2,75 ha ob glavni državni cesti Celje—Maribor, prodam. Iz Celja oddaljeno 14 km. Obstoji iz stanovanjske hišice, sadnega vrta, njiv, travnika, milina in žage ob stalni naravni vodni sili. Naslov v upravi lista.

HOREX 350 ugodno napredaj. Vanovšek Ljubljana 4/II.

KOSMULJE n rabarbara sadike prodam. Cafuta, Tovarniška 31, Celje.

TAKOJ vselijivo hišo, lep vrt in njiva, blizu postaje Ponikva prodam. Naslov v upravi lista.

MOTOR PUCH, uvožen, 175 ccm, prodam. Ljubljanska 21, Celje.

ZENSKI koleksi, dobro ohranjeni z dinami, ugodno prodam. Cena 12.000 in 9.000. Naslov v upravi lista.

POSESTVECE — enodružinska hiša, pol ha zemlje, prodam. Poizvedbe pri Straus Trnovlje 39.

VRTNICE, črni ribez in malinove sadike prodaja JAMNIKAR Teharje.

POSESTVO 9 ha, od tega 2 ha sadovnjaka v bližini Celja, napredaj.

ENOSTANOVANJSKO hišo na krasni legi, takoj vselijivo, z lepim vrtom, celotna površina s hišo in gospodarskim poslopjem 1000 m². Otroške doklade niso odvezile; po ugodni ceni napredaj. Gostilna AMERIKA Gaberje.

ZENSKO ITALIJANSKO KOLO znamke ALPES dobro ohranjeno, ugodno prodam. Vprašati v šivalnici bolnišnice Celje.

SLUŽBE

»PEKARNA IN SLASČICARNA« Bled na Gorenjskem sprejme več pekarskih pomočnikov. Stanovanje preskrbljeno. Ponudbe na upravo podjetja, Bled.

MLAJŠO upokojenko za pomoč v gospodinjstvu do osm ur dnevno iščem. Naslov v upravi lista.

SAMOSTOJNO gospodinjstvo pmočnico sprejemam. Ponudbe pod »PLACAM DOBRO« na upravo lista.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri KMETIJSKI ZADRUGI »SAVINJSKA DOLINA« ZALEC

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. SEKRETARJA ZADRUGE — pogoj: pravnik ali ekonomist za splošne pravne in upravne posle.
2. GLAVNI RACUNOVODJA — pogoj: ekonomska srednja šola ali najmanj 5 let prakse v tej stroki.
3. POMOČNIK GLAVNEGA RACUNOVODJA — pogoj: ekonomska srednja šola ali najmanj 3 leta prakse v tej stroki.
4. SEF PLANSKO-ANALITSKEGA ODDELKA — pogoj: ekonomska srednja šola ali 5 let prakse v ekonomski stroki.
5. SEF KADROVSKE SLUŽBE — pogoj: srednja šolska izobrazba in praksa v kadrovskih zadevah.
6. POSLOVODJA POSLOVNE ENOTE »GOZDARSTVO« — pogoj: ing. gospodarstva z najmanj 5 letno prakso.
7. POSLOVODJA POSLOVNE ENOTE »KMETIJSTVO« — pogoj: agronom z najmanj 5 letno prakso.
8. POSLOVODJA POSLOVNE ENOTE »KMETIJSKI OBRAT« VRANSKO — pogoj: agronom ali kmetijski tehnik s prakso.
9. OBRATOVOVJE IN RACUNOVODJE : PROIZVODNIH OKOLIŠEV: BRASLOVCE, GALICIJA, GOMILSKO, GRIZE, PETROVCE, POLZELA, PONIKVA pri Zalcu, PREBOLD, SEMPETER v Sav. dolini, SESCE, TABOR, TRNAVA, VINSKA GORA, VRANSKO in ZALEC-GOTOVLJE — pogoj: za obratovodje srednja šolska izobrazba z vsaj 3 leta prakse pri vodstvu zadruge. — Za računovodje: srednja šolska izobrazba z najmanj 3 leta prakse.
10. SEFA ORGANIZACIJE KOOPERACIJSKE PROIZVODNJE VSEH VRST IN ORGANIZACIJE LASTNE KMETIJSKE PROIZVODNJE — pogoj: agronom ali kmetijski tehnik z najmanj 3 leta prakse.
11. SEFA KOMERCIALNE (poslovne enote »Kmetijstvo« in »Gozdarstvo«) pogoj: komercialist z 5 let prakse.
12. REFERENTA ZA OSKRBO KMETIJSTVA — pogoj: srednja šolska izobrazba z 3 leta prakse v tej stroki.
13. VODJA GOZDARSKO GOJITVENIH DEL, NACRTOVANJE itd. — pogoj: ing. gospodarstva ali tehnik z 3 leta prakse.
14. REFERENTA ZA ODKUP ZIVINE — pogoj: srednja šolska izobrazba ali večletna praksa v odkupu živine.
15. SEFA ORGANIZACIJE STROJNE SLUŽBE — pogoj: strojni tehnik ali večletna praksa v kmetijski mehanizaciji.
16. UPRAVITELJA OSNOVNIH SREDSTEV IN EKONOMATA — pogoj: srednja šolska izobrazba in praksa v tej stroki.
17. ADMINISTRATIVNA MOC z znanjem strojeписа in stenografije.
18. ADMINISTRATIVNA MOC z znanjem strojeписа.

Plače se urejajo po Pravilniku o nagrajevanju. Rok za vlaganje ponudb je 28. marec 1961 na upravo KMETIJSKE ZADRUGE »SAVINJSKA DOLINA« ZALEC

Na podlagi sklepa seje predsedstva Trgovinske zbornice za okraj Celje

RAZPISUJE

razpisna komisija pri Trgovinski zbornici prosto mesto STROKOVNEGA TAJNIKA za ekonomsko finančna vprašanja

Pogoj: diplomiran ekonomist z najmanj 2 leti prakse v gospodarstvu ali višja strokovna izobrazba z najmanj 5 let prakse.

Plača po posebnem pravilniku o plačah uslužbencev pri Trgovinski zbornici.

Prošnjo z življenjepisom poslati v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov:

Tajništvo Trgovinske zbornice za okraj Celje Miklošičeva ulica 3.

IZLETNIK

STANOVANJA

VECJO sobo iščem za družino. Opravljam tudi hišniška dela. Spindler, Razlagova 9, Celje.

ZAMENJAM večje stanovanje kuhinja soba z vsemi pritliklinami, Tomšičev trg 14 za manjše pod naslovom Zdošek.

STANOVANJE na Gorenjskem zamenjam za kakršnokoli. Ponudbe pod CELJE OKOLICA na upravo lista.

VELIKO dvosobno stanovanje s predstobo in shrambo v strogem centru, primerno za veliko družino, zamenjam za manjše enosobno, po možnosti s kopalnico v centru ali bližnji periferiji. Ponudbe na upravo lista pod šifro »90 m²«.

ZAMENJAM enosobno stanovanje v Vojniku za stanovanje v Celju. Naslov v upravi lista.

SPREJMEM možko osebo na stanovanje in hrano. Mariborska 36.

ODDAM sobo proti posojilu. Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM SONČNO triobno stanovanje, center Celja za manjše dvosobno. Primerno večji družini. Ponudbo poslati na poštni predal številka 115 Celje.

STARJEŠA zakonca brez otrok iščeta prazno sobo, pomagata v gospodinjstvu ali čuvata otroke. Naslov v upravi lista.

„KOMPAS“ Celje

KOLEKTIVI, SINDIKALNE PODRUŽNICE!

1. V okviru prvomajskih praznikov prireja KOMPAS CELJE dvo in trodnevne avtobusne izlete preko Plitviških jezer — Crikvenice v Opatijo (v aranžmanu vključeni prevozi s KOMPAS-ovo motorno ladjo na otok Krk).

2. Nadalje Vam KOMPAS CELJE v prvomajskih praznikih nudi dvo in trodnevne aranžmane v dolino Trente—Rovce—Cerkno partizanskega bolnica »Frana«—Škofja Loka.

3. Tridnevni izlet s posebno ladjo obalne plovbe po Severnem Jadranu.

4. Tridnevni avtobusni izlet po Istri (Portorž—Pula—Opatija).

5. Sedemdnevno avtobusno potovanje preko Dolomolitov—Cortine d'Ampezzo—Cremone—Genove—italij. azurne obale: Savona—Imperia—Ventimiglia—francoske Azurne obale: Monte Carlo—Monaca—Nice—Marseille—čez francoski del Zap. Alp—Torina—Milana—Benetk. Zaključen izlet za prosvetne delavce!

6. Tridnevni izlet z vlakom in ladjo na Otok Rab.

7. Devetdnevno potovanje z vlakom v Rim—Neapelj in na Sicilijo. Zaključen izlet za prosvetne delavce in znanstvene delavce!

8. Štiridnevno avtobusno potovanje na mednarodno cvetlično razstavo v Torino.

9. Kmetijski strokovnjaki! Udeležite se mednarodnega kmetijskega sejma v Novem Sadu (od 29. 4. do 8. 5. 1961). V aranžmanu nudimo izredne ugodnosti!

10. Sedemdnevno avtobusno potovanje v Berlin, ogled mednarodne tehnične in farmacevtske razstave. Zaključen izlet za člane zdravstvenih in farmacevtskih društev.

Kolektivom nudimo v naših aranžmanih izredne ugodnosti!

Udeležite se KOMPAS-ovih kvalifikacijskih potovanj, na katerih se boste seznanili z zanimivostmi naše lepote domovine in drugih evropskih držav.

KENIJA: belci se odpravljajo

Po lanskoletni konstitucijski konferenci v Londonu, ko je šlo za bodočnost britanske kolonije Kenije, so se najbolj previdni priseljenci v tej bogati koloniji začeli poslavljati. Ameriški časopis »Life« je objavil članek Ronalda Forresta, ki med drugim pravi: Nekateri beli priseljenci so Kenijo že zapustili, drugi pa se pripravljajo, čim bodo razmere, predvsem ekonomske, dovoljevale.

Nadalje časnikar pravi, da je Kenija od vseh afriških kolonij še najbolj podobna Kongu. Ta ugotovitev ima svoj pomen, ki da lažje razumeti vemo Britancev za naglo selitev.

Poiščimo te vzroke, ki so ustvarili prepad med domačim barvaštim prebivalstvom in Evropejci. In res bomo našli s Kongom precej sličnega.

Najprej je dobro, če se spomnimo, da je razen v Južnoafriški Uniji v Afriki najprej vrel. V mislih imam črnsko Afriko. Ves svet je bil pred leti poplavljen s poročili o gibanju Mau Mau.

V britanskih zaporih je še vedno Yomo Kenyatta (na sliki desno). Ta mož je vodil odporniško gibanje največjega plemena Kikuyu in njega teroristični del Mau

Mau. Sedaj sedi že pet let. Razmerje v Keniji je takole: Črncev je 6.170.000, Azijcev je 169.000, belcev pa komaj 66.000.

Domačini prihajajo na dan z geslom: Zelimo prijateljstvo le s tistimi belci, ki priznajo pravice črnega ljudstva! Kaj to pomeni? To pomeni, da bo treba dvigniti roke od neizmernih prostranstev Bele Visoravnin. Bela Visoravina je tisti del celega kenijskega ozemlja, ki ne zajema samo tretjino obdelovalne zemlje, pač pa tretjino najboljše zemlje.

Končno ima Kenija še obilo drugih bogastev. Zelo pomembno pa je to, da ima ta dežela precej močan delavski sloj in lepo število nacionalno osveščene črne inteligence. Zadnja razporeditev upravnih mest v kolonialni upravi se je že nagnila v črnsko večino. To je bele bogataše še bolj vzpodbudilo, zlasti pa vse pogostejši glasovi, da utegne postati ob proglasitvi neodvisnosti Kenyatta premier. Zanj so neke staknili podatke, da se je šolal v Moskvi. To pa je več kot dovolj

Tanjine - vas v jezeru

Cerkniško jezero v Sloveniji je vsekakor prirodna zanimivost. Toda v Črni Gori je vas, katere prebivalci so zaradi svoje trdovratnosti postali zanimivi.

Tanjina je vas kakih dvajsetih hiš. V vasi bi čez poletje ne našli ničesar nenavadnega. Gojijo trto, imajo lepa polja, redijo živino, živijo kot v tisočih vaseh v naši domovini. Toda ne. Vsaka hiša ima čoln. Zakaj? Saj tam ni reke, ni jezera, niti ob morju ne leži ta vas.

Ce pa bi prišli v to vas pozno v jeseni, bi ne mogli do njenih prebivalcev brez čolna. Skadrsko jezero se dvigne in poplavi polja, vrtove, hiše. Ponekod pridre voda tudi čez prag in se pretaka pod posteljami. Takrat je Tanjina kot predzgodovinsko mostišče, kot neke vaške Benetke. Otroke vozijo s čolni v šolo v sosednjo vas. V čolnih se obiskujejo, v čolnih perejo perilo, v čolnih se prevažajo svašte. Čoln zamenja voz, bicikelj, skratka brez čolna še nasa ne moreš pomoliti izpod strehe.

Dostikrat voda tako naraste, da morajo živino spraviti na terase, ki so važen prostor vsakega ohišja. Zgodi se, da ženske postavijo vedra kar v vodo, kadar molžejo krave. Kokoši so se navadile vode, ta-

za preplah ob tako zgovornem vzgladu na drugi strani afriške celine v Kongu.

Minili so časi brezskrbnih »Garden party« (na sliki), ko je črnce naliveč čaj belim »ladies« in bil suženj v lastni domovini.

KRATKE

SPREMENBA KRAJEVNEGA IMENA

Zlo Selo nedaleč od Tuzle, tako pravijo, ni vedno imelo to ime. Baje se je v davni imenovala vas Dobrič. Toda, ko so nekoč Turki na krut način pobirali v tej vasi davke, so se vaščani uprli, nekaj Turkov ubili, ostale pa pogнали v beg. Od takrat nosi vas sedanje ime, ki so mu ga dali Turki.

VSI MOŠKI IMAJO NADIMKE

V hercegovski vasi Humina pri Mostarju je neka krajevna posebnost. Vsaki odrasli moški nosi tudi nadimek, ki ga je »zaslužil« z nekim dejanjem, posebnostjo ali podobnim. Ti nadimki se glasijo: Sle-va, Brk, Mozak, Burck, Minut itd.

BOGATA EVIDENCA ZNANCEV

Ivan Preložnjak iz Karlovca ima svojstven arhiv. Vpisuje vse ljudi, ki jih je imel priliko spoznati, četu-d samo za kratek čas. Vpisuje ime, datum prvega srečanja in opis okoliščin spoznavanja. V njegovi zbirki je že okoli 4000 imen.

LJUDJE

Od pradednin so ljudje iskali med živimi bitji svoje simbole. Vedno take, ki so jim bili všeč, katerih življenje in karakter je bil tak, ki jim je odgovarjal jim bil podoben in bil vzor njihovih skritih želja.

Ta običaj se ni izgubil vse do današnjih dni. Pravijo, da je tudi človekov najstarejši spremljevalec — pes — v določenih okoliščinah zrcalo svojega gospodarja, in to bodisi njegovega bistva ali pa njegovih želja. Zato ni čudno, če imata buldoga istočasno grobjan in strahopetec...

Toda pustimo ob strani zvesto žival — štirinožnega prijatelja.

So ljudje, ki neprestano klepetajo, lovijo sapo in švigajo z očmi srčito, če jim kdo seže v besedo. Klepetajo od ranega jutra do pozne noči, karkoli, s komerkoli, kjerkoli in kdajkoli. V vaški mlaki v deževnih dneh reglajo žabe od jutra v mrak in noč...

Po cesti bežlja bitje. Vsak trenutek menja hojo, se spakuje v izložena okna, si sega v priček, gladi gube na zadnjici, miglja z očmi, pozbuje z boki in oprsem vedno v nasprotno smer, poskoči ob vsaki svetli (beri: modni) novosti in steguje roko za vsem, kar mu je všeč.

Asociacija na opičji živčav v zoološkem vrtu...

Nekdo ne more mimo, da ne stegne vrat čez sosedov vrt, v sosedovo kuhinjo, spalnico...

Zirafa... Nekdo spet najde lužo sredi sušnih kresnih dni... Cunka... Nekdo ruši vse, kar mu je na stezi, česar se dotakne... Slon... Spet kdo izgine, ko ga iščeš, zmuzne se kot... riba. Nekdo pa ti še ponoči ne da miru in bode s svojimi opravljenimi jeziki z vsiljivostjo... stenica. In kdo, ki ne pozna ovinkov in rine naravnost skozi vse ovire... nosorog (na sliki).

In še, in še, in še...

IN ŽIVALI.

Polarni medvedje

V Moskvi lahko sredi »najlepše« ruske zime, ko se sprehajate zaviti v kožuh in kučmo, vidite tudi takle prizor. Brrr... Pravi polarni medvedje... Saj tudi so. V Moskvi je namreč klub neustrašnih možakarjev in žena, ki jih zima ne moti, da bi se ne kopali in sončili v snegu. Tega ne delajo za reklamo, temveč zato, da utrjujejo svoje telo. Organizirani so v plavalnem klubu »Polarni medved«. Škoda, da je slika s kopališča preveč meglena. Na njej so namreč žene in dekleta, ki vneto plavajo v bazenu, obrobjenem z ledeno skorjo. Megla pa ni morda sopara, temveč tista značilna meglica, ki se vleče nad zamrznili rekami. Da so to ljudje jeklenih živcev, ni treba posebej poudarjati...

Pisma iz Amerike

Rojakinja Ria Josek nam je iz ZDA poslala tudi tole sliko, ki prikazuje »policijsko gnečo« pred palačo OZN v New Yorku v času lanskega zasedanja Generalne skupščine. Ker je bila takrat v New Yorku tudi »gneča« vodilnih državnikov vsega sveta, je bilo treba poskrbeti za red in varnost. Baje so te zaščitne mere stale ZDA okoli 7 milijonov dolarjev. Nič čudnega, če so davkoplačevalci spet godrnjali...

Naša cenjena naročnica Ria Josek iz ZDA nam je poslala prijazno pismo, v katerem piše, da sicer z zanimanjem čita naš list, da pa se ne znajde več z našimi celjskimi motivi, niti ljudi več ne spozna. Nadalje smo lahko veseli tudi tega, da nam je pridobila novo naročnico, gospo Angelo Lorber.

Naš vneti sodelavec, ki trenutno živi v ZDA, Celjan Ciril Rakuša bo

Naučimo se sanjati o jutrišnjem dnevu, o neizpranosti človekovega razuma in hotenja, o težnjah človeštva, ki si je podredilo svet in širi svoje meje v vesoljski prostor... Naš privid ni stvar prihodnjega tisočletja. O, ne. Je napoved, zbrana iz znanstvenih laboratorijev najbolj suhih in redkobesednih znanstvenikov, ki sanjajo s pomočjo mehanike, matematike, fizike in elektronike. Pojdimo z njimi na poti

Prav v vrhu konice petstopenske rakete je dvočlanska posadka »Lunaris« že odrezana od sveta. Okoli rakete so zbrani le njeni očete, poklicni radovedneži, izbranci. Še nekaj sekund in John se bo v družbi z Eddijem znašel sredi prostranstva, ki mu mežika nasproti na temnem nebesu, kateri se razteza čez tih valujoči ocean. Oba moža sta vse. Oba sta pilota, mehanika, navigatorja, astronoma. Eden kot drugi. Biti morata dva, kajti tam gori v prostranstvu je kraj, kjer človek spozna bistvo dejstva, da je človek družabno bitje.

(PRIVIDNA REPORTAŽA O JUTRIŠNJI RESNICI)

Pred njima je polet, dolg 384.500 kilometrov, ki jih bosta preletela v 61 urah. Oba sta v tej raketi že letela po tej poti, toda takrat je okoli Meseca in se vrnila. Zdaj bosta morala pristati...

Na instrumentalnem pulsu zasvetijo lučke.

Minuta X, 60 sekund... Sekunde potekajo. O nista sama.

Spremljajo ju oči milijonov gledalcev pri televizorjih... Stisnili sta se v sedeh, ki sta ulita natančno po njihovih telesih... Luči so ugasnile... Slišita celo utrip žil na rokah...

Zdaj. Ko da bi se zbudil pračre vseh uriganov oceana... Kazalec na instrumentih zaplešejo... vse se strahovito zatrese, zarohni in zadoni.

Brzinometer kaže 2 g. Pritisk na njuna telesa se podvoji. Toda to je šele začetek. Hitrost raste... 4 g, 6 g, 7 g, 8 g. Zdaj je teža njenih teles presegla 640 kilogramov. Zdaj sta v zraku že 129 se-

kund. Prva stopnja rakete je izbrala zaloge goriva. Hilp zatem se sproži druga stopnja. 9 g. Hitrost stopnjuje in stopnjuje. Blizu se stopnjuje, ko bo prenehala vsaka težnost... Letišta s hitrostjo 11 kilometrov v sekundi. Njuni telesi in zavest preživljata strašno krizo. Občutek, da bi utegnili podivjati, strah, izguba vsake orientacije... Potem pa ne-

Poznaš svoja očja damovina?

(Šoštanj in Velenje)

Kje so bili najdeni bogati sledovi rimske naselbine v Šaleški dolini? V Šaleku? V Škalah? V Gorenju?

Kateri grad je bil prvotno bivališče šaleških fevdnih gospodov? Šalek? Velenjski grad? Pusti grad?

Iz katerega stoletja je Družnirska župna cerkev? Iz trinajstega? Iz petnajstega? Iz sedemnajstega?

Kdo je padel pri Žlebniku nad Belimi vodami v letu 1944? Babarček? Karel Destovnik-Kajuh? Jože Letonja-Kmet?

Katera enota je vodila najhušje boje na Basaliču na Paškem Kozjaku? Slandrova brigada? Pohorski odred? Stirinajsta divizija?

Kdaj je bil prvič Šoštanj popolnoma v rokah partizanov? Oktobra 1941? Februarja 1944? Maja 1945?

Katero gospodarsko podjetje v Šaleški dolini je najstarejše? Rudnik Velenje? Usnjarna Šoštanj? Lesna industrija?

V kakšem razmaku so plasti premoga v šaleškem bazenu? Od 1 do 10 metrov? Od 10 do 50 metrov? Od 50 do 100 metrov?

V katerem podjetju ustvarjajo najvišji narodni dohodek na zaposleno osebo? V rudniku Velenje? V usnjarni Šoštanj? V termoelektrarni Šoštanj?

PRAVILNI ODGOVORI

metrov. — V Termoelektrarni Šoštanj. — V Usnjarni Šoštanj. — Od 1 do 100 metrov. — V Termoelektrarni Šoštanj. — Oktobra 1941 (občinski praznik). — Družnirska župna cerkev. — Karel Destovnik-Kajuh. — Jože Letonja-Kmet. — Pusti grad nad Šoštanjem.

opravila. Vsak grižljaj si morata stlačiti v usta z mehanično žlico, vsak požirek pijače s pomočjo steklenice, ki je hkrati, brizgalna.

Prognoza vremena? No, to ju ne zanima. Kajti tu ni več kraj za sprehod po obodu. Toda ogledajo si prilike, v katerih se nahajata.

Na zemlji je pritisk atmosfere na en kvadratni centimeter en kilogram. Vsebuje 21 odstotkov kisika in 29 odstotkov dušika. Tu v kabini je seveda drugače. Pritisk znaša komaj polovico onega na Zemlji. Kisika je v kabini 48 odstotkov, dušik pa je zamenjal helij, vse to za telesno varnost potnikov, v izogib zračne embolije v njuni krvi.

Ker ju spremljajo z zemlje, njun polet ni težaven. Da bi ugotovila svojo hitrost v okolju, ko se jima zdi, da mi-

rujeta v brezkončnost, avtomati pošiljajo na Zemljo signale in se odbiti vračajo. Elektronski možgani izračunavajo hitrost s pomočjo merjenja poti elektrinih impulzov.

Raketa, ki je bila na zemlji neverjeten kolos, se zmanjšuje. Prvo stopnjo je odvrkla v višini 65 kilometrov, potem je druga stopnja pgnala raketo še hitreje v vsevirje, tretja stopnja da raketi hitrost 40.000 kilometrov na uro. Tretja stopnja bo ostala vse do meje, ko bo Zemljina teža ponehala, ko bo začela Luna privlačevati raketo nase. Takrat bo ta stopnja opravila zelo važno nalogo.

Raketa se blizu temu trenutku. Oba potnika sta že 48 ur na poti.

Du lune je še okoli 40. 000 kilometrov...

(Prihodnjič: Pristanek na srebrni obli)

